

Katolički list

Zvonik

GOD: XVII BR. 9 (191) Subotica, rujan (septembar) 2010. 130,00 din

ena: Posvećeni život laika – nedovoljno
upoznata stvarnost
eportaža: Hrvatski Majur
ntervju: mons. Stjepan Beretić

Sveta misa na Bunariću

Proštenje na Hrvatskom Majuru

Zavjet djevičanstva
Kristine Ralbovsky

Čikerijada 2010.

Nagrađeni na HosanaFestu 2010.

Orgulje i harmoniji

Restauracija, popravak, održavanje, štimanje, kao i nabava rabljenih.

Reference: orgulje u katedralama u Subotici i Sremskoj Mitrovici, u somboskoj karmelskoj crkvi, te preko dvadeset drugih orgulja u zemlji i inozemstvu.

Preporuka od prof. Emina Armana iz Zagreba.

Đerđ Mandić

Tel: 063 85 94 805

E-mail: mandicd2@yahoo.com

Iskonska čežnja za Bogom

Počela je još jedna školska godina. Taj početak ne dotiče samo đake, nego i njihove učitelje, nastavnike i profesore, a na poseban način i roditelje. Indirektno početak nove školske godine dotiče se i mnogih drugih, koji na bilo koji način svojim radom pridonose da đaci u svojim školama što kvalitetnije mogu učiti.

Dok tako razmišljam o mnoštvu koje radi na stvaranju kvalitetnijih uvjeta školovanja, kako bi se školarci kroz učenje mogli spremati za život, pitam se što ih sve u tome pokreće. Zacijelo, motivi su profesora i nastavnika puno drugačiji od onih učeničkih. Pitam se jednostavno što žele jedni, a što drugi? Za čim teže? Jesu li uopće svjesni cilja kojem smjeraju? Ili neki možda o tome uopće niti ne razmišljaju, nego se samo prepuštaju kolotečini? Jednom riječju, za čim čeznu svi oni?

Neću niti pokušati odgovoriti na ovu rijeku pitanja. Nadam se da svatko za sebe traži odgovor. Ovdje jednostavno želim pozvati na razmišljanje o čežnjama i željama koje se u nama rađaju. Dobro ih je preispitati, jer ćemo tako puno lakše znati jesmo li u svom djelovanju na pravome putu. Tek kad djelujemo iz uvjerenja, kada smo sigurni da je ono što radimo i živimo za nas „prava stvar“, onda nas djelovanje i uopće život može činiti ispunjenima, radošnim.

Prije nego pristupimo izlaganju svojih čežnji i želja na svjetlo Božje istine, trebamo znati kako su one bitna sastojnica samog našega bića. Izišli smo iz Stvoriteljevih ruku i čeznemo vratiti mu se kao svome Izvoru. No, povijest grijeha – kako istočnoga tako onda i

svakoga pojedinačnog – zatrpala je našu iskonsku čežnju za Bogom, ustvari razbila ju je na bezbroj želja. Mnoge od tih želja nas odvrćaju od Boga. Neke su pak po sebi neutralne te njihova dobrotu ovisi o tome kamo ih usmjerimo. Svakako, unatoč tomu nismo prestali čeznuti za Bogom, ali ta naša čežnja je poput plamička koji jedva tinja i lako se ugasi. Ono čega smo mi vjernici pri tome svjesni, vrlo je teško sve naše osnovne i naravne čežnje i želje, često ispravne i opravdane, staviti u službu onoga što je nadnaravno, odnosno na taj način težiti k Bogu.

Ovim pozivam svakoga da se upusti u avanturu potrage ishodišta svojih želja i čežnji. Ponajprije mislim ovdje na one želje i čežnje kojima težimo dulje vrijeme, na ono što nas pokreće, motivira. Uvjeren sam kako nam jedno takvo „hodočašće“ može postati izvorom velikih milosti. Ukoliko sam na pravom putu, utvrdit ću se u tom uvjerenju, a ukoliko sam zalutao, prilika mi je to da ponovno otkrijem svoj pravi put. No, pitam se: Usuđujem li se svaku svoju želju i čežnju pred dragim Bogom u skrovitosti molitve nazvati pravim imenom? Jedini razlog za strah je okorjelost srca, koje se ne želi odreći svih onih želja koje se vrlo brzo daju ispuniti, a nude instantno zadovoljstvo. Odbacimo takav strah zarad dugotrajne radosti koja nas već sada može ispunjati, a to je radost istinske čežnje za Bogom. Stoga od srca želim da nas sve ispunja ta prava radost, bez obzira na sve životne poteškoće i izazove, jer važno je samo da u svemu ipak čeznemo za Bogom.

Vaš urednik

Iz sadržaja

Čudesna – kišna bunarička noć.....	6
HosanaFest 2010.	8
Posvećeni život vjernika laika – nedovoljno upoznata stvarnost.....	10
Reportaža: Hrvatski Majur, salašarsko selo	24
Intervju: mons. Stjepan Beretić....	26
Da se radujemo ili da plaćemo?	29
Kutak za katehete: Silvester Bašić	31
Kršćanski stav: O odnosu prema Drugome u kršćanstvu	35
Čikerijada 2010.	41
Generacija kojoj se ne smije ništa reći	42
Siromaštvo u Europi	45

Zdravo Križu, nado sva!

Piše: br. Vjenceslav Mihetec, ocd

Uporišnu točku mjeseca rujna čini sveti Križ, svetkovina Uzvišenja sv. Križa, 14. rujna. Na početku mjeseca raduje nas blagdan Rođenja Blažene Djevice Marije, a na kraju blagdan svetih arhanđela Mihaela, Gabrijela i Rafaela. To je duhovni okvir mjeseca rujna. No, želja mi je s vama promisliti sveti Križ, znak spasenja.

Kud god čovjek krene po Bačkim poljima nailazi na križ. Uzdignut je on negdje uz put, negdje pred ulazom na salaš, negdje nasred polja. Ali uvijek na vidnom mjestu. Neki su već oronuli, neki su na putu da im se to dogodi, a neki su obnovljeni ili nedavno podignuti. Vidio sam da ljudi pored križa ne prolaze ravnodušno. Uglavnom čine znak križa, prekriže se.

Kristu rassetome Crkva pjeva:

O Kriste, Kralju preblagi,
Ti znakom Križa pobjednim
Zaštiti nas od zala svih, -
Od Opakog obrani nas!

Promotrimo Križ. Sastavljen je od dviju greda. Jedna je zabijena u zemlju, dok joj se drugi krak diže prema nebu. Greda duboko u zemlji i visoko u nebu. Druga je greda poprečna, vodoravna i ugrađena u onu uspravnu. Grede se spajaju u središnjoj točki, tu je križ najčvršći. Vodoravna se greda tu dijeli u dva kraka: lijevi i desni. Na te dvije grede prikovan je lik Isusa Krista. Slika njegova rassetoga tijela na Kalvariji. Od nogu do glave On je pričvršćen za uspravnu gredu, a rukama za onu vodoravnu. On koji je gospodar neba i zemlje, On koji je spasitelj svega čovječanstva, od toga čovječanstva On je ra-

zapot između neba i zemlje. On naš Spasitelj i Otkupitelj.

No, kako to sada povezati s našim poljima, putovima i salašima? Adamu, koji je svojim prijezrom uvrijedio Božju dobrotu i ljubav, rečeno je: „Zemlja neka je zbog tebe prokleta: s trudom ćeš se od nje hraniti svega vijeka svog... dokle se u zemlju ne povратиš: ta od zemlje si uzet bio...“ (Post 3,17-19). Tu je zemlja čovjeku dana u zadatak. Čovjeku je povjeren rad, mukotrpan, ali spasonosan. Radnom će čovjek, vođen Duhom Božjim, mijenjati lice zemlje. Na kraju, zemlja će ga pretvoriti u sebe i u njezinom krilu čekat će slavni dan uskrsnuća.

Isus Krist je ljubio zemlju, hranio se njezinim plodovima. Na jednu se smokvu razljutio, jer nije imala roda, a za drugu je preporučio da je okopaju i pognoje, i da budu strpljivi. Svojim životom bio je duboko u zemlji. Patio je s ljudima, plakao. Ništa na zemlji nije mu bilo strano. Izvlačio je čovjeka iz zemaljskih pogibli, ali srcem, dušom, Isus je uvijek bio uzdignut gore, ka nebu, k Ocu. Dok je nogama stajao na zemlji i bio ljudima u svemu sličan, srce mu je uvijek bilo kod Oca. A ruke? Ruke je uvijek širio, grlio dječicu, pružao ih bolesnicima, pridizao nemoćne. Rukama je dijelio kruh i ruke na sve strane.

Dakle, Raspelo, Križ. Isus je uvijek između neba i zemlje, između Boga i čovjeka. Objedinitelj svih ljudi, i s lijeva i s desna. U svom zagrljaju drži čovječanstvo.

Mogu li na ovo ostati ravnodušan? Ne zove li Križ i mene da čvrsto stojeći na zemlji srcem budem na nebu te da ispruženim rukama budem na pomoć i radost svim ljudima? To je Križ. Ne rušimo ga ni na svom salašu, niti uz cestu, a najmanje u srcu. Po Križu je Isus otkupio sav svijet. Pomozimo mu u tome i mi danas.

130. godina od izgradnje subotičke kalvarije

U tvom društvu uz križ stati...

Piše: Dragam Muharem

Proštenje na subotičkoj kalvariji proslavljeno je na Žalosnu Gospu, 15. rujna, svečanom, koncelebriranom svetom misom koju je predslavio **biskup Ivan** u zajedništvu s dvadesetak svećenika i brojnim pukom. Ove godine se navršilo 130. godina od izgradnje današnje subotičke kalvarije zbog čega je i proštenje bilo u još svečanijem tonu.

Tijekom svete mise biskup je blagoslovio novoobnovljene postaje križnog puta, a na kraju mise ukazala se prigoda da se uputi riječ zahvale svima onima koji su nesebično ugradili svoj doprinos u obnovi kalvarije, bilo materijalno, bilo molitveno. Župnik, **mons. Bela Stantić** najprije se zahvalio biskupu Ivanu na podršci i pomoći. Zahvalio se prisutnom dogradonačelniku **Peri Horvackom** i predstavnicima konzulata Republike Hrvatske, te brojnim sponzorima, radnicima, djelatnicima župe i vjernicima koji su sudjelovali u ovoj milosnoj akciji. Svima zaslužnima uručen je prigodni dar i zahvalnica.

Obnovljena kalvarija

Zaslugom sadašnjeg župnika, **mons. Bele Stantića**, mnogo toga je urađeno kako bi kalvarija dobila svoj prvotni sjaj. Postavljeno je novo stubište pred kapelicom. U postaje su umetnuti liveni likovi, jer su prvotni, nacrtani na limu, oksidirali i više nisu bili prepoznatljivi. Na kapelicu je stavljen novi limeni krov, zatim novi prozori i vrata. Urađeni su zidarski radovi u cijelosti na kapelici, na postajama, kao i na portalu na ulazu u kalvariju. Ograda je u cijelosti očišćena i obojena. Tek nedavno uvedena je struja i voda, a obećana je i cjelovita rasvjeta kalvarije od gradske uprave. Ove godine je sto godina kako je kalvarija ograđena. No, već je bila dotrajala i vapila za obnovom, što je i učinjeno, zahvaljujući izvođaču zidarskih radova **Ūrmös Attili**. Četrnaest postaja križnoga puta također su obnovljene, a radove je vodio **Željko Pandžić**. Znakovito je to da su svi prihodi za obnovu kapele isključivo dar vjernika. Radnici i svi oni koji su sudjelovali u obnovi najčešće su to činili kao svoj osobni doprinos i dar.

Naposljetku, ono što je potrebno zadržati u srcu – što često puta župnik Bela zna istaknuti – subotička kalvarija pripada svima nama, svim svećenicima i vjernicima. Ona jest i ostatak mjesto tihe procesije vjernika sa Žalosnom Majkom za Kristovim križem. Polagano, u sve urbaniziranijem gradu, postojat će oaza koja uprisutnjuje vjeru u raspetog i uskrsllog Gospodina.

Prva subotička kalvarija

Trajni spomen na Kristov pashalni misterij muke, smrti i uskrsnuća stoljećima je oživljavan kroz pobožnost križnog puta. Vjerski osjećaj prepoznao je u toj pobožnosti snažno iskustvo vjere i mogućnost suživljavanja s Kristom patnikom. Vjernik nije htio biti samo puki promatrač ovog spasenjskog hoda, već napose aktualni dionik – kako Kristove patnje, tako i njegova uskrsnuća. Nebrojene kalvarije u gotovo svakom gradu i selu naše biskupije upravo svjedoče ovoj nakani generacija i generacija vjernika, koji su, makar na simboličan način, krenuli put Golgote.

U našim su se krajevima spočetka kalvarije gradile na prirodnom ili umjetnom brežuljku. Gdje nije bilo uzvišica, izgrađena je kapela, a iznad kapele postaja s križevima. Postaje su bile označene drvenim križevima i kapelom ili crkvom na najvišem mjestu uzvišice.

Prva subotička kalvarija se nalazila na trgu pred današnjom franjevačkom crkvom, a podigli su je prije dva i pol stoljeća, 1758. godine izvjesni Futo i Pal Oskolas. Kako se grad širio, 1817. godine se ukazala potreba za novom, većom i ljepšom kalvarijom. Njezin graditelj je bio Matija plemeniti Vojnić od Bajše, a dao ju je podići na prostoru današnjeg subotičkog željezničkog kolodvora. Vjernici su gorljivo pohađali svoju kalvariju posebno u Velikom tjednu. Ta je kalvarija zbog gradnje pruge i željezničkog kolodvora trebala biti izmještena.

Za novu kalvariju je određeno današnje mjesto u blizini „somborske kapije“. Povijest je zabilježila kako su vjernici, unatoč pravoj provali oblaka, 31. ožujka 1864. godine, što na golim rukama, što na zaprežnim kolima, prenosili opeku i materijal od srušene kalvarije na gradilište nove. Dugo su Subotičani odlazili na novu – neizgrađenu kalvariju, koja je imala samo simbolički označene postaje, sve do 1877. godine kad su obitelj Mukić i Malagurski podigle kapelu Žalosne Gospe. Te je godine počelo prikupljanje darova za gradnju današnje kalvarije, koja je blagoslovljena 3. veljače 1880. godine.

Sve dosada, subotička kalvarija je mjesto molitve i okupljanja, napose u korizmeno vrijeme i u Velikom tjednu. Mnoštvo vjernika svih generacija dolazilo je baš tu, na Golgotu, moliti na svoje nakane i tražiti utjehu Žalosne Gospe, kojoj je kapelica na kalvariji i posvećena.

prema: Zvonik 185, S. Beretić

Čudesna - kišna bunarička noć

Piše: Andrija Anišić

Proštenje u subotičkom marijanskom svetištu „Bunarić“ proslavljeno je u subotu i nedjelju, 28. i 29. kolovoza. I za ovogodišnje proštenje vjernici su se pripremili trodnevnicom. U srijedu su vjernici zajedno molili kronicu, a potom su prigodna razmatranja, na hrvatskom i mađarskom jeziku, o molitvi krunice odnosno o otajstvu molitve u Marijinu životu održali **Ivica Ivanković Radaković** i **Ákos Gutási**, župnik iz Horgoša. Drugi dan bio je posvećen molitvi Časoslova. Nakon Večernje, o značaju i potrebi molitve Časoslova govorili su mladomisnik **Vladimir Sedlak** i đakon **Čaba Kovač**. Treći dan je bio Križni put i prigodno razmatranje o Križu kao putu u slavu, koje su održali Ivica Ivanković Radaković i katedralni kapelan **Tibor Szólósi**.

U subotu je bilo tradicionalno bdijenje. Bilo je to bdijenje pod kišobranama, jer je neposredno pred početak počela padati jaka kiša. No, usprkos kiši, te večeri na bdijenju se okupio lijepi broj vjernika. Bdijenje je započelo pokorničkim bogoslužjem. Poticajne misli za ispit savjesti okupljenim vjernicima uputili su **mons. Stanislav Hočevar**, nadbiskup i metropolit beogradski i **mons. Ivan Péntzes**, biskup subotički. Pokorničko bogoslužje završilo je škropljenjem blagoslovljenom vodom. Slijedila je osobna ispovijed te služba svjetla s procesijom sa svijećama. Na bdijenju je kratko sudjelovao i episkop bački **Irinej**, koji je toga poslijepodneva na Bunariću u pravoslavnoj kapeli predvodio Večernju o svetkovini Velike Gospe. On se na kraju pokorničkog slavlja obratio okupljenim hodočasnicima, čestitavši im blagdan i izrazivši radost zbog zajedničkog štovanja Presvete Bogorodice na Bunariću.

Vrhunac bdijenja bilo je euharistijsko slavlje, koje već dugi niz godina predvodi katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić**. U prigodnoj propovijedi na hrvatskom i mađarskom jeziku mons. Beretić je pozvao okupljene hodočasnike: *Uzdignimo svoje moliteljske oči gore. Okrenimo se Mariji da moli za našu siromašnu dušu, da nam pomogne u bolima od kojih patimo, da nas zagovara kod Isusa zbog poput magle teških grijeha. Molimo Mariju uznesenu da nam pošalje svjetlo sunca, ona koja je ljepša od sunca... Neka nam noćas dragi Bog podari uvjerenje da je život lijep. Neka nas Bog uvjeri da je lijepo živjeti. Ako nam je oko tako stisnuto da ne vidimo ništa lijepoga, neka nam u srcu bude molba anđelima upućena: 'Svi anđeli u nebu, otvorite raj da vidimo Mariju, taj nebeski sjaj! Dao Bog da vidimo, da gledamo, da uživamo u lijepom i dobrom. Da tako jako gledamo na ljepotu i dobrotu da na zlo više i ne mislimo. Kad ovdje na zemlji, u dolini suza, ne bi bilo ništa dobroga, ništa lijepoga, mi imamo Majku u nebu, imamo brata u okrilju Presvetoga Trojstva. Ipak, možemo slaviti...*

Za ovogodišnje Bunaričko proštenje Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ objavio je knjigu bunaričkih propovijedi **mons. Stjepana Beretića** pod naslovom „Čudesna bunarička noć“.

Čudesan – suncem obasjan bunarički dan

Za razliku od kišne večeri, dan proštenja osvanuo je obasjan suncem pa se toga dana u svetištu okupio veliki broj hodočasnika, među kojima su osim hodočasnika iz Bačke, bili i hodočasnici iz Srijema te iz Mađarske i Austrije.

Na proštenje u Svetištu su mise bile u 7 sati, 8 sati (mađarski), 10 sati (hrvatski). U 16 sati je bila misa za bolesnike u organizaciji Caritasa Subotičke biskupije.

Svečanu svetu misu na mađarskom jeziku, po dugogodišnjem običaju, predvodio je subotički biskup **mons. Ivan Péntzes** u zajedništvu s nekoliko svećenika.

Slavlje na hrvatskom jeziku je započelo svečanim prijenosom Gospina lika iz kapelice na glavni oltar. Toga dana Gospin lik, po tradiciji nose bandaš i bandašica. Učinili su to ove godine radosno **Martin Matković** i **Martina Dulić**, jer je Bunaričko proštenje ujedno i završna manifestacija koja je stavljena u program Dužijance.

Na početku slavlja, nadbiskupa Hočevara, gosta ovogodišnjeg proštenja, pozdravio je domaći biskup **Ivan Péntzes**. On je ujedno pozdravio i sve okupljene hodočasnike kao i predstavnike mjesnih vlasti, diplomacije i kulturnih udruga. Na misi je bio prisutan episkop **Porfirije** u ime Eparhije bačke.

U prigodnoj propovijedi nadbiskup Hočevar pozdravlajući sve okupljene hodočasnike kao i slusatelje Radio Marije je rekao: *Svi smo danas djeca pred našom Majkom. I to nam ulijeva veliku nadu. I dok zemlji pripada plač, mi smo ovoga časa uzdignuti na nebo i Božja snaga dat će nam radost, nadu i hrabrost da idemo novim putovima kroz naš život.* U nastavku svoje propovijedi nadbiskup je spomenuo da će Papa idućega mjeseca pohoditi Veliku Britaniju i prigodom toga pohoda proglasiti će blaženim velikog mi-

slioca i teologa kardinala Newmanna. On je jednoga dana, istaknuo je propovjednik, rekao promatrajući čovječanstvo i kršćanstvo: Uznemiren sam jer vi niste uznemireni. Uznemiren sam jer ne shvaćate u kojem trenutku povijesti živimo, jer ne shvaćamo dovoljno Božji poziv, Božji glas. *To je odraz i današnjeg blagdana Gospe od suza. Marija je uznemirena za sve nas i zbog svih nas. Pogledajmo danas svi dobro u njezine oči. Neka ovaj blagdan svima nama bude poticaj da učinimo sve kako bi prestale teći suze u očima naše nebeske Majke, ali da i mi svojom majčinskom ljubavlju otaremo suze današnjeg čovječanstva,* rekao je nadbiskup i nastavio: *Zašto je naša nebeska majka uznemirena? Ona plače jer gubi svoju djecu, ako se raspadaju obitelji, ako nema ljubavi... Želimo o tom razmišljati upravo zato kako bismo ozdravili, kako bismo u srcima imali radost, kako bismo prestali plakati. Uvjeren sam da je prvi razlog majčine zabrinutosti upravo u tome jer ne činim uvijek kako je ona činila – po Božjoj volji...*

Vrijeme u kojem živimo ne omogućava nam da bismo poput nje slušali Božju riječ, o njoj razmišljali, pohranjivali je u svom srcu. Današnje vrijeme je vrijeme brzih odluka i koraka, vrijeme radikalnih promjena i zato se i mi brzo odjeljujemo od svoje prošlosti, iskorijenjeni iz zemlje Božje riječi, protjerani iz svoje domovine, jer bez Boga ne možemo pravo usmjeravati niti svoje poglede, niti misli, niti želje, niti djela... Potrebno je vratiti se ponovno razmišljanju i promatranju svega onoga što nas okružuje i što se oko nas događa. Potrebno je ponovno otkriti Boga, po najvećem daru koji imamo od njega a to je razum, naglasio je propovjednik

U drugom dijelu propovijedi nadbiskup Hočevar je podsjetio da će se idućih godina slaviti značajne obljetnice, 1700 godina kako je car Konstantin dao slobodu kršćanstvu a sjećat ćemo se i kako su sveta braća Ćiril i Metod u ove naše krajeve donijeli bogatstvo kršćanske vjere. Sa zahvalnošću ćemo se sjećati kako je kršćanstvu darovana sloboda, no pri tom moramo biti svjesni da živimo u vremenu kad više ne znamo što je sloboda, istaknuo je nadbiskup i dodao: *Svatko na svoj način tumači slobodu. To je velika tajna našega života. Tko ne shvaća što je sloboda nikada neće doći do osobnog dostojanstva. Tko ne shvaća slobode nikada neće moći živjeti u zajedništvu s drugima, nikada neće moći pravilno ljubiti. I zato će onaj tko nije otkrio slobodu biti agresivan i uništavat će... Jedino kršćanstvo, jedino Kristov križ donosi slobodu. Za taj veliki dar koji smo primili, trebamo u godinama koje su pred nama razmišljati na novi način.* U zaključnom dijelu propovijedi nadbiskup Hočevar je podsjetio na tri velika lika, koji su „oci“ ujedinjene Europe. Alcide De Gasperi je govorio da kršćani trebaju naučiti ne samo klečati nego da uspravni i vjerni Bogu i svim vrijednostima žive, da se nikada ne predaju zlu, mržnji da nikad ne misle samo na sebe. On koji je za svog života pazio na svoju obitelj, jer je znao da mu se život bliži kraju, rekao je: kad budem umirao, molite nada mnom, jer čovjek koji umire može zaboraviti na Boga: Međutim, on je umirao ponavljajući riječi: Isuse, Isuse. S Isusom je živio, za njega je djelovao, zbog njega je išao u zatvor, ne mrzeći nikoga stvarao je novo društvo. Tako bismo mogli reći i za ostale oce Europske unije. Veliki Robert Schumann je ostao u celibatu samo zato da bi mogao svim ljudima pomoći, svaki je dan išao na misu da bi mogao u društvenom životu promicati

evanđelje, govoreći da demokracije nema bez kršćanstva. Ili treći, Konrad Adenauer... koji je također puno pretrpio zbog svojih stavova, rekao je: I moja vjera i moje iskustvo kaže da bez evanđelja, bez kršćanstva nije moguće živjeti u zajedništvu, nije moguće živjeti u demokraciji i nije moguće ovome svijetu osigurati mir.

Želim da slaveći ovu euharistiju razapnemo svoje ruke u ljubavi prema svima, da otvorimo svoje srce Bogu, da zagrlimo sve kako bismo vraćajući se kući mogli barem djelomično i mi reći, u vjeri, nadi i ljubavi: od sada sve činim novo... od sada ću više razmišljati, od sada ću živjeti u pravoj slobodi, od sada ću imati odgovornost za sve, zaključio je nadbiskup Hočevar.

Na misi su pjevali združeni zborovi župe *Marije Majke Crkve i Collegium musicum catholicum* pod ravnanjem **Miroslava Stantića**.

I ove godine brojni hodočasnici pristupili su sakramentu pomirenja. Sedmorica svećenika su do kraja svete mise ispovijedala.

Na kraju misnoga slavlja okupljene hodočasnike pozdravio je i episkop Porfirije, a upravitelj Svetišta, **mons. Andrija Kopilović** zahvalio je nadbiskupu i biskupu, episkopu, svim svećenicima koncelebrantima a napose onima koji su bili na raspolaganju za sv. ispovijed. Vjernici su poslije mise Gospi poljupcem izražavali svoje čašćenje.

Na večernjoj misi okupio se također vrlo lijepi broj hodočasnika među kojima je bilo i dosta bolesnika, kojima su pomogli doći na tu misu djelatnici i volonteri Caritasa Subotičke biskupije.

I ovogodišnje bunaričko proštenje bilo je čudesno. Drukčije ne može ni biti kad na slavlje okuplja svoju djecu Majka Marija, kako bi sve njihove radosti i boli, sve tjeskobe i strahove, sve molitve i očekivanja predala svome sinu Isusu, da im pomogne na način kako on zna da je za njih najbolje.

To je vjera naša, njom se dičimo!

Peti po redu festival hrvatskih duhovnih pjesama *HosanaFest*, pod geslom *To je vjera naša, njom se dičimo* održan je 5. rujna u subotičkoj Dvorani sportova. U natjecateljskom dijelu festivala nastupilo je 15 izvođača, solista odnosno vokalno instrumentalnih sastava. Glasovanjem samih izvođača pobjednici ovogodišnjeg festivala su VIS *Proroci* iz Subotice s pjesmom *Zagrljeni u duši*. Pobjedničku pjesmu napisala je **Josipa Dević**, dok **Viktor Kesler** potpisuje obradu, a glazbu su napisali skupa. Nagrada Stručnog povjerenstva pripala je **Tamari Babić**, za izvedbu pjesme *Božji mirisni cvijet*, za koju je tekst i glazbu napisao **Josip Josipović**, a obradu uradio **Ivan Šomođvarac**. Nagrada za najbolji tekst pripala je pjesmi *Život što mi Nebo daruje*, koju je napisao **Dražen Pavin**, a izveo **Emanuel Enko Majstorović**. Publika, kao i slušatelji Radio Marije te radio postaje Mir – Međugorje, koji su izravno pratili prijenos festivala, svojim su glasovima putem sms poruka nagradili sastav *Stope* iz Blata na Korčuli, za pje-

Posjet zajednici Hosana

Već drugu godinu za redom cjelokupni prihod od prodaje ulaznica, CD-a i DVD-a, ide u korist Humanitarno terapijske zajednice za pomoć ovisnicima *Hosana*. U znak zahvalnosti članovi zajednice dan uoči festivala ugostili su izvođače. To je još jedna od novina festivala, kako je istaknuo **vlč. dr. Marinko Stantić**, predsjednik Organizacijskog odbora festivala i upravitelj Zajednice. Iako su posjeti Zajednici ograničeni, ovaj susret je upriličen kako bi se po njemu štitenici Zajednice i sudionici festivala međusobno utvrdili u vjeri. Vlač. Stantić ističe kako je to bio vrlo hrabar potez. *Jednostavno nam je želja bila da sami izvođači dožive duh Zajednice i vide na koji način se momci vraćaju na pravi put /... a i da/ štitenici shvate kako su mogli biti kao ti mladići koji su ih posjetili i da mogu ići tim putem i biti sretni i veseli*. Iako ovaj susret nije izravno bio povezan s glazbom, gosti su domaćinima posvjedočili kako se uz pomoć glazbe, i to one duhovne, mladost može potpuno drukčije osmisliti.

U kompleksu Zajednice, svetu misu u koncelebraciji **mons. Marka Forgića** i **vlč. Krešimira Žižeka** iz Zagreba, predslavio je vlač. Stantić. On je u propovijedi upitao nazočne kojom se vjerom diče, te što je to Bog učinio u njihovu životu, o čemu svjedoče drugima. *Ako nismo konkretno osjetili Božji zahvat u našem životu teško ćemo biti svjedoci. Štitenici zajednice Hosana dobro znaju kakav je život bez Boga, ali isto tako što je Bog učinio snagom vjere u njihovim životima. Bog sigurno svakom čovjeku čini velika djela, samo ih je potrebno prepoznati, te potom raditi na tome da ona u nama dobrim plodom urode – zaključio je propovjednik.*

smu *Marijo Propetoga Krista*. Tekst za tu pjesmu napisao je **Tonči Padovan Maslinjak**, a glazbu i obradu potpisuje **Vinko Didović**. Novina ovogodišnjeg festivala je i nagrada koju su dodijelili članovi Humanitarno terapijske zajednice za pomoć ovisnicima *Hosana*. Po njihovu izboru, nagradu je zaslužio VIS *Novo Nebo* iz Zenice, za pjesmu *Po(r)uka*.

Izazovi organizacije

Organizacijski odbor, kao i toliki volonteri, i ove su godine pokazali da se mogu nositi s tako velikim organizacijskim izazovom. Prije svega bilo je potrebno prikupiti neophodna materijalna sredstva, kako bi se festival uopće mogao održati. U tomu su značajni doprinos dali Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje i kulturu, Grad Subotica, Ministarstvo kulture RS, Generalni konzulat RH u Subotici, te nekolicina obitelji. Organizatori su oko stotinjak gostiju smjestili po obiteljima. Iako to već postaje praksom, bilo je potrebno puno truda kako bi svatko mogao dobiti odgovarajući smještaj. Ujedno je i to bila prilika za druženje i upoznavanje, a za neke koji su već dolazili na festival prilika za ponovni susret s domaćinima.

Tijekom prijedpodneva na dan festivala najveći dio mladih sudjelovao je na misi u župnoj crkvi Isusova Uskrsnuća, dok su djevojke iz Blata, predvođene s. **Danijelom Škoro** animirale pjevanje na misi u župi sv. Roka.

Festival

Performansom *Prelaska preko Crkvenog mora* skupina mladih vjeroučenika iz Subotice i okolice uvela je publiku u ozračje ovogodišnjeg festivala. Sama scena bila je tako uređena da je podsjećala na vodene bedeme koji su Izabranom narodu stajale s desna i s lijeva dok ga je Jahve proveo po suhu kroz Crveno more. Potom su nastupili voditelji **vlač. Predrag Alilović i Nevena Mlinko**.

Tijekom stanke za glasovanje, skupina mladih izvela je još jedan performans, ovoga puta pod nazivom *Maskarada*. Na vrlo sugestivan način mladi su svojim scenskim nastupom uputili vrlo jasnu poruku da je Bog onaj pred kojim padaju naše maske, te kako jedino tako možemo zbilja živjeti slobodni i biti radosni.

Usljedila je dodjela nagrada, te uzbudljivo zbrajanje glasova izvođača,

koje je odlučilo o pobjedniku festivala. Nakon proglašenja ovogodišnji pobjednici VIS *Proroci* izveli su svoju pjesmu, a na scenu su im se pridružili svi ostali izvođači. Time se na simbolički način očitovale jedna od glavnih svrha festivala, a to je zajedništvo i druženje mladih, koji kroz glazbu svjedoče o svojoj vjeri i radosti u Kristu. Govoreći o festivalu, vlač. Stantić je naglasio upravo ovo: *Cilj je da se na melodije koje mladi vole pjevaju duhovni tekstovi koji će im davati nadahnuće i poruku. /.../ To je zapravo glavni cilj HosanaFesta, da na pjesmama koje oni vole i pjevaju izgrađuju vlastiti talent i sve ono što u sebi imaju. To je i prilika da energiju koju u sebi nose pokažu u javnosti.*

Odjeci festivala

Ozračje radosti i poleta, kojim su mladi ispunili Dvoranu sportova, zahvatilo je sve nazočne. Osim duhovnim sadržajima pjesama koje su pjevali, mladi su svojom nazočnošću posvjedočili da je moto festivala *To je vjera naša, njome se dičimo* i njihov životni moto. Zacijelo su to mogli osjetiti i slušatelji, koji su festival pratili uz svoje radio prijamljivke, a dio ozračja mogu osjetiti svi oni koji nabave CD s pjesmama s ovogodišnjeg festivala.

Organizacijska voditeljica pobjedničkog sastava, gospođa **Josipa Dević**, ističe kako je sretna što postoje festivali duhovne glazbe. *Ako se mladi okupljaju oko nekih zvijezda, zašto se ne bi na ovaj način okupljali oko Gospodina i slavili ga? Trebamo biti zahvalni što postoje festivali duhovne glazbe. Nagrada je u cijeloj priči sporedna stvar, lijepo ju je dobiti, ali nije najbitnija. Puno je važnije okupljati mlade.*

Vlač. Stantić je istaknuo kako je festival pokazao opravdanost razloga svoga postojanja. *Ne samo izvođači nego i posjetitelji su oduševljeni cijelim programom i to kroz oba predviđena dana. Zahvalni smo svima, koji su na bilo koji način dali svoj doprinos ovom uspješnom festivalu – istaknuo je vlač. Stantić, te dodao – Potaknuo bih osobito domaće izvođače i autore, na veću angažiranost, te da se i kod nas njeguje ovaj vid duhovnog stvaralaštva.*

Prema HR i www.suboticadanas.info

Pobjedničkom pjesmom s prošlogodišnjeg festivala *Oduvijek i zauvijek* **Ana Ostojić** iz Zagreba otvorila je festivalsku večer, te scenu predala natjecateljima. Od 39 skladbi, koje su bile upućene na natječaj za sudjelovanja na festivalu, odabrano je 15, koje su bile izvedene. Zanimljivo je da su čak deset skladbi izveli gosti iz R. Hrvatske, jednu gosti iz Bosne i Hercegovine, a četiri izvođači s teritorija naše biskupije.

Petar Gaković: Najprije bih izdvojio komplimente gostiju, koji su mi po povratku napisali poruku zahvale organizatorima, domaćinima i svim sudionicima! Naime, najviše ih je oduševila jednostavnost i snaga zajedništva, ponajviše u slavlenu sv. mise. Drago mi je što je ovaj festival dobio na kvaliteti zahvaljujući „glazbenim“ predstavama, koje su svojom originalnošću pokazale kako je moguće veoma kvalitetno upotrijebiti svoje talente!

David Anišić: Istaknuo bih kako je ove godine vidljiv napredak. Slobodno mogu reći da se HosanaFest može ubrojiti među najbolje festivale duhovne glazbe na ovim prostorima. Ako bih nešto morao izdvojiti, onda bi to bio rad po skupinama koji su organizirali momci iz zajednice Hosana, koji su nas srdačno primili u svoj dom i s puno strpljenja i

ljubavi nam pokazali kako izgleda jedan dan u zajednici. ◆

Nikola Bašić: Doista je divan osjećaj biti domaćin i primiti goste u svoj dom. Vrijeme koje sam proveo s njima u druženju, razgovoru, radnim akcijama i smijehu dalo je festivalu sjaj koji ispunja srce radošću. Mogu slobodno reći da mi je to zajedništvo više značilo nego sama festivalska večer koja je, dakako, bila doista posebna. Sve ove osjećaje brižno čuvam i s nestrpljenjem očekujem novu priliku da ih u istom duhu nastavim živjeti.

Martina Dulić: Doista sam radosna što je toliko naših prijatelja došlo podržati festival, a prije svega provesti svoje dragocjeno vrijeme u stvaranju novih i njegovanju starih, vrlo dragih prijateljstava.

Kako otkriti svoje mjesto u Crkvi?

Posvećeni život vjernika laika – nedovoljno upoznata stvarnost

Piše: *Željka Zelić*

Kad smo nedavno u Uredništvu *Zvonika* primili pozivnicu da podijelimo radost s jednom od naših dopisnica, katehisticom **Kristinom Ralbovsky**, te budemo gosti na polaganju njenih zavjeta kojima se po rukama subotičkoga biskupa **Ivana Pénzesa** pridružila Staležu posvećenih djevica, kao i većini drugih koji se s takvom praksom dosad nisu susreli, zapitali smo se što to zapravo znači. Naime, riječ je o osobnoj posveti, a ne o stupanju u određenu redovničku zajednicu ili polaganju takozvanih „doživotnih zavjeta“. Za našu je sredinu to svakako nova stvarnost, nedovoljno poznata, a samim tim i nedovoljno prihvaćena kao „svakidašnja“. Upravo ta činjenica nagnala nas je pisati o Staležu posvećenih djevica koji je zapravo poznat od početka Crkve, ali danas slabo poznat među vjernicima, a još manje ukorijenjen u praksi sadašnje Crkve. Barem na ovim našim prostorima.

Inače, među onima koji su prihvatili „posvećeni život“ razlikujemo: pustinjake, posvećene djevice, redovnike i redovnice, svjetovne ustanove i družbe apostolskog života. Svima njima je zajedničko pravilo: intimnije povezivanje s Bogom na posebni način prihvaćajući tri evanđeoska savjeta i druga pravila njihovih zajednica kojima pripadaju. Tako je glavna zadaća „posvećenih osoba“ iskreno živjeti svoje opredjeljenje i ujedno sudjelovati na svoj vlastiti način u misijskom poslanju Crkve.

ORDO VIRGINUM – STALEŽ POSVEĆENIH DJEVICA: Stalež posvećenih djevica ukorijenjen je u Zakoniku kanonskog prava Crkve (Kan. 604) gdje piše: *Raznim oblicima posvećenoga života pridružuje se Red djevica koje se, izričući svetu odluku da prisnije slijede Krista, pred dijecezanskim biskupom po odobrenom bogoslužnom obredu posvećuju Bogu, otajstveno se zaručuju s Kristom Sinom Božjim i određuju za crkveno služenje. Da bi vjernije obdržavale svoju odluku i uzajamnom pomoći ispunjavale služenje Crkve koje je u skladu s njihovim staležom, djevice se mogu udruživati.*

skim biskupom po odobrenom bogoslužnom obredu posvećuju Bogu, otajstveno se zaručuju s Kristom Sinom Božjim i određuju za crkveno služenje. Da bi vjernije obdržavale svoju odluku i uzajamnom pomoći ispunjavale služenje Crkve koje je u skladu s njihovim staležom, djevice se mogu udruživati.

TKO JE POSVEĆENA DJEVICA? To je žena posvećena Bogu u službi Crkve. Biskup od nje, javnim i svečanim liturgijskim obredom, prima doživotni zavjet djevičanstva i posvećuje je Bogu. Ona ne živi u samostanu, nego u svijetu, u određenoj biskupiji. Za Bogu posvećene djevice u svijetu nadležan je dijecezanski biskup.

U Svetom pismu ukorijenjena je misao da su Crkva i Isus Krist u zaručničkom odnosu. Stalež djevičanstva radi Krista shvaća se kao sklapanje duhovnih zaruka što se događa u okviru liturgijskog slavlja polaganjem svečanog javnog zavjeta djevičanstva pred biskupom. Posvećena djevica je pozvana svojim životom biti znak da je Crkva zaručnica koja se nepodijeljena srca povezuje s Kristom. To ona čini molitvom, djelima pokore i milosrđa i apostolatom u svojim životnim okolnostima.

Stalež posvećenih djevica, postojao je u Crkvi od samih početaka. Prve kršćanske djevice živjele su u svojim obiteljima i bile su obvezatne moliti, činiti pokoru, raditi i brinuti za siromašne. Iz ovog staleža udruživanjem djevica razvili su se tijekom stoljeća razni oblici redovničkog života. Drugi vatikanski koncil obnovio je obred posvete djevica, čime je obnovljena i stara crkvena tradicija – Red djevica. Danas je on proširen po cijelom svijetu.

Hrvatski teolog, dr. Adolf Polegubić, u jednom od svojih članaka posvećenom laicima u Crkvi, spominje još jedan oblik osobnoga posvećenja, a riječ je svjetovnim institutima za čiji su položaj u Crkvi bile odlučne godine 1947. i 1948. U dva dokumenta, apostolskoj konstituciji „Provida mater Ecclesia“ od 2. veljače 1947. i popratnom pismu „Primo feliciter“ od 12. ožujka 1948., papa Pio XII. iznio je temelje za osnivanje svjetovnih instituta. Svjetovnost je u prvom dokumentu izražena negativno, prema kojemu se pripadnici svjetovnih instituta definiraju kao oni koji nisu redovnici, dok je u drugom dokumentu svjetovnost razlogom za postojanje svjetovnih ustanova. Svoju pozitivnost svjetovni instituti iskazuju apostolskim usmjerenjem, djelovanjem u svijetu. U svijetu danas djeluje oko 130 svjetovnih instituta. Od toga su njih oko 37 papinskog, a ostali biskupskog prava.

AKTUALNOST OVOGA STALEŽA DANAS: Osvrnemo li se malo bolje oko sebe, lako ćemo zamijetiti da je danas sve više samaca tj. onih koji unatoč svojoj zrelosti na svim razinama još uvijek iz različitih razloga nisu u braku. Pokojni teolog Hans Urs von Balthasar samački život naziva staležom iščekivanja. Okolina, međutim, samce uglavnom stigmatizira različitim „imenima“, ili pak smatra to odrazom određenoga egoizma. Međutim, među takvima jasno se izdvajaju oni koji su svoj život stavili u službu Crkvi. Jedna od mogućnosti jest i Stalež posvećenih djevica koji vjernicima laicima pruža mogućnost konkretiziranja svojega odnosa s Bogom u formi zavjeta. Jedna od njih koja je na području naše biskupije to i učinila je **Kristina Ralbovsky** iz Selenče. Kristina je rođena 23. veljače 1967. i potječe iz brojne katoličke obitelji, slovačke nacionalnosti. S bratom blizancem je najmlađa od osmero djece. Završivši katehetski studij u Zagrebu, djelovala je najprije 12 godina kao katehista u rodnoj župi, a onda uz svećenika, brata blizanca **Dominika**, u župi sv. Lovre u Sonti. Na upit što ju je, nakon što je godinama bila posvećena kao

*zaručnice i majke. Svaki oblik posvećenoga života u sebi nosi ljepotu predanja Kristu. Svaka posvećena osoba, milosnom snagom posvećenja, pozvana je živjeti dostojanstvo svoga poziva i djelovati tamo gdje je Bog treba, kaže naša sugovornica. Na kraju razgovora, na temelju vlastitog iskustva, svima onima koji možda sebe ne vide u redovničkoj zajednici, ali isto tako osjećaju da bi Crkvi mogli dati više, poručuje: *Bog ispunjava čežnje svakoga čovjeka. Potrebno je samo biti otvoren djelovanju Duha Svetoga i prepoznati svoj životni poziv. Onda će Bog svaku pojedinu osobu voditi na onaj put koji je za nju najbolji.**

Kristinina je posveta pokazala ljepotu i dostojanstvo posvećenja Bogu. Vjerujemo da će promišljanje o ovoj mogućnosti potaknuti mnoge zauzete vjernike laike da preispitaju svoje mogućnosti i želje, te na taj način otkriju da je polje djelovanja u Crkvi puno veće no što nam se čini.

Sonta: Posveta Bogu u Staležu djevice

Na svetkovinu Uznesenja Blažene Djevice Marije, 15. kolovoza, subotički biskup dr. Ivan Pénczes, pod sv. misom u župnoj crkvi sv. Lovre u Sonti primio je u Stalež posvećenih djevica Kristinu Ralbovsky.

Nakon što je ispunila sve uvjete kandidature, moglo se pristupiti obredu posvećenja. Iz pastoralnih razloga odabrana je župa u Sonti, gdje Kristina u zajedništvu s bratom blizancem svećenikom djeluje kao vjeroučiteljica u školi i u župnom pastoralu, no napose u radu s mladima organizirajući Školu animatora za mlade Subotičke biskupije. Na euharistijsko slavlje Posvete okupili su se uz biskupa Ivana i njegova tajnika, **mr. Mirka Štefkovića**, također brojni svećenici, predstavnici redovnika, časne sestre, vjeroučiteljice, rodbina i prijatelji iz Slovačke i Hrvatske, predstavnici vlasti te mnogi mladi, sudionici Škole animatora i brojni župljani. Slavlje je započelo svečanom ulaznom procesijom iz župnog dvora, gdje je Kristina primila blagoslov od svoje sretne majke (otac je preminuo prije godinu dana). U povorci su sudjelovali mladi u slovačkim i šokačkim narodnim nošnjama, ministranti i svećenici s biskupom. Kristina je išla u pratnji posvećenih osoba – svojih rođenih sestara, **s. Rastislave**, sestre sv. Križa i **Katarine**, djelatnice Centra za duhovnu pomoć iz Zagreba, noseći svjetiljku – simbol posvećene djevice.

Za vrijeme euharistijskog slavlja pjevao je zbor iz župe Sonta i iz Selenče „Ave Maria“, pod ravnanjem **Františka Gašparovskog**, a i zbor mladih VIS „Ruah“ koji je Kristina ranije osnovala u rodnoj župi. Vrhunac obreda bio je sam čin polaganja zavjeta kada je kandidatica, stavivši svoje ruke u biskupove, izrekla svoj zavjet djevičanstva, nakon čega je biskup molio nad njom molitvu posvete, čime je ona postala posvećenom djevicom. Da bi se to izrazilo i na vanjski način, biskup joj je predao znakove: prsten, križ sa simbolima Ordo virginum (stalež posvećenih djevica) i Božanski časoslov. Nakon toga, novoposvećena Kristina i biskup potpisali su na oltaru zavjetni obrazac. Potvrda zavjetovanja upisat će se nakon ovog slavlja u registar posvećenih djevica Biskupije, a obavijest o Posveti bit će poslana u rodnu župu, gdje je novoposvećena bila krštena, i upisat će se u maticu krštenih.

Prigodne čestitke na kraju izrekli su **vlač. Dominik Ralbovsky**, župnik, **vlač. Jakob Pfeifer**, arhiepiskop, **don Štefan Turansky**, regional salezijanac i duhovni pratitelj novoposvećene, **vlač. Krešimir Bulić**, svećenik iz Zagreba, predstavnici rodbine, mladih, župljana, zborova i drugih.

Slavlje se nakon sv. mise nastavilo u župnom dvoru uz slavljenički stol i radosno druženje. Lice novoposvećene zračilo je jakom nutarnjom radošću i ispunjenošću, te je govorilo više od svake riječi: *Da, moja se najdublja čežnja ispunila i ja sam sretna što sam našla svoje mjesto u Crkvi! /Zv/*

Proštenje na Kelebiji

Vjernici župe na Kelebiji proslavili su 18. srpnja svoje proštenje. U crkvi „Razlaza Apostola“, dvojezičnu svečanu svetu misu predslavio je vlč. László Baranyi, mladomisnik, zajedno s mjesnim župnikom vlč. Károlyom Szungijem i mjesnim kapelanom vlč. Istvánom Zsolnayem.

Vlč. László Baranyi u svojoj je propovijedi rekao da nam Crkva danas stavlja apostole kao primjere koji su od Isusa dobili zadaću svjedočiti o Isusovu uskrsnuću i njegovoj pobjedi nad grijehom. Po uzoru na njih, i mi moramo stupiti u obranu pravednosti, svog zvanja, bilo to svećeničko, redovničko, majčinsko ili očinsko zvanje. *Po svaku cijenu moramo prihvatiti kršćanske vrednote*, upozorio je propovjednik, dodajući kako upravo mi kršćani moramo biti poslanici mira u svijetu jer i mi imamo udjela apostolova poslanja. *Moramo znati drugima pokazati da je Isus prisutan u svačijem životu. Moramo biti znaci Božjeg mira i ljubavi. Otkuda nam snage za sve to? Jedino tako da želimo biti Isusovi učenici, da želimo biti u radikalnoj zajednici s Njim u molitvi, da mu želimo prikazati cijeli naš dan, da želimo svjedočiti o Njemu, biti vjerni u našem zvanju, da želimo biti sudionici Njegovih patnji a da se želimo*

žrtvovati za svoju okolinu, za cijeli svijet, da ne živimo za samoga sebe, nego za druge. Na drugi način se ne mogu predati kršćanske vrednote. Marija, kraljica apostola i svih kršćana neka nam bude u pomoći u svemu tome, zaključio je vlč. Baranyi.

Gostu propovjedniku i predvoditelju misnoga slavlja, ministrant **Zsolt Káposzta** priredio je iznenađenje u vidu recitala i buketa cvijeća. Mladomisnik je nakon toga nazočnim vjernicima podijelio mladomisnički blagoslov.

Na kraju svete mise su se i od vlč. Istvána Zsolnaya oprostili vjernici s Kelebije, s obzirom na to da je dobio pre-mještaj u Gunaroš. U ime članova Pastoralnoga vijeća, mladih, djece i svih vjernika, načelnik Pastoralnog vijeća **Antal Huber** zahvalio je vlč. Istvánu za sve dobro što je činio za župnu zajednicu. Učenica vlč. Istvána **Szabina Szűcs**, pozdravila ga je pjesmicom i buketom. Vlč. István je zahvalio svima, vjernicima, župniku i časnim sestrama, na ljubavi i brizi koju su mu iskazali tijekom dvije godine njegova boravka na župi. Rekao je da mu je tu Bog doveo mnogo dobrih ljudi u susret. Zahvalio je i kantorici **Dóri Baranyi** koja mu je uvijek davala

dobre savjete, zatim članovima Pastoralnog vijeća, mladima, starima, svima što su ga prihvatili. Pjevanje na misnom slavlju predvodio je župni zbor i orkestar Ébredés pod ravnanjem kantorice Dóre. /s. **Hermina M. Kovács**/

Svečana prisega novog Pastoralnog vijeća

U župnoj crkvi sv. Jurja, članovi novoga Pastoralnog vijeća dali su 4. rujna svečanu prisegu. Misno slavlje je predvodio župnik vlč. István Palatinus.

U prigodnoj propovijedi, župnik Palatinus istaknuo je kako je imenovanje članova i konstituiranje Pastoralnog vijeća značajan događaj u životu župne zajednice te da članstvo u Vijeću pretpostavlja ne samo čast, već prije svega veliku odgovornost, i to prema Bogu, crkvenoj zajednici i prema sebi. Ujedno, vlč. Palatinus je pozvao sve vijećnike na suradnju te pokazivanje samoinicijative, naglasivši kako očekuje rad koji se temelji na dogovorima i u duhu zajedničke suradnje. Novi načelnik Pastoralnog vijeća **Grgo Tikvicki**, zahvalivši se svojemu predšasniku na dosadašnjem radu, rekao je u svojemu obraćanju da će nastojati povjerenu mu dužnost vršiti na dobrobit cijele župne zajednice, te da očekuje dobru suradnju kako s drugim vijećnicima tako i sa župnikom i časnim sestrama. /T. Ž./

Blagoslov đačkih torba u Sonti

Svečanom svetom misom, proslavljen je u nedjelju 12. rujna Veni Sancte - početak školske i vjeronaučne godine u Sonti.

Djeca i mladi ušli su u crkvu u procesiji, raspoređeni po razredima od 1. do 8., srednjoškolic i studenti, noseći torbe i simbol – cvijet. Zatim je župnik vlč. **Dominik Ralbovsky** blagoslovio đache torbe. Za vrijeme sv. mise djeca su lijepo sudjelovala kroz čitanje, pjevanje, ministriranje. Na kraju sv. mise na dar su dobila svetu sličicu i radosno krenuli kućama.

Kristina Ralbovsky,
katehista

Škola animatora u Sonti

U župi sv. Lovre održan je od 15. do 25. srpnja susret animatora Subotičke biskupije koji je trajao tjedan dana. Moto susreta je bio: „Izrael, izabrani narod Božji.“ Mladi koji su došli sa raznih stana imali su mogućnost još bliže upoznati narod iz kojeg je poticao naš Spasitelj Isus Krist.

U ponedjeljak u večernjem upoznavanju smo si posvijestili moto susreta. I mi smo grupa – mali narod koji je Bog pozvao na ovaj susret, mi smo izabrani i trebamo proživjeti ovaj tjedan i zbliziti se poput djece Božje. U utorak prije podne smo imali predavanje na temu susreta. Predavač je bio vlč. **Marijan Vukov**, povjerenik za pastoral malih naše biskupije. Nakon zanimljivog predavanja slijedio je rad u grupama. Podijelili smo se u 12 plemena, imali radio-nice, učili izraelske plesove, glumili smo faraona i proživljavali kako je izraelski narod živio u Egiptu. Na jutarnjoj molitvi smo bili prisutni klanju jaganjca – čijom krvlju smo namazali vrata naših soba, da bismo navečer slavili Pashu, nakon čega nas je Mojsije pozvao na odlazak iz Egipta. Srijeda je bio dan našeg proživljavanja odlaska u Obećanu zemlju. Ujutro smo svi krenuli sa župe u prirodu – Baru. Mojsije je poveo svoj narod, usput pravio čuda s vodom i manom. Za ručak smo si sami pripremali „prepelice“. U poslijepodnevni satima nakon kupanja smo imali kratko predavanje vlč. **Marinka Stantića** koji je došao sa svojim štitićenikom iz zajednice „Hosana“ koji je svjedočio kako današnja mladež u životu krene za idolima i čemu to čovjeka odvede. Zatim smo palili zlatno tele koje smo napravili. Mojsije je donio ploče zakona i predao Jošui svoju ulogu. Nakon što smo stavili ploče Saveza u kovčeg, krenuli smo u crkvu – i ophodom oko crkve ušli u našu Obećanu zemlju. U četvrtak smo otkrivali ljepotu obećane zemlje na našim prostorima. Posjetili smo grad karmelski samostan, gdje smo imali rad u skupinama, sv. misu i molitvu na grobu o. Gerarda, i kao razonodu kupanje na bazenu. U petak smo razgovarali o tomu kako se danas prenosi vjera u obitelji, o čemu nam je posvjedočio gost iz Slovačke **Vladimir Valent**, otac sedmero djece. Učili smo ispovijest vjere Izraelaca: Šema Izraela i radionice su bile prilagođene tomu. U subotu smo hodočastili Mariji Pomoćnici u Doroslovo. Taj dan je bio više molitveno-mediativni, koji je završio veselim programom i noćnim klanjanjem. U nedjelju smo se nakon mise zahvale i ručka svi razišli u suzama kući.

Animatori

Proštenje u kapelici „Gospe od milosrđa“ u Lemešu

U kapelici „Gospe od milosrđa“ u Svetozaru Miletiću, proslavljeno je 7. kolovoza proštenje. Svetu misu na mađarskom jeziku predslavio je župnik iz Telečke **Árpád Pásztor**, zajedno s Davorom Kovačevićem iz Bačkoga Brega te domaćim župnikom **Antalom Egedijem**.

Misi je bilo nazočno stotinjak vjernika i dvije djevojke u bunjevačkim narodnim nošnjama članice HBKUD-a „Lemeš“ **Anastazija Jurić** i **Ivana Racić**. Nakon svete mise uslijedila je krunica na hrvatskom jeziku. Ovom prigodom **Željko Zelić** je zahvalio svima koji su pripomogli obnovi ove kapelice bilo novcem, bilo svojim radom.

Nekoliko tjedana prije toga obnovljen je križ na starom groblju koji je stajao devastiran već oko 30 godina. Ovaj križ su obnovili bračni par **Petar** i **Agnes Klinovski**. Svoj radni vijek proveli su kao medicinski djelatnici pomažući ljudima, a sada su kao umirovljenici aktivni vjernici u župi. U želji da ostave iza sebe trag i učine nešto lijepo sugrađanima, obnovili su križ na starom groblju. U ovom groblju predstoji još mnogo posla jer je zapušteno. Nadamo se da će mjesno Vijeće ustrajati u svojoj nakani da ga očisti kako bi bilo dostojno mjesto za naše pokojnike. /**Lucia Tošaki**/

Proštenje u Nenadiću

Žitelji **Nenadić salaša** kraj Sombora proslavili su 12. rujna **Ime Marijino** i dan svoga mjesta. Misno slavlje ispred kapelice predslavio je župnik crkve Presvetog Trojstva iz Sombora **Josip Pekanović**.

Nakon svete mise, domaćini i njihovi gosti prošetali su do Doma ispred koga su bili postavljeni ringišpili i sprave za zabavu kao i nekoliko štandova za prodaju igračaka i slatkiša. U popodnevni satima na igralištu pored nekadašnje škole odigrana je nogometna utakmica između ekipa domaćina i gostiju s drugih salaša i grada, a čiji je rezultat bio u drugom planu. U večernjim satima slavlje je nastavljeno u ugostiteljskom objektu u Domu. /**V. Janković**/

Koncert i izložba „Pod zaštitu tvoju“ u Plavni

„Pod zaštitu Božju i Majke Božje preporučam dragu Plavnu, da bude sačuvana od nesreće: poplave Dunava“. Ove je riječi dr. Josip Andrić napisao 1965. godine na partituri skladbe „Pod zaštitu Tvoju“, koju je posvetio Evici i Antunu Šarvari, a što je poslužilo kao naslov ovogodišnjem koncertu i izložbi u organizaciji HKUPD-a „Matoš“ u Plavni. Povezivanje kulturnih udruga u očuvanju i razvitku tradicije, kulture i duhovnosti Hrvata u plavanjskom kraju, bila je karakteristika ovoga događaja upriličenog u subotu, 14. kolovoza, u predvorju OŠ „Ivo Lola Ribar“ i u „Matoševoj“ knjižnici u Plavni.

U kulturnom programu sudjelovali su: „Matoševa“ ženska pjevačka skupina i recitatori, združeni tamburaši „Mostonge“ i „Matoša“, folklor HKUPD-a „Dukat“ Vajska – Bođani, te dječji folklor mjesnog KUD-a „Palona“. Publici se, već

po tradiciji, obratio pjesnik **Josip Dumendžić Meštar** iz Bođana jednom svojom marijanskom pjesmom. U okviru koncerta upriličena je izložba u „Matoševoj“ knjižnici na kojoj su postavljene fotografije, slike, kalendari, knjige i drugi predmeti posvećeni Mariji, Majci Božjoj. Ovaj postav priredio je „Matošev“ povijesno-istraživački odjel i time je pridonio proslavi Velike Gospe u Plavni.

HKUPD „Matoš“ od svog osnutka sve svoje lokalne aktivnosti povezuje sa župnom zajednicom sv. Jakova, a ovo je drugi put zaredom da o blagdanu Velike Gospe, kada u ljetnim danima u Plavni vlada kulturna praznina i monotonija, organizira koncert i izložbu. Ovoga puta gosti su bili predstavnici susjednih kulturnih udruga i pokazalo se da je to dobar vid uspješne suradnje.

Naša je budućnost, čini se, upravo u povezivanju kulturnih udruga, jer ćemo tako bolje rješavati kadrovske i druge probleme u našim društvima, kazala je, među ostalim, u povodu ovoga kulturnog događaja **Kata Pelajić**, predsjednica HKUPD-a „Matoš“. Marijanske pjesme, koje su se prvi puta mogle čuti izvan

crkve, bile su ugodno iznenađenje za brojnu publiku, u kojoj su bili pripadnici svih vjeroispovijesti iz Plavne i okolnih mjesta, a djeca i mladi odjeveni u lijepe narodne nošnje, obogatili su ovaj kulturni i vjerski događaj. /**Zvonimir Pelajić**/

Odgovornost za stvoreni svijet

U njemačkom gradu Freisingu, kraj Münchena, od 2. do 4. rujna održan je godišnji kongres dobrotvorne organizacije **Renovabis**. Tema kongresa bila je „Odgovornost za stvoreni svijet, ekološki izazovi u Srednjoj i Istočnoj Europi“. Na kongresu su sudjelovali predstavnici mnogih biskupija i crkvenih institucija koje **Renovabis** pomaže, kao eksperti iz područja navedene teme.

Pored predavanja u kojima je istaknuta velika važnost posvješćivanja potrebe zaštite stvorenoga svijeta, kao životnoga prostora svih ljudi, prikazani su razni projekti kako u Njemačkoj, tako i u zemljama Srednje i Istočne Europe. Zanimljivo je kako su predstavljene inicijative iz zemalja u našem okruženju, što je ujedno dobar poticaj da se i kod nas pokuša raditi na području zaštite i očuvanja stvorenoga svijeta.

Iz naših krajeva na kongresu su sudjelovali **mons. dr. Ladislav Német**, biskup zrenjaninski, koji je održao jedno od uvodnih predavanja, te **mons. dr. Andrija Kopilović** i vlč. **Mirko Štefković**.

Osnovna poruka kongresa je kako nije dovoljno samo raditi na zaštiti okoliša, upriličujući akcije čišćenja i uređivanja zajedničkog životnog prostora. Okoliš je sastavni dio stvorenoga svijeta, te se u njegovu očuvanju očituje i naš odnos prema Stvoritelju. Tako je za kršćane, pored potrebnih „zelenih“ akcija, od iznimne važnosti svijest o tome kako je naš odnos prema stvorenom svijetu sastavni dio našeg odnosa prema Bogu i bližnjemu. Nije to nešto marginalno, kada se govori o vjeri, nego njezin bitni element, koji se izražava počevši od najmanjih stvari našeg svakidašnjeg ophođenja prema stvorenom svijetu, pa sve do vrlo značajnih i velikih projekata, te zakonskih regulativa s područja društvenog ophođenja prema stvorenom svijetu. /**Mirko Štefković**/

Svetozar Miletić: Proslava proštenja

Na blagdan Rođenja Blažene Djevice Marije, 8. rujna, proslavljeno je proštenje u Lemešu. Misno slavlje predslavio je župnik iz Bačkog Brega Davor Kovačević u zajedništvu s domaćim župnikom **Antalom Egedijem**.

Na proštenju se okupio lijepi broj Lemešana, ali i gostiju. Naši su se preci na područje Lemeša doselili 1748. godine. Već 1752. godine polažu kamen temeljac za crkvu, a 8. prosinca 1752. godine bilo je prvo krštenje. Crkva kao građevina je od tada do danas više puta mijenjala svoj izgled. Tada, prije dva i pol stoljeća, Lemešani su donijeli odluku da će sve svoje molitve upućivati tek rođenoj Majci Isusa Krista – Maloj Gospi. Pokazalo se ispravnim uzeti ju za zaštitnicu sela i vjernika jer je uvijek našla načina preporučiti nas svojem Sinu i zaštititi nas od nedaća. Za ovaj dan Lemešani se pripremaju svetom ispovijedi, a u selu na taj dan nema nikakvih društvenih kulturnih događanja. /**Lucia Tošaki**/

Hodočašće svećenika Požeške biskupije u Suboticu

Pod vodstvom biskupa mons. dr. Antuna Škvorčevića, a u organizaciji pleterničkog svetišta Gospe od suza, svećenici Požeške biskupije do deset godina svećeništva u sklopu svoga mjesečnog programa permanentnog obrazovanja hodočastili su u ponedjeljak, 13. rujna u Suboticu. Njima su se pridružili i drugi svećenici, ponajprije ispovjednici u voćinskom i pleterničkom svetištu za vrijeme minulih ljetnih hodočašća.

Na putu do Subotice hodočasnici su posjetili Sombor i prvi karmelićanski samostan na našim prostorima. U samostanskoj crkvi dočekali su ih o. Zlatko Žuvela i o. Vjenceslav Mihetec. Poslije susreta s karmelićanima svećenici su krenuli dalje na put prema Subotici gdje ih je primio subotički biskup mons. dr. Ivan Pénzes i katedralni župnik mons. Stjepan Beretić. Župnik je gostima ukratko predstavio povijest grada, župe i katedrale. U katedrali je zatim biskup Pénzes zajedno s biskupom Škvorčevićem i svim svećenicima predvodio misu. Biskup Škvorčević je na početku zahvalio biskupu Pénzesu za gostoprimstvo i izrazio radost što se dvije mjesne Crkve, čije katedrale imaju sv. Tereziju Avilsku za svoju nebesku zaštitnicu, povezuju i na ovaj način, te ga pozvao da iduće godine za blagdan bl. Alojzija Stepinca, drugog zaštitnika Požeške biskupije, pohodi Požegu i predvodi euharistij-

i nacionalno stanje Subotice. Svećenici su se zatim uputili u franjevačku crkvu gdje ih je primio i pozdravio fra Marijan Kovačvić, te ih upoznao s franjevačkom prisutnošću i djelovanjem u gradu. Na kraju su hodočasnici posjetili Palić, te su nakon kratkog predaha krenuli natrag u Požegu.

I. Ž.

Početak nove školske i vjeronaučne godine u Tavankutu

U župnim zajednicama u Ljutovu, Gornjem i Donjem Tavankutu djeca su u nedjelju 12. rujna na svetim misama molila za Božji blagoslov na početku nove školske i vjeronaučne godine.

Na svetim misama djeca su aktivno sudjelovala pjevanjem i čitanjem svetih tekstova. Djeca nižih razreda sudjelovala su u prikaznoj procesiji. Kišno vrijeme nije spriječilo djecu da na svete mise dođu sa školskim torbama. Na glavnoj misi u Donjem Tavankutu pjevanje su predvodila djeca, a ravnali su orguljaš Zoran Đereg, nastavnik matematike i Kristina Kovačić, nastavnica glazbene kulture. Tijekom misnog slavlja kršten je Vedran Tikvicki, četvrto

dijete obitelji Darka i Snežane. Župnik Franjo Ivanković je u propovijedi pozvao djecu i ostale vjernike na radosno življenje vjere i nasljedovanje Krista koji radosno prihvaća sve ljude, a posebno se raduje obraćenju grješnika. Na misama je bilo oko 150 školske djece. /F. I./

Događanja kroz kolovoz u Irigu

Lijepo je kad prvi dan mjeseca započne nedjeljom i sa tri svete mise i porukom o smislu čovjeka: *da čovjek poput Boga radom stvara a ljubavlju usrećuje, stvaralački ljubi*. Između dvije nedjelje hodočastimo u lijepom broju Gospi Snježnoj za Velike Tekije uz svetu ispovijed, misu i procesiju te susret s mnogim poznanicima, da bismo se 8. kolovoza također okupili u lijepom broju na misi u Irigu i Vrdniku. Najprije je župnik blagoslovio na groblju dva nova spomenika: **Pere Karačića, Krešimira i Ljubice Kordić**, da bi potom služio svetu misu za njih, kao i za pokojne iz obitelji **Farkaš**. U Vrdniku smo se 9. kolovoza oprostili od **Ladislava Trefalta** (48). Na blagdan sv. Lovre, 10. kolovoza, u svetoj misi zahvalno smo se sjetili župnikovih 35 godina od slavlja Mlade mise. I na taj svoj dan župnik je bio nazočan uz tri pravoslavna svećenika na pokopu omiljenog nam **Jove Čekića** (81). Sutradan, 11. kolovoza, župnik je uz pravoslavnog svećenika bio na pokopu susjeda **Jovana Ninkovića** (56), a Vrdniku je 13. kolovoza bio na sprovodu **Eve Vivod** (97).

Blagdan Velike Gospe smo proslavili u župi i filijalama s porukom da je ovaj blagdan *dostojanstva našega tijela, života i osobe. Naše tijelo je mjesto iskustva i susreta s Bogom. I svima nam je nebo otvoreno*, poručio je župnik.

U nazočnosti rodbine slavili smo 17. kolovoza godišnjicu smrti **Matije Mulaja** i sv. misu za obitelj **Vizmeg** s porukom: *živimo u vremenu u kojem se živi teško a ipak se broje vrijednosti kao što su posjed, imanje, stjecanje, gdje i sami pokušavamo isto tako živjeti, a Isus nas poziva da to prezremo radi evanđelja*.

Župnik je 19. kolovoza nazočio uz dva domaća pravoslavna svećenika sprovodu **Marinka Kovačevića** (58), pravoslavne vjere.

Spomendan sv. Stjepana proslavili smo 20. kolovoza u Šatrincima. Svetu misu je predvodio i propovijedao na mađarskom jeziku **vč. Franjo Lulić**, župnik iz Titela u koncelebraciji s domaćim župnikom **Blažom** koji je za vrijeme mise krstio dvije malene djevojčice: **Lanu Varga** i **Dajanu Segedi**. Crkvu, koja je proslavila 160. obljetnicu, cvijećem je okitila **Teruška Madacki** iz Novog Sada. Svetoj misi uz lijepi broj gostiju nazočio je i **Erne Varnju**, pomoćnik pokrajinskog tajnika za gospodarstvo.

U kapelici u Vrdniku, 22. kolovoza je bila sveta misa na tri nakane (za pokojne iz obitelji **Šušak, Zlatu Černoš** i **Ladislava Trefalta**), uz poruku župnika: *Bog poziva ljude iz svih jezika zajedno. Svi su pozvani naći kod njega cilj svoga života. Novi pogled u život daruje samo Bog! Važno je u svako doba sačuvati svaku, i najmanju vjerničku zajednicu*.

U subotu, 28. kolovoza, u Irigu je proslavljena Velika Gospa i 250 godina Uspenske Crkve (u nazočnosti Srijemskog episkopa **Vasilija**, brojnog svećenstva, uglednih uzvanika i naroda Božjega), a župnik je u našoj crkvi krstio prvo dijete u obitelji **Perge**, malog **Nemanju**.

Kolovoz se nije mogao ljepše završiti, nego tradicionalnim hodočašćem cijele župne zajednice na Bunarić, 29. kolovoza. Toga je dana slavljena sveta misa za pokojnu **Marijanu Madacki**. /f. f./

Proslava u Jermenovcima

Spomendan zaštitnice Jermenovaca proslavljen je 26. srpnja na misnom slavlju koje je predslavio vršački župnik **Mihály Erós** zajedno s domaćim župnikom **Lászlóom Petó** te salezijancem **Janezom Jelenom**, koji je propovijedao.

Sadašnja crkva je sagrađena godine 1866. Tom prilikom su se domaćim vjernicima pridružili i oni koji su zbog teških ratnih prilika morali napustiti domaće ognjište i potražiti kruha te sigurnosti za svoje obitelji u inozemstvu.

U prigodnoj propovijedi, don Janez Jelen posebno se osvrnuo na teškoće s kojima se prema starom predanju susretao bračni par Ane i Joakima. Joakim i Ana su bili prezirani zbog toga što nisu imali djece. *Danas, nažalost, svijet je okrenut naglavačke: nisu tako rijetki, koji preziru, ponižavaju i progone one koji imaju više djece. Više puta se čuje da dolazi prezir čak i od onih koji se inače smatraju pobožnima. A prema Svetom pismu i zdravoj kršćanskoj predaji dijete je uvijek Božji dar. Bez obzira, u kakvim se okolnostima rodi, u djetetu moramo uvijek gledati Božji dar, koji je najvrjedniji od svih Božjih darova. Začeto dijete je tolika vrijednost da nema tome jednake u cijelome svemiru: u najmanjem prostoru materije je sadržana najveća vrijednost: roditelji, naime, djetetu daruju tijelo – ali Bog mu u tom trenutku stvara besmrtnu dušu, koja krštenjem i drugim sakramentima postaje hram Duha Svetoga i baštinik neba*, rekao je propovjednik, dodajući kako su upravo sveti Joakim i Ana roditeljima primjer kako vršiti volju Božju. *Kultura smrti protivi se Božjoj volji i kada roditelji ne mogu imati djece, nude im nemoralna rješenja protiv prirode i protiv Božje volje. Dijete je veliki Božji dar, ali ne najveći, za kojega bi morali žrtvovati sve, pa i spasenje svoje duše. Ako Bog pokloni dijete, to je Božji dar; ali je Božji dar također ako nema djece*, zaključio je propovjednik.

Janez Jelen

Proslava Male Gospe u Lukinom Selu

Blagdan Male Gospe proslavljen je 5. rujna svetom misom u Lukinom Selu. Svečanu svetu misu je predvodio umirovljeni zrenjaninski biskup László Huzsvár, a sumisili su salezijanci Stanko Tratnjek i Stojan Kalapiš. Na agape kod obitelji Balanyi su došli i salezijanci Zoltán Varga i Janez Jelen, kao i drugi prijatelji i dobrotvori filijalne crkve.

Biskup Huzsvár u propovijedi je naglasio kako je mentalitet mnogih današnjih ljudi daleko od crkvenog učenja. *Neki čak namjerno zavode druge na stranputicu. Ipak, mi moramo ostati vjerni Isusu Kristu i njegovoj presvetoj Majci Djevici Mariji. Marija nam je uzor u ispunjavanju volje Božje*, rekao je propovjednik, dodajući kako je Marija takav odgoj i poslušnost naslijedila od njezinih pobožnih roditelja, koji su i sami prihvaćali Božju volju. *I nama Majka Isusova govori kako ćemo joj najveću radost učiniti ako dopustimo da nam srca napuni milost Gospodina Isusa Krista, ako i druge budemo pozivali u crkvu na molitvu i činjenje dobrih djela*, zaključio je propovjednik.

Na misi su pjevali mladi pod vodstvom **Alena Palatínusa**. Osim domaćih vjernika, na misi su bili i vjernici iz susjednih sela, Mužlje, Beloga Blata i Ečke. U uređenju crkve za ovu proslavu sudjelovali su članovi crkvenog odbora, razni dobrotvori i ostali vjernici među kojima su se posebno istaknuli mladi, a među njima naročito **Adrián Nikolić**, koji je ukrasio crkvu mnogim ikebanama.

Na kraju svete mise Stojan Kalapiš je zahvalio nazočnima na sudjelovanju, pjevačima, članovima crkvenog odbora i ostalima za suradnju i potaknuo ih je da to i nadalje čine. Naročito ih je pohvalio kod nastojanja da sakristija koja povezuje vjeronaučnu dvoranu s crkvom bude uskoro završena.

Janez Jelen

Blagoslov novog kruha u Novom Bečeju

Na blagdan crkvenog zaštitnika sv. Stjepana Kralja, 20. kolovoza, proslavljena je u njemu posvećenoj crkvi u Vranjevu (Aracs) u Novom Bečeju svečana sveta misa, koju je predslavio župnik iz Kevija kod Sente Róbert Kozma, koji je i propovijedao. Uz domaćega župnika je sumisio salezijanac Janez Jelen iz Mužlje.

Na početku slavlja u čast župnom zaštitniku sv. Stjepanu, domaći župnik isusovac **János Sóti** blagoslovio je novi kruh. Pri tom je spomenuo kakva je dragocjenost naš svagdanji kruh, koji je Božji dar. *Ako ćemo poštovati kruh, kao što su to činili naši pobožni preci, onda će se Bog pobrinuti pa nećemo gladovati. Ujedno moramo misliti i na naše bližnje, koji ponekad gladuju i mole nas za pomoć*, rekao je župnik, dodajući da nije dovoljno uživati samo zemaljski kruh, koji hrani naše tijelo, već nam je potreban i duhovni kruh.

Nakon tih poticajnih riječi slijedio je blagoslov novoga kruha, kojeg su donijele dvije djevojke odjevene u narodnu nošnju. Kruh je potom bio razrezan te podijeljen poslije mise prisutnima. /**Janez Jelen**/

Internetska stranica Srijemske biskupije

Na blagdan Snježne Gospe i „Velikih Tekija“, hodočašća u Svetište Gospe Tekijske, 5. kolovoza, službeno je pokrenuta web-stranica Srijemske biskupije na adresi: www.srijembiskupija.rs u želji za boljom povezanošću dekanata, župa i vjernika, te svih ljudi dobre volje u Biskupiji.

Ovim načinom suvremenog komuniciranja ujedno će se nastaviti prezentirati život i djelovanje Mjesne srijemske Crkve svim ljudima dobre volje. Na stranici su osim informativnih sadržaja iz života Srijemske biskupije i sadržaji za formaciju u vjeri. U znak povezanosti članova Srijemske biskupije međusobno i s drugim biskupijama, uredništvo moli i poziva na suradnju kako bi mogli što bolje i uspješnije ostvarivati započeto djelo. /**Zv**/

Papin apel za Pakistan

Nakon kateheze na općoj audijenciji srijedom, papa Benedikt XVI. uputio je 18. kolovoza apel za Pakistan. „U ovom trenutku u mislima sam s dragim pučanstvom Pakistana, koje je nedavno pogodila teška poplava, u kojoj su stradale mnogobrojne žrtve i koja je mnoge obitelji ostavila bez krova nad glavom.

Dok povjeravam Božjem dobrom milosrđu sve tragično stradale, izražavam svoju duhovnu blizinu njihovim obiteljima i svima onima koji trpe zbog te nesreće. Neka ne uzmanjka toj našoj braći, tako teško kušanoj, naša solidarnost i konkretna pomoć međunarodne zajednice!“ istaknuo je Papa u apelu.

Poginule tri redovnice služavke Malog Isusa

U utorak, 17. kolovoza oko 19 sati, na pružnom prijelazu u mjestu Donji Kladari poginule su tri redovnice članice Družbe Služavki Malog Isusa Provincije Bezgrešnog začeca BDM iz Sarajeva.

Redovnice Marija Filipa Pušeljčić, Marija Matejka Jozinović i Marija Marta Rošić, nakon što su posjetile svoje susedre u samostanu Čardak kod Modriče, krenule su autom prema Slavonskom Brodu. Na pružnom prijelazu u mjestu Donji Kladari kod Modriče na njih je natio putnički vlak koji je prometovao iz smjera Modriče prema Bosanskom Šamcu. Vjerojatno zbog sunca, koje je sjalo iz smjera dolaska vlaka, sestre nisu na vrijeme primijetile dolazak vlaka. Pogreb poginulih sestara bio je 19. kolovoza u mjestu Čardak kod Modriče. /IKA/

U Kini sve više vjernika

Broj katolika u Kini dosegao je 23 milijuna, prenosi talijanski dnevnik *Avvenire*, pozivajući se na Kinesku akademiju za društvene znanosti, koja tu povijesnu brojku povezuje s procvatom kineskoga gospodarstva. Od godine 1993. do danas 73 posto registriranih okrenulo se kršćanstvu dok je to između 1982. i 1992. učinilo tek 18 posto njih. Među novoobraćenima su mnogi mladi i intelektualci.

Katolicima se izjašnjava oko 5,7 milijuna kineskih kršćana, od kojih je oko 70 posto žena. Prema podacima Akademije, u Kini ima više od 55.000 crkava. Znatno je povećana potražnja za Biblijom te je do kraja protekle godine tiskano 50 milijuna primjeraka Svetoga pisma.

Porast članova bilježe i kineski budisti, muslimani i taoisti. Službena statistika uzima u obzir samo podatke državno priznatih religijskih zajednica, kao što je Kineska katolička patriotska Crkva. Promatrači procjenjuju da izvan nje, u Papi vjernoj „Podzemnoj katoličkoj Crkvi“, u Kini živi od 6 do 8 milijuna katolika. /IKA/

Papina poruka za Svjetski dan mladih 2011.

istražujući srca mladih, misleći na njihove potrebe i nudeći im odgovore iz Evanđelja.

U vašoj se dobi traže stabilnost i sigurnost, poput sigurnoga posla i osjećaja – piše Papa te dodaje kako mladost spontano sa sobom nosi želju za nečim višim u redovnoj svakodnevnici, čežnju za onim što je veliko, čežnju za beskonačnim. Stoga je proturječne težnja za uklanjanjem Boga da bi čovjek živio, kako se danas često događa, primijetio je Papa.

Današnja kultura u nekim dijelovima svijeta, ponajviše na Zapadu, želi izuzeti Boga, ili vjeru smatrati privatnom stvari, bez ikakve važnosti u društvenome životu. Dok skup vrednota koje su u temelju društva proizlazi iz Evanđelja – poput osjećaja za dostojanstvo osobe, solidarnost, rad i obitelj – utvrđuje se jedna vrsta 'pomrčine' smisla za Boga, određeno nepamćenje, pa i pravo odbijanje kršćanstva i poricanje blaga primljene vjere, uz opasnost od gubljenja vlastita dubokog identiteta, poručuje papa Benedikt.

Dodaje da tamo gdje pojedinci i narodi prihvaćaju Božju prisutnost, gdje ga štiju u istini i slušaju njegov glas, tamo se konkretno gradi civilizacija ljubavi. Potrebno je imati osjetljivi odnos s Isusom, potrebno je naučiti osjetiti njegovu prisutnost, bez obzira na brojne Isusove slike koje danas kruže i koje se predstavljaju kao znanstvene. Takav se odnos može razviti u molitvi, u sakramentalnome životu, u služenju siromašnima, istaknuo je Papa te na koncu pozvao mlade da u Europi koja treba ponovno pronaći svoje kršćanske korijene, i općenito na planetu, u ovome vremenu globalizacije, budu svjedoci kršćanske nade. /Radio Vatikan/

Papa posjetio Carpineto Romano

Papa Benedikt XVI. je iz Castel Gandolfa 5. rujna otputovao helikopterom u obližnje mjesto Carpineto Romano, gdje se prije 200 godina rodio papa Lav XIII.

Pred vjerskim i političkim predstavnicima istaknuo je kako su kršćani jaka snaga za društvene promjene. Predvođeni misu u rodnom mjestu pape Lava XIII., koji je objavio encikliku *Rerum novarum*, postavivši temelje socijalnog crkvenog nauka, Papa je potaknuo kršćane da prema evanđeoskom nauku budu kvasac i sol na putu civilizacije. Unutar povijesne stvarnosti kršćani predstavljaju dobru i mirotvornu snagu za duboke promjene i razvoj u društvu. Crkveni socijalni nauk uvijek traži dozrijevanje savjesti, jer je to uvjet za uspješnu i trajnu transformaciju. Za rješavanje društvenih sukoba potreban je dijalog i razmišljanje, rekao je Papa. /IKA/

Čestitke za Bajram i Roš Hašanu

Slavlje kojim završava Ramazan prigoda je za izražavanje muslimanskim vjernicima srdačnih želja za mir i radost – stoji u poruci Papinskoga vijeća za međureligijski dijalog povodom svršetka Ramazana koju je potpisao predsjednik Vijeća kardinal Jean-Louis Tauran.

Papa Benedikt XVI. uputio je čestitke židovskoj zajednici povodom njihove Nove godine te za blagdane Jom Kippura – Dana pomirenja i Sukkota – blagdana Sjenica. U poruci koju je uputio glavnome rimskom rabinu, Riccardu Di Segniju, Papa želi da ti blagdani donesu obilni Božji blagoslov, te budu izvor duboke radosti. Neka u svima nama raste volja za promicanjem pravednosti i mira, koji su toliko potrebni današnjem svijetu, poručio je Papa. /RV, KTA/

Za 86. učitelja Reda propovjednika izabran Bruno Cadore

Na Općoj izbornoj skupštini Reda, koja se održala u Rimu, u nedjelju 5. rujna, za 86. učitelja Reda propovjednika izabran je provincijal Francuske dominikanske provincije Bruno Cadore.

Bruno Cadore rođen je 1954. godine. Nakon studija medicine stupio je u Red propovjednika. Kao liječnik – a dominikanski student – boravio je u Haitiju. Do izbora za provincijala Francuske provincije bio je profesor bio-medicinske etike na Katoličkom sveučilištu u Lilleu. U dva mandata obnašao je službu provincijala i bio je predsjednik europskih dominikanskih provincijala. /IKA/

Održan „Ratzinger Schülerkreis“

U centru Mariapoli u Castel Gandolfu, 28. kolovoza iza zatvorenih vrata održan je tradicionalni trodnevni ljetni susret bivših studenata pape Benedikta XVI., Ratzinger Schülerkreis, na kojem se tri dana raspravljalo o hermeneutici, odnosno tumačenju II. vatikanskog sabora.

Na susretu je sudjelovalo četrdesetak bivših studenata prof. Ratzingera, koji su pred njim branili doktorsku disertaciju dok je bio profesor u Njemačkoj. Glavni izlagač je nadbiskup Kurt Koch, donedavni biskup Basela, kojeg je Benedikt XVI. 1. srpnja imenovao predsjednikom Papinskoga vijeća za promicanje jedinstva kršćana. On je održao predavanja o hermeneutici reforme između hermeneutike kontinuiteta s predikom i povijesnog diskontinuiteta, te o saborskoj konstituciji o svetoj liturgiji Sacrosanctum concilium i reformi liturgije nakon II. vatikanskog sabora. Nakon predavanja uslijedila je slobodna rasprava na kojoj je sudjelovao i Papa. Glavnoga predavača i temu susreta, kako je za vatikanski dnevnik izjavio o. Stephen Horn, predsjednik Udruge bivših Papinih studenata, odabrao je Sveti Otac iz niza tema koje su mu predložili organizatori. Većina sudionika dolazi iz Njemačke i Austrije, po jedan je Talijan, Irac, Nizozemac, Korejac i Indijac. Među sudionicima su i bečki nadbiskup kardinal Christoph

Schöborn, pomoćni hamburški biskup Hans-Jochen Jaschke te profesori, župnici, redovnice, redovnici i laici.

Prvi susret prof. Ratzingera s bivšim studentima bio je u ožujku 1977. godine, kada je on bio imenovan nadbiskupom Münchena i Freisinga. Od tada se njegovi bivši studenti jednom godišnje sastaju raspravljati o nekoj posebnoj temi, prošle su godine raspravljali o misijama. /IKA/

Svjetsko nogometno prvenstvo za beskućnike

I ove godine hrvatska nogometna reprezentacija beskućnika pozvana je na sudjelovanje u velikom međunarodnom projektu „Homeless world cup“, Svjetskom nogometnom prvenstvu za

beskućnike, koje će se održati u brazilskom Rio de Janeiru od 19. do 26. rujna. Petnaest korisnika prihvatilišta za beskućnike iz Zagreba, Rijeke, Splita, Karlovca, Varaždina i Osijeka pokazali su pred stručnim stožerom hrvatske nogometne reprezentacije beskućnika, na čelu s izbornikom „vatrenih“ Nikolom Jurčevićem, sva svoja nogometna umijeća. /IKA/

„Mama i dijete“

Dnevnik i vodič kroz prvu godinu života vaše bebe, objavio Verbum.

„Pustinja u gradu“

Knjiga Carla Carretta, kako živjeti molitvu u Babilonu današnjega svijeta, objavljena je u nakladi Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevaca konventualaca.

„Slobodni i ponosni u društvu“

Zbirka tekstova koje je dr. Stjepan Baloban objavljivao u kršćanskoj obiteljskoj reviji „Kana“

„Isus je moje sve u svemu“

U prigodi stotog rođenja blažene Majke Terezije, izdana je knjiga u nakladi izdavačke kuće Verbum.

„Pred euharistijskim Isusom“

Meditacije i adoracije Presvetom Sakramentu napisao je autor don Elia Piazza.

21. kolovoza

Sveti papa Pio X.

(* 2. lipnja 1835. + 21. kolovoza 1914.)

- Drugo od desetero djece ● 7 kilometara pješice svaki dan ● studirao klasične jezike i književnost ●
- studirao filozofiju i teologiju ● svećenik koji je svake 9. godine napredovao ● župnik koji je lijepo propovijedao ●
- duhovnik u sjemeništu ● veliki profesor ● biskup ● mletački patrijarh ● uveo svečanost Prve pričesti ●
- zalagao se za često primanje sakramenata ● promicao crkvenu glazbu ● promicao biblijske znanosti ●
- preokao rat ● umro od tuge zbog rata ● sve za siromahe ●

Josip Melkior (Giuseppe Melchior) Sarto je bio drugo od desetero djece službenika **Giambattiste Sarta** i njegove supruge **Margarete**. Rođen je 2. lipnja 1835. u mjestu Riese. Dok je pohađao mjesnu školu, kapelan ga je poučavao latinski. Četiri je godine pješao u 7 kilometara udaljen gradić Castelfranco, da bi završio četiri niža razreda gimnazije.

5 devetki

Njegov kućni odgoj su oplemenili i župni svećenici. Krizmao se 1845., a prvi put se pričestio 1847. godine kad mu je bilo 12 godina. Pružila mu se prilika besplatnog školovanja u Padovi. Nakon studija klasičnih jezika i književnosti, studirao je filozofiju, pa teologiju. Njegova je mati othranjivala svoje devetero djece radeći kao švelja. Kad je postao svećenik bio je 9 godina župni vikar, 9 godina župnik, 9 godina kanonik, 9 godina biskup u Mantovi i 9 godina patrijarh u Veneciji, a onda je 1893. izabran za papu.

Imao osjećaj za dužnost, bio je marljiv i dobar organizator. Imao je dobar osjećaj za šalu i humor. Postao je vrstan propovjednik. Bio je i duhovnik u sjemeništu, profesor dogmatike, moralnog bogoslovlja, crkvenog prava i liturgike. Smatrao se nedoraslim za biskupsku službu, koju je prihvatio 1884. godine. Svojom pobožnošću i marljivošću vratio je ugled svojim svećenicima. Kao sjemenišni poglavar odgojio je naraštaj revnih svećenika.

1893. godine je postao kardinalom i patrijarhom u Veneciji. Na srcu je imao katolički tisak, socijalnu pravdu. U dobi od 68 godina, 4. kolovoza 1903. godine je izabran za papu.

Sveti Pio X. je svim srcem bio pastir

Veliku je pozornost posvetio duhovnoj izgradnji svećenika. Naredio je izradnju novog crkvenog zakonika. Promicao je često primanje sakramenata,

osobito Euharistije, pa je izdao Dekret o čestoj pričesti, te Dekret o ranoj pričesti djece. Zalagao se za katehizaciju, pa je priredio Rimski katekizam za rimsku crkvenu pokrajinu. Isti se ubrzo raširio po cijelom svijetu. Založio se i za obnovu crkvene glazbe. Odlučno se suprotstavio modernizmu, koji nije samo težio za razvodnjavanjem crkvenog naučavanja, već je napadao i same vjerske istine. Modernizam je ugrozio i vjerski pristup Svetome pismu, a u do-

gmatici je napadao i samo Kristovo božanstvo. Svojom enciklikom protiv svih tih, uistinu, negativnih pojava Papa je veoma oštro nastupio glasovitim enciklikom Pascendi Dominici gregis od 8. rujna 1907. Papa je s jedne strane osudio modernizam, a s druge je potaknuo življi studij odnosnih teoloških disciplina. Velika mu je zasluga i 1909. godine osnovan Papinski biblijski institut. Taj je institut potaknuo dublji studij koji će se baviti ozbiljnim proučavanjem Svetoga pisma i na kojem će se školovati budući profesori te tako važne teološke grane.

Ljubio je istinu

Mjere, koje je sveti papa Pio poduzeo protiv modernizma doživjele su žestoku kritiku. Kritika je bila posebno jaka u vrijeme i oko Drugog vatikanskog sabora. Pa ipak, Papa nije htio ništa drugo, nego pokazati vjernost Božjoj objavi i kršćanskom uvjerenju. Nakon izbora na Petrovu stolicu papa Pio je bio uvjeren da su ljudi njegova vremena previše okrenuti sami sebi, da gotovo obožavaju čovjeka, pa je zato držao da će se taj naraštaj teško obratiti Kristu. Vjerovao je da takvo raspoloženje čovječanstva vodi u veliku katastrofu. To se i dogodilo, kad je izbio Prvi svjetski rat. To je bio razlog, zašto Papa nije bio spreman voditi dijalog sa svijetom. Umjesto toga bacio se na unutrašnju obnovu Crkve.

Izjela ga tuga zbog ratnih razaranja

Kad je buknuo Prvi svjetski rat, sveti je Papa zapisao: „Tugujem za svim onima koji umiru na bojnim poljima. Tugujem za njihovim dušama i obiteljima. O, taj rat! Osjećam da će i mene dokrajčiti!” Pio X. je do danas izloženo kritikama, a Crkva ga je prepoznala kao dobrog pastira. Prozvali su ga imenom „Papa santo” (sveti papa) i papa siromašnih. Gledajući raspelo, jednom je rekao: „Tu je moja politika.” U svojoj je oporuci napisao: „Siromašan sam se rodio. Siromašno sam živio, pa želim i umrijeti siromašan”. Sve što je za života posjedovao, razdijelio je siromasima. Bio je spreman i svoj život položiti samo da ublaži patnje ratnih stradalnika. Rat ga je duboko pogodio. Umro je 21. kolovoza 1914. godine. Bilo mu je 79 godina. Jedanaest godina je stajao na Petrovu mjestu. Pio XII. ga je 3. lipnja 1951. proglasio blaženim, a 29. ožujka 1954. svetim.

Zaštitnik je liturgijskog pjevanja i pjevača – zaštitnik siromašnih – zaštitnik prvopričesnika i svih onih koji časte presvetu Euharistiju.

Govori vam Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić

Ciljevi života međusobno usklađeni

Piše: o. Ante Stantić, OCD

Sluga Božji o. Gerard se dugo godina mučio kako bi pronašao sklad između molitvenog života i apostolske djelatnosti. Zbunjivala ga je po svojoj prilici po malo „matematička“ formulacija konstitucija reda njegova vremena: „Pretežiti dio molitva i kontemplacija a manji dio djelatnost“, koja je poslije II. vatikanskog koncila osuvremenjena te kaže da u kontemplativnoj karizmi sv. Terezije ima udjela i njezino duhovno potomstvo.

Kako je o. Gerard ozbiljno shvatio poziv da „pretežiti dio“ ide na molitvu i kontemplaciju, zbog puno djelatnosti u Somboru, činilo mu se da ne živi u skladu s „pretežitim dijelom“ karizme. Morao je, kao jedini Hrvat, ispovijedati i propovijedati, pohađati bolesnike i za vrijeme godišnjih duhovnih vježbi. Iako nam je već poznato iz brojnih prikaza kako je optimalno riješio taj problem i uskladio sastavnice svoga poziva, držim da je poučno još pojasniti kojim je putovima išao da bi definitivno riješio problem odnosa između molitveno-kontemplativnog života i apostolske djelatnosti, prema vlastitoj karizmi reda kojem je pripadao.

Dva njegova zapisa svjedoče o njegovu nedoumici. Nije uspijevaao održati u miru ni svoje godišnje duhovne vježbe, koje su trajale deset dana u šutnji, jer je u isto vrijeme morao ispovijedati, propovijedati i pohađati bolesnike budući da nije bilo drugog svećenika Hrvata, u samostanu, koji bi ga zamijenio.¹

U rješavanju problema djelatnosti, u prvo vrijeme, dok ističe da treba prenijeti vjernicima ono o čemu se razmatralo u molitvi a što se pak tiče koliko vremena posvetiti djelatnosti, da se u tom segmentu treba ravnati po poslušnosti poglavarima. Od godine 1920., kako su već dvojica Hrvata u samostanu, sluga Božji je u nedoumici, je li opravdano da ide bolesniku zaprežnim kolima na udaljeno mjesto, dok obavlja duhovne vježbe. Ipak, još mu uvijek vrijedi načelo poslušnosti.²

Poslije smrti oca Ambrozija, 1929. godine, on opet ostaje sam za vjernike Hrvate u Somboru. Kako je vjeran svojoj redovničkoj karizmi, on traži odgovor u učenju, u djelima svete Terezije obnoviteljice Karmela, kako povezati molitvu i djelatnost u vlastitom životu Ostao je vjeran svome pozivu! Značajni su stoga njegovi vlastoručni zapisi iz godine 1937: „Varamo se, po nauku svete Terezije,

ako se ne prepustimo tome što Bog hoće a to je njegova slava, naš spas i dobro bližnjega... Sve duši koristi ako je dobra nakana, to jest: ako radi toga Boga ostavimo, s njim razgovaranje, pa bližnjemu dobro činimo. To je Bogu drago, uči sv. Terezija... (Molitva) treba biti in spiritu“³. Što bi mogla značiti molitva „in spiritu“ (u duhu)? Držim da je to u povezanosti s odlikom sluge Božjega kojom se želi pripremiti za ulazak u 5. stanove „Zamka duše“ kako bi „gledao očima Isusovim i radio rukama Isusovim...“ i tako najbolje skrbio za bolesnike, što nam je već poznato iz prethodnih prikaza u „Zvoniku“!

Tome ide u prilog i njegov zapis koji slijedi neposredno poslije navoda u ovom prikazu: „Propetog slatkog Spasitelja slijedi tko nema želja tijela, svijeta i svoje volje i stavlja u zagrade: (To je moj jubilej zavjeta 1937.)“⁴. Kao da želi time reći da je „usklađenost između kontemplacije i djelatnosti“ dobio kao milost na temelju odcjepljenja od svega što nije Bog.

Dao sam naslov ovom prikazu: „Ciljevi života međusobno usklađeni“ i zaključujem, nakon ovog kratkog prikaza, da je Gerard „rješenje“ svoga životnog problema kao svećenika-karmelićanina našao u učenju svojih obnovitelja. Nama pak, svećenicima, redovnicima i laicima kršćanima, služi kao pouka i poruka na kojim izvorima tražiti rješenja naše prisutnosti u svijetu i našoj djelatnosti. To je duhovnost svakoga staleža koju nam nudi u svom bogatstvu II. vatikanski koncil.

Prisjećam se u kontekstu ovog prikaza mišljenja kineskog ambasadora kod svete Stolice, prije nadolaska komunizma u toj mnogoljudnoj zemlji, po prezimenu Wu, koji reče u jednom svom predavanju, o djelatnosti, da „ima mnogo buke a malo prave djelatnosti“. Stoga neka „rješenje“ odnosa kontemplacije i djelatnosti, što je pronašao o. Gerard u svojoj karizmi bude poticaj svima da traže prava rješenja istih problema u učenju II vatikanskog koncila, svećenicima, redovnicima i laicima kršćanima! Budućnost će tada imati kršćanstvo jer će biti „mistika“!

1. Cronica somborskog samostana, 27. studeni 1911. Bilješke hrvatski, 28.

2. Akta procesa, 001829.

3. Biser mišljenja, 004310, 11.

4. Ondje, 004310.

Život što mi nebo daruje

Evo, stajem pred Tebe
u prvi red za kajanje,
jer je moja duša grijehom takla dno,
jer upoznao sam zlo što Te
na križ vezalo,
moju ljubav što sam uvijek tražio.

Sada cijeli život svoj u Tvoje ruke
predajem
jer je svijet za mene stanica boli.
Moje srce priznaje: Ti si Istina i Put
i Život što mi nebo daruje.
Ti si život što mi nebo daruje.

Ti si za mene podnio križ
stazom punom boli i padanja.
Ali i sad misle svi koji Te ne poznaju
da s tog puta više nema povratka,
da si raspet kao tat, da je Tvoja
zadnja riječ
samo vapaj što do Neba ne stiže.

Evo me, slijedim Te, Isuse,
sve moje pjesme su za Tebe
jer Ti si jedini Put i Istina
i Život što mi nebo daruje.

Dražen Pavin

/Nagrada za najbolji tekst
na HosanaFestu 2010./

Božanski Časoslov

Piše: dr. Andrija Kopilović

U jednom od prijašnjih brojeva sam najavio posebno pisati o Božanskom Časoslovu. To je, naime, službena molitva Crkve ali ne kao „službeno“ nego kao ispunjenje odnosa Crkve Zaručnice s Kristom Zaručnikom koja tako neprestano iskazuje u svako doba dana hvalu i slavu Nebeskoga Oca. Učinit ću to u više nastavaکا služeći se ponajprije vršnom knjigom Adolfa Adama „Uvod u katoličku liturgiju“.

SLAVLJE MOLITVE ČASOVA

Liturgija, kao zajednički čin Krista i Crkve obavlja se također u svakodnevnom molitvenom bogoslužju Crkve – u molitvi časova. Krist, naime, kao Veliki svećenik Novoga saveza, prisutan je i djelotvoran kada se u čitanjima Pisma navješćuje Riječ Božja te se on pridružuje molećoj Crkvi i njenim članovima radi posvećivanja ljudi i proslave nebeskog Oca. Slavlje molitve časova treba vrednovati kao značajno djelo sveopće liturgije. Narav ovoga prikaza zahtijeva da se u kratkim crtama ponajprije govori o podrijetlu i povijesnom razvoju molitve časova. Slijedi odsjek o teološkoj naravi i značenju molitve časova, te najzad opis novog oblika koji je molitva primila u posaborskoj obnovi. Najjači poticaj za svakodnevnu molitvu prvotne zajednice sigurno potječe od Isusa. Evanđelja izvješćuju na brojnim mjestima da je on bio veliki molitelj, da je svoje učenike učio moliti i da ih je upozoravao „kako valja svagda moliti i nikada ne stati“. Više puta susrećemo njegovu opomenu na budnost: „Bdijte, dakle, jer ne znate kad će se domaćin vratiti – da li uvečer ili o ponoći, da li za prvih pijetlova ili ujutro“. Zajednica učenika, kako više puta svjedoče Djela apostolska i drugi apostolski spisi, vjerno je slijedila primjer i opomenu svoga Gospodina. Isus i njegovi učenici održavali su židovsku molitvenu i bogoslužnu predaju, a ona je predviđala molitvu u hramu i sinagogama u točno određeno doba dana. Zato nije čudno što su se već vrlo rano razvili određeni molitveni časovi. Tu spadaju prije svega jutarnja i večernja molitva, ali također treći, šesti i deveti čas, brojeni prema dvanaest „ura svjetla“ koji su, prema grčko-rimskoj podjeli dana, počinjali u šest sati ujutro. Molitva prvotne zajednice nije bila samo obiteljska, niti samo pojedinačna molitva. Mnoga svetopisamska mjesta jasno svjedoče da je to bila također zajedničarska molitva i kao takva trebala je određeni red.

To nalazimo zasvjedočeno početkom drugog stoljeća u pismu Magnežanima Ignacija, biskupa i mučenika. Oko stotinu godina kasnije Tertulijan piše o tzv. „orationes legitimaе“, a tim pojmom označuje

zakonom i običajem propisane jutarnje i večernje molitve. Prema Hipolitu Rimskom, đakoni i svećenici su se trebali svako jutro skupljati na mjestu koje biskup odredi, da zajedno s vjernicima drže bogoslužje riječi, a ono se sastojalo od pouke i molitve. Večernja molitva je imala stanovit uzorak u obredu zvanom „lucernarium“; to je religiozni čin paljenja svjetla koji, u različitim oblicima, nalazimo kod Židova, Grka i Rimljana. Apostolske konstitucije krajem četvrtoga stoljeća daju nazrijeti već ustrojstvo molitve slično našoj današnjoj večernjoj. Poseban utjecaj na daljnji izgled molitve časova izvršile su monaške zajednice; u njih je, uz već spomenute časove, uvedeno također svakodnevno ponoćno molitveno bdijenje, dosad uobičajeno općenito samo u uskrnoj noći i rijetkih drugih svetkovina. Uskoro zatim uvedeni su prvi čas, neposredno pred početak dnevnog rada, te povečerje, molitva neposredno pred polazak na spavanje.

Za cjelinu ovih molitvenih časova postojalo je više naziva. Oznake liturgija časova i crkveni dnevni časovi („horae canonicae“) pokazuju da je molitva tako uređena da bi odgovarala određenim časovima dana te se njome posveti čitav dan. Naziv **brevijar** potječe iz srednjeg vijeka, a uveden je od latinske riječi „breviaria“. Bile su to kratke upute s natuknicama i kratkim naznakama koje tekstove uzeti iz raznih knjiga za zajedničko slavlje u koru. Tek su se u jedanaestome stoljeću počeli uvršćivati svi ti tekstovi u jednu knjigu, pa se time na nju prenio i naziv prethodnih uputa (nazvanih i „tabellaria“). Takva je knjiga bila bitno pogodnija za pojedinačno moljenje, posebice na putovanju. Neki tumače naziv brevijar po skraćivanju tekstova poradi izjednačenja različitih liturgijskih knjiga (psaltira, antifonala, kolekarija i lekcionara) u jednu knjigu za pojedinačno recitiranje ... a skraćenje se odnosilo na dužinu čitanja. Drugi naziv, često upotrebljavan i povezivan s pridjevskim dodatkom „božanski“ ili „crkveni“, jest **officium**: prvotno označuje dužnost i službu, prije svega bogoslužje uopće. Postepeno se suzio za poblizu oznaku molitve časova. U najnovije pak vrijeme, jer je riječ o liturgiji, upotrebljava se i naziv **liturgija časova**.

Neka nas ne umara ovako detaljno tumačenje ovoga načina molitve u Crkvi jer je u posaborskoj obnovi ovaj način molitve ponuđen i vjernicima i polako postaje sastavni dio molitvenih susreta. Dakle, osim sakramenata, liturgijska molitva Crkve je na prvom mjestu spomenuti **Božanski Časoslov**. U sljedećem broju ćemo nastaviti ovo razmišljanje.

19. 09. 2010.

25. nedjelja kroz godinu

Am 8,4-7

Ps 113,1-2. 4-6. 7-8

1 Tim 2,1-8

Lk 16,1-13

Nijedan sluga ne može služiti dvojici gospodara. Ili će jednoga mrziti, a drugoga ljubiti; ili će uz jednoga prijanjati, a drugoga prezirati. Ne možete služiti Bogu i bogatstvu.

26. 09. 2010.

26. nedjelja kroz godinu

Am 6,1a. 4-7

Ps 146,7. 8-9a. 9b-10

1 Tim 6,11-16

Lk 16,19-31

Nato će bogataš: 'Molim te onda, oče, pošalji Lazara u kuću oca moga. Imam petero braće pa neka im posvjedoči da i oni ne dođu u ovo mjesto muka.' Kaže Abraham: 'Imaju Mojsija i Proroke! Njih neka poslušaju!' A on će: 'O ne, oče Abrahame! Nego dođe li tko od mrtvih k njima, obratit će se.'

3. 10. 2010.

27. nedjelja kroz godinu

Hab 1,2-3

2,2-4

Ps 95,1-2. 6-7. 8-9

2 Tim 1,6-8. 13-14

Lk 17,5-10

Da imate vjere koliko je zrno gorušičino, rekli biste ovom dudud: 'Iščupaj se s korijenom i presadi se u more!' I on bi vas poslušao.

10. 10. 2010.

28. nedjelja kroz godinu

2 Kr 5,14-17

Ps 98,1. 2-3a. 3b-4

2 Tim 2,8-13

Lk 17,11-19

„Zar se ne očistiše desetorica? A gdje su ona devetorica? Ne nađe li se nijedan koji bi se vratio i podao slavu Bogu, osim ovoga tuđinca?“ A njemu reče: „Ustani! Idi! Tvoja te vjera spasila!“

17. 10. 2010.

29. nedjelja kroz godinu

Izl 17,8-13

Ps 121,1-2. 3-4. 5-6. 7-8

2 Tim 3,14-4,2

Lk 18,1-8

Ali kad Sin Čovječji dođe, hoće li naći vjere na zemlji?“

Biskupi i svećenici – činovnici?

Piše: Željka Zelić

Poslanje biskupa ne smije se poistovjećivati s mentalitetom učinkovitosti i uspješnosti. Biskup nije tek upravitelj ili činovnik, rekao je papa Benedikt XVI. novoimenovanim biskupima, koje je u Vatikanu primio u audijenciju u prigodi njihova godišnjeg okupljanja pod pokroviteljstvom Kongregacije za biskupe. Papa je dodao da biskup treba biti jak i odlučan, pravedan i vedar, ali i otac, brat i prijatelj na kršćanskom i ljudskom putu. *Biskupsku službu valja promatrati očima vjere, ona nema samo ljudsko, upravno ili sociološko obilježje, biskup nije upravitelj u doslovnom smislu riječi, činovnik ili jednostavni ravnatelj ili organizator biskupijskog života. Očinstvo i bratstvo u Kristu osposobljavaju vrhovnika da stvara ozračje povjerenja, prihvaćanja, ljubavi, slobode i pravednosti*, poručio je Papa biskupima. Tako su nedavno Papine riječi prenijeli Radio Vatikan i brojni drugi crkveni i ini mediji.

Pitanje uloge biskupa i općenito svećenika i redovnika česta je tema mnogih promišljanja i razmišljanja i, dakako, zahtijeva ozbiljnije pristupanje samoj srži toga „problema“ s kojim se danas suočava suvremena Crkva. Ne tako rijetko, od svećenika i biskupa se očekuje previše, a priori odbijajući mogućnost da je moguće da u nekom području nisu „savršeni“.

Naime, uzmemo li za primjer svećenika koji osim svoje duhovne skrbi za povjerenost mu stado u okviru župe, pri tom mora biti sposoban voditi župu (i s obzirom na to trebao bi imati predznake o mnogim administrativnim i financijskim aspektima), postavlja se pitanje koliko su današnji svećenici sposobni balansirati između duhovnog i materijalnog, među kojima je ono prvo ipak u osnovi njihova poslanja. Mnogi se svećenici tako „žale“ kako im ponekad teško pada što se ne mogu u dovoljnoj mjeri posvetiti pravim svećeničkim „poslovima“, organiziranju duhovnih obnova, molitva, druženja, ali isto tako i osobnom napredovanju. Mnogima manjka vremena za osobnu izgradnju, čitanje, a često i dublju molitvu i kontemplaciju, čiji se pak nedostatak reflektira na druga područja djelovanja u župnoj zajednici. Jasno, prepreka tomu nije uvijek „administrativne prirode“. Među-

tim, uzmemo li na primjer samo vođene župnih knjiga, doprinosa i ostaloga, dolazimo do činjenice da svećenik mora biti potkovano znanjima iz područja ekonomije, financija i organizacije, ponekad čak i menadžmenta, a ukoliko želi napraviti bilo kakav poduhvat na crkvi ili na župi, bilo bi dobro da bude upućen u građevinu, arhitekturu, sve kako bi izbjegao eventualne pogreške i s njima povezane materijalne gubitke.

Tajnik Subotičke biskupije vlč. Mirko Štefković, govoreći o ovoj problematici, ističe kako tijekom svoje bogoslovne formacije nije niti sanjao da će se kasnije više baviti administracijom i gradnjom nego pastoralom. *Za takve poslove, naravno, nisam bio pripremljen, nego sam se na početku snalazio kako sam znao i umio. Trebalo je vremena*

dok nisam pronašao prave suradnike od struke. Kada sam se konačno počeo snalaziti, konkretnije na području građevine, konstatirao sam da u ponudama struke koje se dostavljaju biskupiji odnosno župama često ima prikrivenih namjera. Žalosno je što to vrlo često dolazi baš od ljudi koji se deklariraju vjernicima. Tako se onda događa da se podvlaže već u ponuđenim ugovorima, a da ne govorimo o tome kako onda niti poslovi redovito nisu odrađeni kako treba, dok im cijena značajno odskoče od prosjeka. Kako bi se izbjegle slične neugodne situacije, potrebno je prije svega jasnije odrediti strukture odlučivanja na raznim biskupijskim odnosno župnim razinama. U te strukture neophodno je uključiti ljude od struke, i to tako da kriterij zbilja bude struka, a da se ipak uzme u obzir i privrženost Crkvi. Za to je potrebno jedno ozračje povjerenja i dijaloga, koje se kod nas već polagano daje nazrijeti. Po mojem skromnom iskustvu, tu su laici u blagoj prednosti u odnosu na

kler, no uvjeren sam da su pred nama veliki pomaci po tom pitanju. Moje osobno iskustvo suradnje s ljudima od struke, pa čak i s nekatolicima, vrlo je pozitivno. Mogućnosti i izazovi su pred nama, pa se nadam da ćemo mnoge od njih ipak znati dobro iskoristiti na korist čitave lokalne Crkve pa i šire.

Sve gore spomenuto zapravo ne bi moralo biti tako kad bi laici aktivni u Crkvi, a specijalizirani u već spomenutim područjima, bili više uključeni u život Crkve. Razmišljajući u tom smjeru, daljnji korak ovisi upravo o unutarnjem ustrojstvu Crkve, budući da nije uvijek blagonaklona prema laicima u svojim unutarnjim strukturama.

Stoga, hvale su vrijedne one biskupije koje na primjer u svojim tiskovnim uredima imaju uposlene vjernike laike specijalizirane za područje medija, ili u svojim župnim uredima također upošljavaju laike. Na odobravanje javnosti naišao je izbor Matilde Kolić Stanić za glasnogovornicu zagrebačkoga nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića odnosno voditeljicu Ureda za odnose s javnošću Zagrebačke nadbiskupije. No, isto tako, nakon njene ostavke početkom ove godine, a na temelju njenoga pisma upućenog javnosti u svezi razloga napuštanja ove službe, premda je navela da je naišla na potpuno razumijevanje Zagrebačke nadbiskupije, mnogi su između redaka mogli iščitati da je problem u obavljanju njezina posla bila zapravo nedovoljna autonomnost u radu.

Eventualno rješenje problema moglo bi se iznaći u većoj podršci Crkve vjernicima laicima (čak i materijalnoj, npr. slanjem laika na diplomatske i poslijediplomske studije) kako bi ih pripremila za odgovorno obavljanje pojedinih zadaća u Crkvi, a na obostranu izgradnju. Time bi svećenici bili oslobođeni od brojnih poslova koje bi mogli znati, ali ne bi se njima nužno trebali baviti.

Otvaranje Crkve „prema van“ prijeko je potrebno, ali ne u smislu prihvaćanja onoga što se kosi s njenim naučavanjem od kojega nikako ne smije odstupiti, već u smislu približavanja vjernicima laicima koji su, nažalost, još uvijek nedovoljno „iskorišteni“ potencijal u Crkvi.

Salaši koji polako nestaju...

Piše: *Mirko Štefković*

Hrvatski Majur je sad već gotovo napušteno salašarsko naselje jugozapadno od Subotice, udaljeno oko 7 km starom „pačirskom prugom“. Jedino je mjesto u Srbiji s hrvatskim predznakom. Pisani podsjetnik na Hrvatski Majur čuva se na salašu **Mirka Tumbasa Loketića**. Mirko ga jednom godišnje uoči proštenja kraj „Gabrićevog križa“ na spomendan sv. Marka Križevčanina, postavi kraj glavnog puta.

Crtice iz skore povijesti

Svojedobno, Hrvatski Majur je u svojoj okolici imao više od 250 salaša, željezničku postaju i osnovnu školu do četvrtoga razreda, od koje je u šipražju ostala još tek pokoja cigla. Danas Hrvatski Majur ponajviše živi u srcima njegovih bivših stanovnika, budući da ih je ondje ostalo još svega tridesetak, raspoređenih u desetak salaša. Ovi salaši su prometno ostali vrlo izolirani. Valja napomenuti da je ovo naselje sedamdesetih godina prošloga stoljeća doživjelo pravu katastrofu, kada mu je ukinut željeznički promet sa Suboticom, te je tako praktično odsječen od grada. Tada je prestala raditi i škola. Mlađe obitelji bile su primorane preseliti se u Suboticu ili u obližnje selo Mala Bosna, kako bi djeci omogućili pohađanje škole, a i svi oni koji su svakodnevno putovali na posao, teško su mogli ostati na Majuru. Sada ovo mjesto s gradom povezuje put koji prolazi trasom nekadašnje pruge. Mada je prije nekoliko godina bio obnovljen, opet je u dosta lošem stanju. Uostalom, bez asfaltnog puta samo će najuporniji salašari ostati živjeti na Hrvatskom Majuru. Za sada pak ne postoje izgledi da će se što značajno promijeniti po pitanju putne infrastrukture ovog još ne potpuno ugašenog slašarskog naselja.

Majur u sjećanju

O tome kako se nekada živjelo na Majuru progovorio nam je **Blaško Gabrić** (1923.), jedan od najstarijih živih mještana ovog naselja. Istina, još 1972. godine s obitelji se morao preseliti u drugo mjesto, no rado dolazi u svoj rodni kraj. U vrijeme njegove mladosti na Hrvatskom Majuru bilo je još puno salaša. *I danas žalim za Hrvatskim Majurom. Tu nam je bilo tako lijepo. Da smo mogli ostati na svom salašu, nikad*

ne bih otišao odavde. Međutim, prevarili su nas. No, snašli smo se, hvala Bogu. U to vrijeme su ljudi međusobno družili, „pazile su se sve komšije“. Žene su išle na divan posebno, a muškarci posebno. Znalo se kad je korizma, kad je advent, i sve. Svake nedjelje smo mi išli u Malu Bosnu na misu. To je bilo tek poslije 1932. godine, kad je tamo crkva sagrađena. Bila su to lijepa vremena, drugačija od sadašnjih – pojasnio je dida Blaško, te se prisjetio i svojih težih dana – Kad sam se vratio iz rata, pa onda još odslužio vojsku, zatekao sam oca i mater već bolesne u krevetima. U pola godine su oboje umrli. Ništa nisam imao. Onda sam još živio sam i vidio da to ne vrijedi ništa. Sestra se prije udala, pa sam vidio da se i ja trebam oženiti. Tako je i bilo, i eto imam svoju obitelj, troje djece. Pomalo se svega skupilo, imam i kuću i zemlju.

Primarius dr Vinko Perčić, jedna je od najpoznatijih osoba podrijetlom sa salaša na Hrvatskom Majuru (1911. – 1989.). Bio je poznati liječnik, istraživač, znanstvenik, kolekcionar i donator. Studirao je u Grazu i Parizu, a usavršavao se u Londonu, Washingtonu i drugdje. Doktorirao je medicinske znanosti 1937. Subotičanima je poznat kao višegodišnji liječnik gradske bolnice. Umirovljen je početkom '80-ih. Pored medicinskih, bio je poznat i u umjetničkim krugovima, i to kao skupljač istančana ukusa. Skupio je veliku zbirku djela uglavnom od konca 19. sto-

Okupljanje pod križem za proštenje

Godine 1996., na incijativu **mons. Andrije Anišića**, tada mladoga svećenika, rodom iz Hrvatskog Majura, i uz podršku sada već pokojnog **preč Antuna Gabrića**, započela su godišnja okupljanja kod „Gabrićevog križa“. Kako je tada Marko Križevčanin proglašen svetim, odlučeno je da se Hrvatski Majur stavi pod njegovu zaštitu, budući da su mise kod križa bile svake godine u prvu nedjelju rujna, tj. oko spomendana novog hrvatskog sveca. Ovaj križ i prostor na kojem se već dugi niz godina vjernici okupljaju na proštenje, mons. Anišić doživljava kao sveto tlo za njega i za sve stanovnike Hrvatskog Majura. Naime, *puno puta su kod tog križa plakali i uzdisali, puno puta zahvaljivali Bogu na primljenim milostima a najviše molili njegov blagoslov za svoje obitelji, za svoj život i mukotrpan rad na zemlji koji je rijetko kad bio adekvatno nagrađivan* – istaknuo je mons. Anišić.

Mnogi su vjernici i ove godine došli oživjeti sjećanje na to drago im i sveto mjesto i na godine kada su na Hrvatskom Majuru živjele brojne hrvatske katoličke obitelji. Bivši župnik, **vč. Andrija Šipek**, sjeća se da je još 1973. godine ondje imao blagoslov obitelji u oko dvije stotine salaša, dok kroz par godina, ipak ne slučajno, selo nije bilo skoro u potpunosti raseljeno.

Okupljanja mladeži

Svake se godine na Hrvatskom Majuru, večer uoči proštenja, u organizaciji Mladeži Demokratskog saveza

ljeća pa nadalje. Bila su to najviše djela likovnih umjetnika s područja bivše Jugoslavije, ali i iz raznih dijelova Europe, što je njegovoj zbirci dalo međunarodni značaj. Dio svoje zbirke darovao je gradu Zagrebu, a ostatak zbirke darovao je kasnije gradu Subotici, kao i kuću kojoj je trebala biti napravljena galerija. To se dogodilo sedam godina poslije njegove smrti, naime 1996. godine otvorena je Zavičajna galerija dr. Vinko Perčić. Dr Vinko Perčić je u Subotici dobio i svoju ulicu, i tako zabilježio i svoje i ime svoga rodnog Majura u povijest.

Hrvata u Vojvodini, okupljaju mladi. To je skup ljubavi, zajedništva i međusobnog poštivanja, što je, među ostalim, na ovogodišnjem okupljanju istaknuo predvoditelj sv. mise **vlč. Dragan Muharem**. Ovaj je skup održan na salašu obitelji Gabrić na Hrvatskom Majuru. Na tom salašu živi dvoje mladih ljudi,

koji za sada imaju namjeru ondje i ostati. To su brat i sestra, **Zlatko** (1989.) i **Slađana Gabrić** (1992.). Zlatko je završio građevinsku školu, smjer stolar. Bavi se poljoprivredom, a ima i svoj tamburaški sastav „Dukati“ kojeg je osnovao i u njemu svira. *Poljoprivredu čisto radim iz ljubavi. Tu ponekad ima zarade, ponekad nema, ali to volim. Muzika mi donosi novac, tako bolje zarađujem* – istaknuo je Zlatko, te nastavio – *Grad nije loš, ali ovdje na salašu je mir i tišina, čovjek se može opustiti. U gradu je dosta napeto, ljudi su nervozni. Hvala Bogu, uvijek nam netko dođe, nikad nisam sam. Nije mi dosadno. Ima ovdje na Hrvatskom Majuru još petnaestak salaša. Stanovništvo je miješano, mada u posljednje vri-*

jeme ima više djece. Slađana je skoro završila srednju školu, smjer tapetar, i od tada redovito živi na salašu. Kao i njezin brat, i ona je tijekom školovanja više vremena provodila u gradu. *Najbolje mi je ovdje na salašu. Tu sam rođena i tu živim od malena. Nekako sve me veže za salaš. Često nam dolazi društvo iz grada, tako da nam nije dosadno. Meni je ovdje bolje nego u gradu. Nije težak život na selu. Uvijek ima nečeg lijepoga.* Osim vođenja kućanstva i brige

oko živine, Slađana radi ručne radove od slame i kukuruzovine. Svoje radove ne prodaje, nego radije poklanja. *Prošle godine sam za dužijancu kitila crkvu i karuce. Volim drugima pomoći i to me ispunja. Kad jednog dana budem imala svoju obitelj više bih voljela živjeti na salašu. Odnosi među salašarima su dobri, uglavnom se dobro slažemo. Često pravimo druženja, zovemo društvo na roštilj. Zimi upregnemo konje u saonice, pa se tako lijepo zabavimo. Trudimo se da se ovo naše mjesto obnovi, da u njemu bude života. Puno bi nam pomoglo da imamo izbetoniran put do mjesta. Mislim da bi se tako još obitelji odvažilo živjeti na salašu* – naglasila je Slađana.

Proštenje sv. Marka Križevčanina na Hrvatskom Majuru

Sadašnji i nekadašnji stanovnici Hrvatskog Majura u Vojvodini proslavili su 5. rujna svog nebeskog zaštitnika – sv. Marka Križevčanina. U subotu navečer 5. rujna svoj susret na Hrvatskom Majuru održala je mladež Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini. Njihovo slavlje je započelo misom na otvorenom, kod tzv. „Gabrićevog križa“. Misu je predvodio prefekt sjemeništa **Dragan Muharem**. Mladi su nakon toga svoj susret nastavili na salašu obitelji **Gabrić**. U nedjelju 5. rujna bila je svečana misa proštenja koju je predvodio generalni vikar Subotičke biskupije **mons. Slavko Večerin** u zajedništvu sa župnikom župe Presvetog Trojstva u Maloj Bosni **Lazarom Novakovićem**, pod čiji teritorij spada i Hrvatski Majur, a suslavili su i **mons. Andrija Anišić**, mr. **Mirko Štefković**, tajnik Subotičke biskupije i urednik „Zvonika“ te **Miroslav Orčić**. U prigodnoj propovijedi mons. Večerin je rekao: *Danas dok proslavljamo Marka Križevčanina, mučenika iz hrvatskog naroda,*

pozivam vas da razmišljamo o svetosti... Možda bismo trebali naše svece skinuti s niša gdje smo ih smjestili, skinuti prašinu s njihovih slika i pustiti ih da hodaju zajedno s nama, hodaju pred nama. Oni, doista, s jedne strane, trebaju ostati na svojim pijedestalima i slikama da bismo se mogli dolaziti pred

njih moliti za pomoć i zaštitu, a s druge strane, moramo pustiti da nam dođu blizu, da nam svakome osobno progovore. Život svakoga sveca bogat je porukom i primjerom života za svakoga od nas i za svako vrijeme. Mi se moramo približiti životima svetaca kako bismo mogli iščitati njihovu poruku za život i kako bismo od njih izmolili snagu za svaki dan... Iz života svetoga Marka Križevčanina, zaštitnika ovoga kraja, hrvatskog svećenika koji se školovao i službovao diljem Europe, ističem jednu crticu iz njegova života. Prilikom dolaska na svoj studij u Rim, u svojoj prijavi napisao je sljedeće: Marko iz Križevaca, Hrvat. Time je posvjedočio svoje nacionalne korijene i pokazao da je u svom hrvatskom narodu primio jezik, ali i odgoj koji je započeo u obitelji. S ponosom i poštovanjem odnosio se Marko prema svojim hrvatskim korijenima te nam je u tome primjer kako se odnositi i prisjećati se svoje narodne prošlosti. Povijest nije počela od nas, ona je započela davno i stoga postoje korijeni – obiteljski ali i stoljetni kršćanski i narodni korijeni na kojima mi rastemo i napredujemo. Nemojmo sjeći granu na kojoj sjedimo, jer ona grana koja se odsječe od stabla i korijena ne može više živjeti, jer nema odakle crpsti izvornu životnu snagu. Pozivam vas stoga da budemo uvijek ponosni na duboke kršćanske korijene našeg hrvatskog naroda i da budemo dobri ljudi koji će svetošću svoga života i druge poticati na svetost, zaključio je mons. Večerin.

A. A.

Oduševljavaju me svećenička zvanja

Razgovarala: Katarina Čeliković

Katedralni župnik mons. Stjepan Beretić rođen je u Somboru 4. lipnja 1947. godine gdje je završio osnovno školovanje, a gimnaziju u biskupskom sjemeništu „Paulinum“ u Subotici 1966. Diplomirao je na zagrebačkom Bogoslovnom fakultetu 1974. godine na temu „Povijest somborske župe Presvetog Trojstva do kraja 19. stoljeća“. Osim materinskog, hrvatskog jezika, govori mađarski, njemački, a služi se i slovačkim jezikom. Za svećenika ga je 1974. zaređio subotički biskup Matija Zvekanović u župnoj crkvi Presvetog Trojstva u Somboru. Kao župni vikar djelovao je u Kanjiži, u katedralnoj župi u Subotici. Zatim je najprije bio upravitelj župe, pa župnik u Baču, Tovariševu i Deronjama. Od 1985. je župnik župe stolne bazilike svete Terezije u Subotici. Dvije godine je upravljao i župom na Kelebiji. Pored svojih župničkih dužnosti obavlja i brojne službe u biskupiji.

Trenutno je katedralni arhiepiskop, biskupski vikar i biskupski savjetnik. Djelovao je i u više biskupijskih vijeća. Predaje pastoralno bogoslovlje i župnu administraciju na Teološko-katehetskom institutu Subotičke biskupije. Bio je suradnik katoličkog lista *Bačko klasje*, a sada je član Uredništva *Zvonika*. Suradnik je i jedan od prvih članova Instituta „Ivan Antunović“. Urednik je godišnjaka *Subotička Danica*. Djela: molitvenik „Slava Božja“ (1996.), „Božji prijatelji s nama na putu“ (2002.), „Dužijanica u srcu“ (2009.) i „Čudesna bunarička noć“ (2010.)

Član je i Hrvatskog akademskog društva u Subotici od njegova osnutka. Za kapelana Njegove Svetosti promaknut je 30. prosinca 1998. godine.

Zv: Povod za razgovor s Vama je zahvala za 25 godina župnikovanja u katedralnoj župi. Kako ćete proslaviti ovaj nesvakidašnji jubilej i zašto se ovakve zahvale priređuju?

□ Jednom zahvalnicom želim zahvaliti Bogu za sve dobre ljude kojima me je okruživao kroz 25 godina. Hvala mu i za braću svećenike i za naše biskupe. Poticali su me na rad. Mome župniku pokojnom Ivanu Jurigi mogu zahvaliti ljubav prema povijesti. Tu je moju ljubav poticao i moj vrli pokojni profesor, dr. Antun Ivandija. Pokojnom biskupu Matiji sam obećao napisati povijest subotičke katedralne župe. Na poticaj svojih kolega pisao sam u *Subotičkoj Danici*, u *Bačkom klasju* i u *Zvoniku*. Oni su mi bili podrška kad sam sastavio molitvenik *Slava Božja*. Na poticaj vjernika i svećenika je izašla i još uvijek tražena knjiga o svecima. Zahvaljujući podršci svećenika i vjernika godinama propovijedam na našem gradskom i biskupijskom svetištu – Bunariću. Drugi su me nosili i nose me. I biskup Matija Zvekanović i biskup János Péntzes su mi uvijek, a pogotovu u najtežim prilikama moga života bili i ostali prijatelji.

Zv: Katedrala je obnavljana više puta u svojoj dvostoljetnoj povijesti. Najveća obnova zabilježena je za vrijeme župnika Matije Mamužića krajem

19. stoljeća, za vanjski izgled najzaslužniji je župnik Vojnich Dezso, a potom je drugu veliku obnovu proveo biskup Matija Zvekanović uz suradnju župnika Franje Vujkovića i Vas, kada još niste znali da ćete biti župnik subotičke stolnice. Kakvu ste katedralu zatekli prije 25 godina i s kakvim ste se poslovima susrećali u održavanju ove dvostoljetne „ljepotice“, koja je od 1973. godine pod zaštitom Zavoda za zaštitu spomenika kulture?

□ Biskupu Zvekanoviću je katedrala, sjemenište, svećenički dom i svećenstvo naše biskupije bilo uvijek na srcu. Do svoje smrti se starao za katedralnu župu i za katedralu. On ju je obnovio od poda do vrha zvonika. Njegovo djelo su obnovljene orgulje, prema liturgijskim propisima preuređena katedrala. Njegov dar je razglas, koji je i danas u uporabi. Njegova je zasluga i veliki vitraž na kuru naše katedrale. A meni je dopalo samo dotjerivanje. Ponovno su obnovljene orgulje u radionici u Pečuhu, podignuto je svečano granitno stepenište i mramorni križ pred katedralom, izgrađena su nova ulazna vrata, vraćeno je staro svetojrašćenje na svoje mjesto. Nakon miniranja katedrale svi su vitraži dobili zaštitu od armiranog stakla. Veliku sam pozornost posvetio nabavi liturgijskog ruha.

Zv: U svom pastoralnom radu susrećete se s djecom, mladima, roditeljima, starijim osobama. Poznato je Vaše dobro raspoloženje prema djeci i mladima. Jesu li se i jeste li i Vi promijenili svoje pedagoške metode pristupa ovim vrlo osjetljivim dobim skupinama koje žive u potpuno različitom okružju od onoga u kojem ste Vi bili njihova uzrasta?

□ Neke posebne promjene u pristupu djeci, mladima i ostalim dobim skupinama ja osobno ne doživljavam. U pastoralnu sam od 1972. godine, kad me je tadašnji zagrebački pomoćni biskup, (kasniji nadbiskup i kardinal) Franjo Kuharić zaređio za đakona. Kako se vrijeme mijenjalo, mijenjao sam se i ja pomalo. Za moga je djetinjstva odlazak na vjeronauk ili na svetu misu bio junaštvo. Radi vjere smo bili izrugivani i ponižavani. Sada je mladima nešto lakše, pa ipak, mnoge od njih progoni ravnodušnost prema bilo kojim vrijednostima. Nije ni njima teže, ali ni lakše nego mome naraštaju. Među mladima ima idealista. Za ovih 25 godina naša je župa dala šest svećenika, od kojih je najmlađi na službi u Segedinskoj biskupiji. Ta me svećenička zvanja oduševljavaju.

*** Društvo koje se ne pomlađuje, stari i slabi. Sve što pritišće naše društvo, pritišće i nas u Crkvi. Vjera današnjeg čovjeka je zadivljujuća. Unatoč svega, on vjeruje, nada se i voli.**

Zv: Ako se složimo sa statistikama da je broj vjernika u padu, što potvrđuje i broj vjernika na nedjeljnim svetim misama, možete li nam reći je li to kriza vjere, kriza Crkve ili nešto treće? Što nam je činiti?

□ Radi se o krizi društva. Društvo koje se ne pomlađuje, stari i slabi. Jako je malo krštenja i vjenčanja. Malo je djece. Sve što pritišće naše društvo, pritišće i nas u Crkvi. Puno je apatičnih, neraspoloženih ljudi. Neke bespomoćnost, inertnost prati ljude. Neke je zahvatila pomama za brzom srećom, pa makar to bio alkohol, droga, ili koja druga ovisnost. Osjeća se i relativizam prema svim vrijednostima. Zato se čuje, da ovo ili ono ne vrijedi, ne isplati se. Nema smisla... sve je uzaludno... U takvom ozračju je teško sačuvati optimi-

zam, uvjerljivu radost života. Ako tko i potraži sreću, traži je u svojoj sobi, pred televizorom. Daleko mu je otići u crkvu ili na kakav koncert, neko predavanje, hodočašće... U tom smislu je vjera današnjeg čovjeka zadivljujuća. Unatoč svega, on vjeruje, nada se i voli.

Zv: Kakvo je stanje u Vašoj župi kada je u pitanju broj vjernika, u odnosu na vrijeme kada ste postali katedralnim župnikom?

□ U našoj biskupiji se govorilo o gotovo pola milijuna katolika. Za subotičku katedralnu župu je službena procjena bila da ima oko 14.000 katolika. Prema službenim građanskim dokumentima ova župa nema ni 8.000 vjernika. Ako je to istina, na svetu misu nam dolazi više od 10 posto vjernika, što je više nego europski prosjek. Kad sam 1985. došao amo za župnika, znalo je biti i po 1200 vjernika na nedjeljnoj svetoj misi. No, tada je u župi bilo i više katolika. Puno je naših vjernika u posljednjem ratu ostavilo grad. Bilo je godina, kad je bilo 3 i 5 puta više sprovoda nego krštenja. I ta se tendencija ne mijenja.

Zv: Poznato je da ste zaljubljenik u povijest, da svojim istraživačkim radom doprinosite očuvanju svijesti o našoj prošlosti i tradicije u narodu. Međutim, malo je onih koji znaju da ste se poviješću bavili već u svojoj diplomskoj radnji davne 1974. godine, kada je tema rada bila „Povijest somborske župe Presvetog Trojstva do kraja 19. stoljeća“. Otkuda ova ljubav prema povijesti? Vidite li nasljednika u ovom poslu?

□ Na ljubav prema povijesti me potaknuo moj župnik Juriga, moj profesor Ivandija i naš biskup Zvekanović, što sam već spomenuo. Ono što je činio Ivan Antunović je grandiozno, zato što

je bio usamljen i tako rekuć jedini. U 20. stoljeću vidimo Ivana Kujundžića, Matiju Evetovića i cijelu plejadu velikih rodoljuba, pjesnika. Pojavljuju se borci za hrvatski jezik u školama. Premda ni jedan od njih nije bio povjesničar, uvelike su nas zadužili i postali su veliki ljudi. U prošlom stoljeću se cijelim svojim životom dao na povijest i još radi Ante Sekulić. Puno je ostvario, pa je bez njegovoga djela nemoguće pisati o prošlosti naših krajeva. Sebe ne vidim u krugu tih velikana našega naroda. Moja jedna rubrika napisana posve amaterski ne može stati uz bok tako velikih ljudi. U naše vrijeme povijesno istraživanje ni ne spada na svećenike. Na tom području danas imamo mlade stručnjake i znanstvenike: Maria Baru, Roberta Skenderovića, Petra Vukovića, Biserku Jaramazović i mnoge druge. Oni su nastavljači Antunovićeve, Evetovićeve djela. Zato s puno optimizma gledam u budućnost. Ti su se mladi stručnjaci posvetili samo istraživanju i samo znanosti.

*** Naša je katedrala nezaštićena**

Zv: Sknavljenje svetih građevina, nije mimoišlo ni subotičku katedralu. Podsjetimo se da ste se obraćali i gradonačelniku Subotice Gézi Kucseri te od njega tražili zaštitu i pomoć povodom učestalog vandalizma prema katedrali.

□ Naša je katedrala nezaštićena. Ljudi iz policije su nam znali preporučivati da organiziramo čuvanje katedrale. Dolazili su nam neki privatnici, koji su nam nudili da nam katedralu i župnu kuću premažu jednim zaštitnim slojem, s kojega bi se lako skidali grafiti. Nudili su nam se i ljudi iz nekih zaštitarskih tvrtki koji bi čuvali groblje za određenu plaću. No, ako grad nije u stanju zaštititi fontanu u središtu grada, ili spomenik, malu fontanu na Trgu žrtava fašizma, tko će sačuvati katedralu! Ne vjerujem da bi nam „zaštitari“ bili od pomoći, kad razbojnici po danu prebijaju, i pljačkaju prolaznike na ulici, u groblju. Sigurnost građana ipak spada na ono što smo zvali „organi reda“.

*** Moja je želja, da Subotička Danica i Zvonik tako lijepo pišu o dobrom i lijepom, da nikada ne moraju moralizirati, ili pučki rečeno soliti pamet svojim čitateljima**

Zv: S obzirom na bogato iskustvo uređivanja kalendara „Subotička Danica“, na dugogodišnji rad u uredništvima katoličkih listova „Bačko klasje“ i aktualnom „Zvoniku“, možete li nam reći kakva je, po Vašem mišljenju, uloga katoličkih tiskovina danas?

□ Moj profesor, hrvatski moralist, dominikanac o. Jordan Kuničić nas je učio da tisak ne smije bio samo informativan, već mora biti i formativan. Nikada nisam volio kritizerska pisanja, koja uvijek vode u rušenje i razgradnju. Moja je želja da Subotička Danica i Zvo-

nik tako lijepo pišu o dobrom i lijepom, da nikada ne moraju moralizirati, ili pučki rečeno soliti pamet svojim čitateljima.

Zv: Našim čitateljima Vi ste svakako vrlo poznat i blizak svećenik, kojega pamte po posebno lijepim i emotivnim propovijedima, koje su ušle u dvije knjige („Dužijanca u srcu“, 2009. i „Čudesna bunarička noć“, 2010., op. au.) pa bi bilo zanimljivo saznati tko Vam je omiljen pjesnik, koje knjige volite čitati za „svoju dušu“.

□ Volim i stihove i prozu. Ne volim i ne mogu čitati neku „tvrdu“ književnost, kao što su Hugoovi „Jadnici“. Volim pročitati sve što ima poruku lijepoga, poruku ljubavi i životnog optimizma. Previše me pogađaju tragedije sadašnjih ljudi da bih se zaželio nekog teškog štiva. Dužijancu sam od djetinjstva doživljavao vrlo emotivno, a tako i hodočašća. Ne znam drugačije, nego srcem.

ZVONIK: Jeste li u životu imali uzore? Tko je na Vas ostavio poseban dojam?

□ Moj pokojni župnik, papinski prelat, mons. Ivan Juriga je na mene ostavio dojam ustrajnog i neumornog radnika. Od mladih dana do svoje smrti on je pisao svoje propovijedi. Iznad svega je bio veliki molitelj. Kao kapelan sam imao izuzetne župnike. Kanjiški župnik mons. János Tari me svojim primjerom naučio kako se voli mali čovjek, kako se voli materinski jezik i vlastiti narod. Katedralni župnik mi je bio učitelj nedostižne skromnosti, jednostavnosti i odanosti Bogu. Volio bih, kad bih bar malo nasljedovao njihove vrline. Župnik Juriga je jako volio somborske salašare. Uvijek se radovao njihovom društvu. Bilo je lijepo njegovo svećeničko prijatelj-

stvo prema sonćanskom župniku Grunčiću, i župniku Lászlu Gereu u Subotici.

Zv: Uz brojne dužnosti koje obavljate, od crkvenih do školskih, ostaje Vam vremena za pisanje. Što imate spremno za objavljivanje?

□ Imam nešto propovijedi, a najviše bih volio ugledati novo izdanje knjige o svecima. Pripremam za objavljivanje i svoju rubriku „Povijesni kutak“ iz *Subotičke Danice* i *Zvonika*.

Zv: Riječ-dvije o Vašoj obitelji. U *Zvoniku* smo čitali o Vašoj nećakinji s. M. Juliani koja je u Družbi Kćeri Milosrđa.

□ Ponosan sam na svoga pokojnoga oca. Zvali smo ga Braca. Braca Joso je

bio čovjek u kojem je Bog godinama izgrađivao duboku duhovnost jednostavnog čovjeka sa zemlje. U mlađim godinama mu je ispovjednik bio sluga Božji Gerard Stantić, a u starosti ga je vodio također karmelićanin, o. Ladislav Marković. Braca je znao unositi mir u našu obitelj. Mama Leona nam je bila vrlo temperametna i živahna žena. Lijepo je pjevala. Bio sam uvijek ponosan na njezino pjevanje u somborskoj župnoj crkvi, ili kod karmelićana u Somboru. A srce i duša su joj pjevali u Aljmašu. Tako sam ljepotu liturgije zavolio zahvaljujući mami Leoni. Moji su roditelji zajednički život započeli za vrijeme rata, 1943. godine. Imali su kuću i sedam jutara zemlje. Njihovi sinovi Grgica i Šimica su umrli u prvim tjednima života. Poslije su moji roditelji otrhanili mene i moju braću Josipa i Ivana. Jako smo voljeli nedjeljnu svetu misu. Uvijek smo zajedno odlazili na svetu misu. Nas trojica smo bili ministranti i kad smo se već vratili iz vojske. U mojoj obitelji i rodbini je puno onih koji me prate svojim molitvama i žrtvama. Puno nade polažem u molitve moje nećakinje Juliane, koja me prati svojim molitvama. Jedan moj nećak je krenuo putem Karmela. Stalno molimo jedni za druge. Znam sigurno, da to čine i vjernici koji su mi povjereni.

Zv: Bog blagoslovio Vaš rad na korist svih kojima ste poslani. U ime čitatelja *Zvonika* čestitam divni jubilej svećeništva u subotičkoj katedrali.

Najnovija knjiga „Čudesna bunarička noć“

Subotnja noć uoči Bunaričkog proštenja godinama je u svijesti hodočasnika vezana uz svetu misu bdijenja na kojoj je svoje propovijedi izrekao katedralni župnik mons. Stjepan Beretić, a za koje su mnogi govorili da ih dugo pamte ili bi ih željeli još jednom čuti. Svojevrsni je dar knjiga skupljenih propovijedi mons. Beretića kako vjernicima, tako i njemu za *dvadeset i pet godina služenja kao župnika katedrale – bazilike svete Terezije, ovo je i naš dar njemu – sveto uzdarje – kojim on obogaćuje bunaričke svete noći*, kako to u ime nakladnika, Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“, piše u predgovoru mons. dr. Andrija Kopilović.

Osim propovijedi, u knjizi je skupljena povijest Bunaričkog svetišta u kojoj je mons. mr. Andrija Anišić iz više izvora opisao predaju o nastanku Bunarića, ali i suvremen izgled ovog omiljenog Svetišta tisuća vjernika ne samo Subotičke biskupije već i mnogo šire. Na kraju knjige nalazi se Kalendar pobožnosti na Bunariću prema kojem se mogu planirati dolasci na Bunarić osobno ili pak organizirano.

Ova obimom nevelika knjižica od sedamdesetak stranica, uz tekst ima desetak prepoznatljivih fotografskih prizora koji su urezani u pamćenje svih onih koji su bili u marijanskom Svetištu na Bunariću te će ove godine biti najljepša uspomena za sve hodočasnike.

Hvalospjevi uspješnosti postupka umjetne oplodnje

Da se radujemo ili da plaćemo?

Piše: mr. Andrija Anišić

Ovaj članak pripremio sam još 2008. godine. Za tu jesen najavljavano je otvaranje regionalnog Centra za umjetnu oplodnju u Subotici. On – rekao bih – na sreću, još nije otvoren. Isto tako ovih dana sam čuo hvalospjeve o uspjehu bolnice za „vantelesnu oplodnju“ u Leskovcu. Tako na pr.: od 900 izvršenih umjetnih oplodnja, rodilo se 250 beba. Želim se u ovom moralnom kutku osvrnuti na ono čime se liječnici i klinike za umjetnu oplodnju ne hvale i što obično prešućuju.

Evo samo analize objavljenog podatka. Izvršeno je 900 umjetnih oplodnja – rodilo se 250 beba. Ako 900 pomnožimo sa najmanje tri oplodena jajašca, to je 2700. Dakle, od 2700 začelih beba, rodilo se 250 beba. Računica je vrlo jasna. Radujemo se rođenju onih 250 a tko će žaliti onih 2450 (najmanje!) koji su ili selektivno abortirani ili zamrznuti. O zamrznutima bismo mogli pitati: Tko se brine za njihovu sudbinu?!

Ovaj članak je, dakle, osvrt na objavljene informacije i veličanje uspješnosti postupka umjetne oplodnje a donosim i jedno svoje razmišljanje i prijedlog koji može poslužiti kao alternativa umjetnoj oplodnji.

Cilj opravdava sredstva?!

U postupku umjetne oplodnje polazi se jednostavno od cilja. Roditelji žele imati dijete. Cilj je dobar. Ali kojim sredstvima to postići? To nije važno. Važan je dobar cilj. Dakle, sva sredstva su dopuštena. Tako razmišljaju roditelji koji se upuštaju u postupak umjetne oplodnje, a još više tako misle liječnici i osoblje koje radi u klinikama za umjetnu oplodnju. Dakle, staro pravilo: „Cilj opravdava sredstva“, protiv kojega se uvijek borio svatko tko ima zdrav razum, ovdje se odobrava. Čovjek misli da ono što je tehnički izvedivo, smije činiti pa makar to bilo moralno-etički nedopustivo. Cilj je doduše dobar: neplodni roditelji će dobiti dijete, ali nitko ne kaže, ali se i to zna, po službenim podacima o uspješnosti umjetne oplodnje – da bi se rodilo 25 djece, umrijet će sigurno 75! – u najboljem slučaju. Radi se samo o djeci koja su se implantirala u maternicu, a što je s ostalim embrijima – zamrznutim, ili onima koji se selektivno abortiraju. Dakle, možemo reći da bi se rodilo jedno dijete, ako se radi o jednom pokušaju, mora umrijeti najmanje pet-šest. Puno bi bilo i jedno za jedno. Tko bi na to pristao u

stvarnosti i tko bi bio taj koji bi dao odobrenje: neka se ubije petero djece kako bi preživjelo jedno. Činjenica da se sve to čini laboratorijski, skriveno od javnosti, ne znači da je nepoznato. Itekako je poznato. Sve klinike koje rade umjetnu oplodnju nužno moraju imati aparate kojima vrlo lako utvrđuju da je čovjek od začeca i što se događa s tim „malim čovjekom“ prilikom selektivnog abortusa. U opremi bolnice u Leskovcu stoji u popisu opreme koju imaju: „dvospratno bolničko zdanje na Hisaru opremljeno je svim neophodnim aparatima za vantelesnu oplodnju i predstavlja poslednju reč tehnike. Jedan od tih aparata je ultrazvuk 'conojex x 8' sa mogućnošću prikaza 3D i 4D žive slike i kolor doplerom...“.

U smislu gore rečenoga, možemo slobodno reći da su bolnice, klinike ili centri za umjetnu oplodnju ujedno i „kapsapnice“, „zamrzivači“ a možda i trgovački centri živih ljudskih embrija kao i muških spermija i ženskih jajašaca. To je to. Tako se to radi svugdje. Tako će se raditi i u Subotici. I stvarno, kad to znamo, ne treba pitati da li da se radujemo, nego jednostavno treba plakati nad mnoštvom bespomoćnih ljudskih bića koja će, uz već brojne abortuse, na potpuno legalan način, biti nemilo ubijena a možda i završiti u nekoj kozmetičkoj industriji ili kao materijal za druga medicinska i ina istraživanja.

U svoj ovoj priči ne spominju se uzroci visokog postotka neplodnosti. Međutim, i kod nas se u javnosti govori da su uzroci neplodnosti, među ostalim, prerano stupanje u spolne odnose, učestali spolni odnosi i mijenjanje partnera, dakako, abortusi i mnoga kontracepcijska sredstva te općenito nemoralan i nezdrav način života. Trebalo bi, dakle, u priči o umjetnoj oplodnji više govoriti o samom liječenju neplodnosti kao i o otklanjanju uzroka neplodnosti.

Ne spominju se nijednom riječju

prava djeteta. Kod svake umjetne oplodnje trebalo bi četvero djece pitati: Jeste li spremni umrijeti, biti zamrznuti, prodani zato da bi možda jedan vaš brat ili sestra živjeli? U stvarnosti bi i sama takva pomisao naišla na osudu. Trebala bi i u slučaju umjetne oplodnje naići na osudu, jer je u biti sve isto. Jedina je razlika što su ovdje djeca na početku života a ondje već „hodaju“.

Neka druga računica

Pridružujem se komentatoru koji je na web stranici „Glas javnosti“ ustvrdio da su Centri za umjetnu oplodnju „poduzeća“ u kojima se zarađuje. Pokušat ću stoga učiniti jednu drugu računicu. Iz onoga što je rečeno u navedenim člancima, jasno je da se radi o ogromnim novčanim sredstvima. Za bolnicu u Leskovcu izdvojeno je preko 42 milijuna dinara, za subotički Centar za umjetnu oplodnju preko 20 milijuna (podaci su još iz 2008., oni su od tada sigurno još veći) i još, prema tenderu, a svaki pokušaj umjetne oplodnje na privatnim klinikama koje će financirati država oko 300 tisuća. Recimo, neka takvih pokušaja bude samo tri tisuće i to je već desetak milijuna dinara što je ukupno oko 70 milijuna dinara. Što bi se sve za taj novac moglo učiniti za povećanje broja djece u našim obiteljima.

Novac namijenjen izgradnji i opremanju klinika za umjetnu oplodnju mogao bi se raspodijeliti u pronatalitetne fondove i za formiranje brojnih udruga „Pro vita“ koje bi se borile „za život“ a protiv pobačaja. Tako bi Srbija imala tri stotine tisuća djece više godišnje i ne bi trebalo umjetnim oplodnjama povećavati natalitet, kako je to ustvrdio jedan liječnik. Isto tako, novac za skupe i vrlo neuspješne (svega 25% u prosjeku) postupke umjetne oplodnje neka se dade kao nagrada onima koji bi usvojili napuštenu djecu. Tako bi se usrećila mnoga djeca kojima bi bila osigurana ljepša budućnost a mogla bi se zatvoriti i skupa prihvatilišta za napuštenu djecu. Dio novca, dakako, mogao bi se namijeniti i za samo liječenje neplodnosti.

Uvjeren sam da bi to donijelo našoj državi i narodima koji u njoj žive novi procvat s puno radosti i sreće. Sve je to izvodljivo. Potrebno je samo upotrijebiti svoj razum, svoju savjest i dostignuća suvremene tehnike u obrnutom pravcu i ovaj moj prijedlog ne bi morao biti samo iluzija jednog otkaćenog „moralista“.

Veni Sancte i početak školske godine

Svugdje su ovih dana ponovno zaječala školska zvona, pa tako i kod nas. „Od sva se četiri vjetra“ Paulinci sakupiše kako bi započeli novu školsku godinu. Svečanom sv. misom „Veni Sancte Spiritus“, zajedno s našim odgojiteljima, profesorima i roditeljima, ušli smo u novu školsku 2010./11. godinu. Lijepo je bilo doma, no lijepo se vratiti starom društvu (i novim obvezama). Iako je od kolijevke pa do groba najljepša kolijevka, ipak smo s puno elana i optimizma zauzeli učeničke klupe. Nakon svete mise predstavljeni su novi profesori, kao i učenici prvoga razreda, kada im je na simbolični način predana bilježnica i olovka uz želje za sretan početak i marljiv rad.

Novo lice zgrade

Tko prođe pokraj sjemeništa „Paulinum“ ne može ne zamijetiti novi sjaj kojim je zablislala netom obnovljena zgrada. Osim što je kompletno završena izolacija i uređena fasada, promijenjeni su i prozori. Hodnici i prostorije dobili su nov, svježiji izgled. Kuhinja je u fazi potpune obnove i radovi su već pri kraju. No, iako je velik dio obnove priveden kraju, ostalo je još mnogo toga što čeka svoj red i neka „bolja vremena“. Zahvaljujemo svim dobročiniteljima na pomoći.

Monika Kollar

U Bajmoku

Gimnazija Svetozar Marković
Filološki fakultet, SzegedinNjemački jezik u gradskoj gimnaziji
i u Paulinumu

Rado čitam, uglavnom beletristiku

Ispunja me i rado se tome posvećujem

Willkommen in Paulinum

Ove školske godine obogaćeni smo s dva nova, mlada profesora njemačkog jezika. Oni će nam se ukratko predstaviti:

Zovem se...

Rođen/a sam...

Obrazovanje sam stekao/la

Predajem...

Hobi mi je...

Rad sa djecom...

Lodi Szabolcs

U Luzernu, Švicarska

Gimnazija u Švicarskoj,
Filološki fakultet, SzegedinNjemački jezik u osnovnoj školi
„J. J. Zmaj“ i u „Paulinumu“Sviram saksofon, igram basket i
nogomet, volim dobar film...

je nešto sjajno, napose kad uče ☺

O Bože, zar si pozvao mene, tvoje usne moje rekoše ime!

Ove školske godine, zgrada Paulinuma obogaćena je s osam novih učenika, sjemeništarca. Šest učenika u prvom razredu, novi član u drugom, i jedan u trećem razredu.

U prvom razredu su: **Silvester Pelhe** (Mala Bosna), **Tomislav Vojnić Mijatov** (Tavankut), **Szenád Emra** (Subotica), **Mihály Füstös** (Senta), **Ervin Csáp** (Dobričevo), **Bata Szabalcs** (Totovo selo). U drugom razredu: **Endre Bajusz** (Senta). U trećem razredu: **Alen Palatinus** (Lukino Selo). Svim novim članovima naše zajednice želimo lijep i sretan početak školske godine.

Silvester Bašić

Krist me je pozvao, ja sam se odazvao!

Zovem se Silvester Bašić, rođen sam 2. 02. 1969., kada se u crkvi slavi Svijećnica, dan kada su Marija i Josip prema Mojsije-
vu zakonu donijeli Isusa u Hram u Jeruzalem, da ga kao prvoro-
đenca prikažu Bogu. Na taj dan svećenici i redovnici, redovnice
slave s narodom Bogu posvećen život – ovo spominjem jer je
moja baka bila neka vrst proroka u obitelji, te je molila, dok to još
nisam znao, da ću biti posvećen radom za Boga. I eto, obistinilo
se....

Živim u „Keru“, starom dijelu Subotice, sa suprugom Ma-
rijom i njenim roditeljima. Oboje radimo u školi što nam olakšava rad i pripremu za nastavu, s time da je supruga u školstvu duže, a ja sam od prošle godine. Bio sam na zamjeni u OŠ „Kizur Išvan“ i „J. J. Zmaj“ do povratka vjeroučiteljice sa porođajnog, a ove godine sam dobio imenovanje u školi „J. J. Zmaj“.

Moj životni – vjeroučiteljski moto: diplomski ispit sam pisao iz blaženstava, o Evanđeoskom govoru na gori po Mateju. Tek kada sam ušao potpuno u ovu tematiku, shvatio sam koliko svako blaženstvo ima duboku i jaku poruku, koliko se o svakom od osam blaženstava koje Isus izrekao na gori, može razmišljati, meditirati, uspoređivati sa svakodnevicom, živjeti. Spomenut ću samo Erazma Roterdamskog, nizozemskog humanista, koji je u svojem uvodu u Novi zavjet razvio svoju „Kristovu filozofiju“; to je oblikovanje života koje polazi od Propovijedi na gori. Treba vladati jednostavno, priprosti duh Evanđelja, a ukloniti treba suvišni teret crkvenih predaja. Tako da su moj moto blaženstva, a prvo od njih je i „Blago siromasima duhom: njihovo je kraljevstvo nebesko!“ (Mt 5,3)

Omiljena pjesma je, svakako, Pjesma bratu Suncu, koju je sv. Franjo ispjevao jedno jutro nakon neprosvane noći dok ga je mučila očinja bolest koju je donio sa Istoka, krvarile rane iz stigmi, a štakori mu nisu dali cijelu noć mira. Kad ga je tog jutra okupalo mlado sunce sa visina, ispjevao je ovaj hvalospjev Stvoritelju. **Slika** koja me ostavlja bez riječi je zapravo mozaik Pantocratos u crkvi Hagia Sophia, a **priča** koje se rado sjećam je priča koju je ispričao Isus, a to je prisprodoma o Izgubljenom sinu u Lukinom evanđelju.

Mnogo je lijepih trenutaka koje vjeroučitelj podijeli s djecom. Smijem reći da se na svakom vjeronaučnom satu dogodi neki ovakav lijepi trenutak, no izdvojio bih u svom vjeroučiteljskom radu trenutak kada mi je jedna vjeronaučnica iz drugog razreda, vidjevši me u hodniku škole, prišla i zaustavila, te mi željela nešto tiho i povjerljivo reći. Kako je niža od mene, rukama me pozvala da se sagnem, kada sam se sagnuo da je saslušam, ona me je jednostavno samo zagrlila – to su sjećanja koja se ne zaboravljaju.

Ponekad se dogodi i neki teški trenutak. Jednom prilikom u jednom višem razredu sam iz sata u sat imao situaciju koja se ogledala u netrpeljivosti između jednog dječaka i djevojčice, te sam morao prekinuti nastavu i posvetiti se njihovom problemu. Razgovarali smo o tome što se ne slažu, cio taj sat, te i sljedeći i dalje im posvetio više pažnje. Taman kad sam pomislio da se u njima stidljivo rađa iskra ljubavi i razumijevanja, na izlasku iz učionice, učenik je na vratima odbrusio djevojčici: „Marš, bre!“ – to sam čuo i to mi je bio jedan od najtežih trenutak u vjeroučiteljskom radu.

Vjeroučitelj ne može živjeti bez... Može bez svega što ga na svijetu okružuje, bez auta, bicikla, ljetovanja, može raditi i ako je sam, neoženjen ili udata, ali svakako je bolje da ima pokraj sebe nekog. Može biti i bez svoje djece, no sigurno je ljepše ako ih ima. Može biti i bez roditelja, bez ikog svog, ali ne može bez Isusa, ne može bez molitve, svete euharistije, zajednice... ne može bez brata i sestre u Kristu.

Postao sam vjeroučitelj nakon dugog osobnog traganja, i tada sam shvatio da ovaj svijet ne nudi ništa što bi me ispunilo.

Sve i da sam bio namah sretan, ta sreća bi sa sumrakom iščezla i otišla u nepovrat. Tada sam otkrio Boga, tako sam mislio ja. Prava istina je: Krist me je pozvao, ja sam se odazvao i to traje, i svaki dan obnavljam svoj odziv Njemu.

Moja poruka vjeroučenicima: kada sam ja bio u školskoj klupi kao danas vjeronaučnici, nije postojao vjeronauk u školi. Iskreno, maštao sam o jednoj školi ili o jednom satu koji bi bio nešto posve drugo nego što sam dobivao. U to vrijeme sam čuo za školu i knjigu „Slobodna djeca Summerhilla“ Aleksandera S. Neilla. Summerhill je na prvom mjestu škola koja pruža mogućnost djeci otkriti sebe, razumjeti vlastiti identitet i otkriti interesiranja pod okriljem samoupravljanja i u demokratskoj sredini.

Postoje dvije neuobičajene karakteristike škole za koje većina ljudi smatra da su zaista neobične. Predavanja nisu obavezna i izbor je samog učenika hoće li i kojim predavanjima prisustvovati. Naravno, predavanja i profesori su dostupni u rasporedu predviđenim terminima. Ova neuobičajena praksa koju je Summerhill sprovodio davala je djeci mogućnost birati svoj put, pritom pronalazeći vlastita interesiranja, motivaciju i identitet. Ja ovako vidim nastavu vjeronauka, kao milost koju Bog pruža, samo ju treba zgrabiti.

Moja poruka roditeljima: Nisam roditelj, ali bih pokušao ovu poruku ovako izreći. Djeca su dar, dar roditeljima, ali onaj koji ih daruje je Bog, i ne daruje ih samo roditeljima, već ih daruje jednoj širokoj zajednici u kojoj djeca moraju pronaći sebe i svoje talente koje su dobili „u paketu“ od Boga. U tom traganju svakako da ključnu ulogu igraju roditelji, ali ne jedinstvenu, zaglavljenih mjesta u odrastanju imaju odgojitelji, učitelji, profesori, zajednica, druga djeca i još mnogi. Važno je dijete naučiti da zna izabrati, da zna samo prepoznati kada ga Bog poziva. Navijek su mi tužne osobe koje su navezane za nekog tko je davno trebao prestati biti kamen zaglavni.

Moja poruka vjeroučiteljima/katehetama je: volite i volite se, kao što kaže pjesma: „Stavi me kao znak na srce, kao pečat na ruku svoju, jer ljubav je jaka kao smrt, a ljubomora tvrda kao grob...“ (Pj 8,6-7)

Moja poruka čitateljima Zvonika: Čitajte, čitajte mnogo, čitajte kad god imate vremena, dok čekate na stanici, u vlaku, tijekom slobodnog vremena, dok uspavljujete dijete, čekate supruga iz noćne smjene. Jednom prilikom u emisiji „Svećenik odgovara“, mons. Andrija Kopilović je lijepo rekao: „Čovjek se rodi sa suzom u oku, a umire otvorenih usta“ – željan znanja, spoznaje, željan Božje riječi. Hvala! Mir i dobro!

Vjeroučitelju Silvesteru, njegovim najdražima i vjeronaučnicima obilježje Božjeg blagoslova!

Stožerne kreposti

Pravednost (b)

Piše: mr. o. Mato Miloš, OCD

Božanska pravednost

U teologiji se božanska pravednost označuje kao moralno svojstvo volje Božje u zauzimanju ispravnog odnosa prema stvorenju. Jedina norma božanske pravednosti jest Božja vlastita, sveta volja koja je identična s Božjom biti. Budući da Bog u svojem stvorenju i milosti čini čovjeka pravim objektom svojega djelovanja, volja Božja može prema stvorenju biti i pravednost i milosrđe. Božja pravednost ne sili čovjeka na neko određeno djelovanje, na primjer, na zahtjev pune zadovoljštine. U slobodi može Bog kao sudac i graditelj odgovoriti na pripuštenu krivnju čovjeka kao na pravu suprotnost svojoj svetoj volji kao i nagraditi darovanu zaslugu svoje milosti kao pravedan sudac. Da čovjek ne može raspolagati jedinstvom Božjeg milosrđa i pravednosti, dokazuje božanstvo obiju vlastitosti. Prema objavi, mi postajemo pravednici (po opravdanju, sv. Pavao) i sudjelujemo tako u pravednosti pretvarajući nas u onakve prema kojima je njegova ljubav u skladu s biti i sa stvarnošću.

Rekli smo da Sveto pismo obiluje terminima „pravednik“, „pravednost“ kao nešto pozitivno, kreativno uključujući i pojam „Božje pravednosti“ koji je uvijek vjeran Savezu. Bog ne samo da poštiva naša prava, nego i spasava nas svoje saveznike koji smo nepravedno proganjani i odvedeni u sužanstvo. Bog je pravedan jer uspostavlja prava onih koji su u Savezu s njime. Što više, Bog nadilazi ljudsku pravednost, opraštajući nam naše grijeha i ponovno nas uvodi u dostojanstvo svojih saveznika iako smo mi povrijedili njegova božanska prava. Dok ljudska pravednost uči poštivanju prava drugih, i obnavlja povrijeđena prava,

božanska pravednost koja dolazi od Boga i koja je Bog usadio u naša srca, još je šira, spasonosnija, milosrdnija, oprašta grešniku, podiže ga, opravdava ga i ponovno ga čini pravednim. Božanska ljubav čini pravednost više od dužnosti i zaodijeva ju milosrđem.

Novi zavjet ističe stožernu pravednost riječima: *Ne bude li vaša pravednost veća od pravednosti književnika i farizeja, sigurno ne ćete ući u kraljevstvo nebesko* (Mt 5,20). To je pravednost koja se izražava ljubavlju. *Tko ljubi svoga bližnjega, ispunio je Zakon* (Rim 13,8). Pravednost koja se izražava opraštanjem: *Ljubite svoje neprijatelje i molite za one koji vas progone* (Mt 5,44). Uistinu čudesna božansko – ljudska pravednost na koju nas potiče sam Isus.

U Lukinu evanđelju čitamo: *Podajte caru carevo a Bogu Božje* (Lk 20,25). Što to znači? Rekli smo da je pravednost „krepost bogoštovlja“. Budući da smo stvoreni od Boga, sve je njegovo, sve dolazi od Boga. Bogoštovlje je pravednost koja zna nadvisiti čistu i jednostavnu poslušnost Bogu, klanjanjem, pohvalama, ljubavlju, povjerenjem i štovanjem Boga. Bogoštovlje je pravednost koja se izražava dubokim, istinitim štovanjem Boga u skrovitosti srca, slušanjem njegove riječi i zahvaljivanjem. Stoga se upitajmo, dajem li ja Bogu što je Božje, a caru carevo? Jesam li svjestan koliko sam nepravedan prema Bogu i ljudima? Jesam li svjestan da svaki moj grijeh, svaki zaborav na Boga jest nepravda s moje strane? Molim li se ja, hvalim li Boga, blagoslivljam li Boga u poniznosti i ljubavi za sve što mi čini? Dajem li Bogu prostora kroz svoj radni dan, tjedan? Držim li se obećanja što smo ga dali na Dan zahvalnosti 13 stoljeća kršćanstva u Hrvata: Moja obitelj i ja nedjeljom i blagdanima slavimo Gospodina? Imam li

vremena kroz dan ili tjedan malo otpočnuti i pročitati koji odlomak Svetoga pisma? Dajem li hvalu Bogu također i za one koji to ne čine? Sve su to pitanja koja trebamo svaki dan postavljati sebi i ispitati se jesmo li pravedni prema Bogu? Tada će naša pravda zasjati i pred ljudima. Često znamo prigovarati Bogu da nije pravedan prema nama, a ne pitamo se, je li naša pravednost iskrena prema Bogu?

Prema Lukinu evanđelju, što znači dati bližnjemu što mu pripada? Tko je to bližnji? Prije svega, bližnji su moji roditelji, kojima dugujem poštovanje, obzirnost, poslušnost. Što su nam sve roditelji dali i žrtvovali se za svakoga od nas, a u starosti i bolesti kako im uzvraćamo? Oni su nam gradili kuće i osigurali nam udobnost, a sada za njih nema mjesta u kući, moraju u dom za nemoćne! Jesmo li pravedni prema njima? Bližnji su moja braća i sestre prema kojima gajim bratsku ljubav i naklonost. Moja rodbina bliža i daljna, prijatelji, znanci, kao i svaki čovjek, prema kojima se odnosim pravedno i s ljubavlju. Moji bližnji su također i oni Trećeg svijeta, gladni, obespravljani. Jesmo li mi, tako zvani narodi Sjevera, pravedni prema njima? Široko je polje naše odgovornosti i pravednosti prema bližnjima.

Korijen pravednosti je u stvori- teljskoj Božjoj volji. Bog je posljednja garancija svake pravednosti. On je pravednost prema nama, odlutalima, grešnicima i siromasima. On nas ljubi, oprašta, podiže svojom spasi- teljskom milošću, da budemo sposobni činiti pravednost, dobrotu, opra- štanje i ljubav prema svakome. Bog nas uzdiže na onu razinu pravedno- sti kraljevstva Božjega kojega zazi- vamo u molitvi Oče naš: „Dođi kra- ljevstvo tvoje“!

(nastavlja se)

Proroci: poslanici Božji i živa savjest Izabranog naroda (1)

Piše: *mr. Endre Horváth*

U biblijskom svijetu jedan od najosebnijih vjerskih fenomena, uglavnom nedovoljno poznat, jest proroštvo. Ovaj fenomen ima osobitu težinu u životu Izabranog naroda. Važnost mu ne daje samo to što trećina svetopisamskih knjiga potječe iz proročkih krugova, nego i to što su u drevnom Izraelu mnogi ključni likovi bili proroci. Ovaj vjerski fenomen se nikako ne smije miješati s proricanjem budućnosti poganskih naroda ili njihovim magovima. Iako proroci imaju sličnu ulogu u starozavjetnoj vjerskoj tradiciji kao i ti magovi, tj. posreduju između Božjeg i ljudskog svijeta, ipak se proroci dijametralno razlikuju od magova. Kao što ćemo vidjeti, uloga proroka se uopće ne može ograničiti na proročanstva, nego se ona puno više očituje u živom odnosu s Bogom.

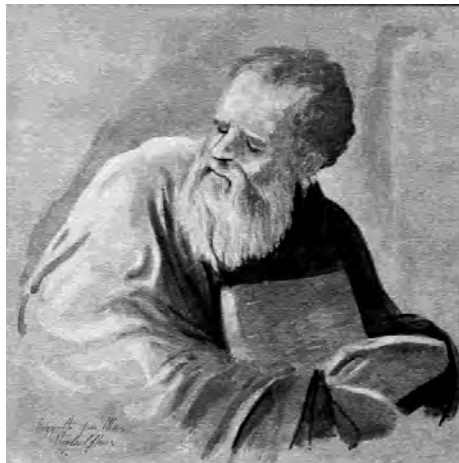
Tko je prorok?

Sveto pismo koristi više različitih oznaka za one ljude koje uvrštavamo u kategoriju proroka. Naziva ih „Božjim ljudima“ ili „vidiocima“, koji se nalaze u Božjem kraljevskom vijeću i poznaju Njegove odluke. Najčešće korišteni izraz koji označava proroka – „nabi“ – tradicionalno prevodimo riječju koja u starogrčkom znači „prorok“, iako ona samo djelomice izražava značenje izvorne židovske riječi. „Onaj koji govori u ime drugoga“ bio bi ispravniji prijevod. Riječ „nabi“ izražava funkciju „onoga koji je poslan“.

Kao što rekосmo, poruke proroka nisu u prvom redu proroštva, nego Božja poruka narodu u određenoj konkretnoj povijesnoj situaciji. Po toj i takvoj poruci dolazi do novog dijaloškog susreta između Boga i naroda, odnosno od odgovora cijelog naroda na proročku poruku – koja upućuje na Božju odluku – a o tom odgovoru ovisi budućnost Izabranog naroda. Prorok ne navješćuje tek kakav događaj, prijeteću katastrofu ili što slično, nego on obznanjuje aktualne Božje odluke koje oblikuju povijest, te s tim odlukama suočava narod. Narod

pak, pošto je suočen s Božjim odlukama, slobodno odlučuje hoće li prihvatiti Božju volju ili je odbaciti.

Vladanje Božjeg izabranika naj-slikovitije očituje prorokovu ulogu u službi Židovskog naroda. Proroci neprestano prozivaju narod zbog slijepog njegovog povjerenja, koje se temelji samo na izabranju. To ne znači da proroci dovode u pitanje Izraelovo izabranje, nego upozoravaju na opasnost da se tako dovode u pitanje obećanja spasenja. Izabranje i Savez kako za Boga, tako i za narod znače obvezu. Posljedično to pak ne znači da

narod ostaje nedodirljiv na zemlji, nego prije svega poziva na uvijek novu i živu vjeru, kako bi narod uživao Božju zaštitu. Bog Izraela je za proroke „vatra koja guta“, ona daje život, ali zato i uništava zlo. To se najprije odnosi na one koji su joj najbliži, a to je Izabrani narod. Zato ovaj svetopisamski redak možda najbolje sažima ponašanje proroka u odnosu na izabranje naroda: „Na vama ću pokazati svoju svetost!“. Ovo obećanje u osnovi označava Izraelovu proslavu, ali u slučaju grešnog vladanja može prouzrokovati i uništenje.

Tko je dakle prorok? On je Božji poslanik koji je od Boga primio poslanje i po prenesenoj poruci posadašnjuje događaje Saveza i prošlosti, čineći ih tako živom stvarnošću. Istodobno, prorok je živa savjest Izraela, za koga je Savez neodložno aktualan, te je za aktualne okolnosti stvarnost

koja može donijeti bilo blagoslov bilo propast.

Počeci proroka u Izraelu

Povijest institucije proroka počinje od Samuela pa ide sve do Malahije, koji je djelovao nakon babilonskog sužanjstva, što će reći da ta institucija obuhvaća otprilike pola tisućljeća. Korišene proroštva u Židova možemo tražiti u bliskoistočnom ekstatičkom proroštvu, odnosno podrijetlom izvan Izraela. U Izraelu proroci igraju neusporedivo veću ulogu nego što je to slučaj s bilo kojom drugom religijom. Ovdje je njihova uloga posebna. U židovstvu institucija proroka dobiva vrlo tipične značajke.

Samuel je najstariji predstavnik proroka u Izraelu. On je odigrao ključnu ulogu u pomazivanju Šaula i Davida izraelskim kraljem, a time i u stvaranju kraljevine. U Samuelovu okruženju nalazimo ekstatične proroke okolnih naroda. Na osnovu toga se treba pretpostaviti da upravo po Samuelovim crtama osobnosti institucija proroka u Izraelu dobiva svoje karakteristike, gdje prorok Božju poruku ne prenosi u kakvom nesvjesnom stanju delirija, nego na temelju Božjeg poziva koji je njemu osobno upućen.

Jačanjem kraljevstva veliku ulogu poprimaju takozvani proroci dvora. Za vrijeme kralja Davida proroci Natan i Gad su imali važne uloge. Prorok Natan je prorekao drevno proroštvo o Davidovoj kući i o Mesiji. Taj isti prorok je Davidu u oči spočitao grijeh koji je počinio ubivši Uriju Heta, nakon što je sagriješio s njegovom ženom. Institucija dvorskih proroka se održala tijekom čitavog trajanja kraljevstva, ali kako su se kraljevi rijetko htjeli suočiti s Božjom porukom, ti dvorski proroci su se brzo pretvorili u neku vrstu dvorskih činika te su skupa s kraljevstvom i oni sami postajali metom kritike autentičnih proroka.

(*nastavit će se*)

Orguljski koncert „Glasovi orgulja u ravnici“

U organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, a pod generalnim pokroviteljstvom Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ Subotica, u ponedjeljak, 30. kolovoza, u katedrali-bazilici svete Terezije Avilske priređen je koncert na kojemu su izvedena vrhunska djela orguljaške glazbe, i to Albe Vidakovića, Stanislava Prepreka i Josipa Andrića, skladatelja hrvatskog podrijetla s prostora Vojvodine. Za orguljama je bio **prof. Saša Grunčić** koji predaje u Muzičkoj školi.

Koncert je održan u okviru obilježavanja Dana Grada Subotice, a njime je ZKVH počeo seriju koncerata koji će biti izvedeni diljem Vojvodine, a potom i u Hrvatskoj te Mađarskoj.

Koncert je pripremljen uz potporu Grada Subotice i nekolicine donatora. Medijski pokrovitelji su „Danas“, Katolički mjesečnik „Zvonik“, NIU „Hrvatska riječ“, www.subotica.info, JP Radio Subotica, www.suboticadanas.info i Radiotelevizija Vojvodine.

KUDH „Bodrog“ na smotri folklor u župi Vidoši, Livno

Među dvanaest folklornih skupina iz BiH, Hrvatske i Srbije, članovi KUDH „Bodrog“ iz Bačkog Monoštorca odnijeli su pobjedu na prvoj međunarodnoj smotri folklor „Gospojina 2010.“ održanoj na blagdan velike Gospe, 15. kolovoza 2010. godine u župi Vidoši, u Bosni i Hercegovini. Nadahnuti gromoglasnim pljeskom više od 10.000 pari dlanova Monoštorci su svojom pjesmom, plesom i prekrasnim ruhom očarali i prosudbeno povjerenstvo. Kulturno umjetničko društvo „Rudine“, župa Vidoši, organiziralo je prvu Međunarodnu smotru folklor, na kojoj je nastupilo 12 društava iz BiH, Republike Hrvatske i Republike Srbije.

Zabavno glazbeni dio programa priredili su Krunoslav Kićo Slabinac i tamburaški sastav „Bečarine“ iz Osijeka.

Održan treći susret Šokadije u Baču

U organizaciji HKUPD „Mostonga“ u petak, 27. kolovoza, u Baču je održan „Susret Šokadije 2010.“, treći zaredom. Ova priredba dio je manifestacije „Šokci i baština“, zajedničkoga projekta institucija kulture podunavskih Šokaca za 2010. godinu.

Vrijedni domaćini organizirali su reviju starinskih frizura i djevojačkih narodnih nošnji šokačkog Podunavlja. Na reviji su sudjelovale djevojke iz Bačkog Brega, Bačkog Monoštorca, Sonte, Bača, Plavne, Vajske, a pored njih i jedna predstavnica UG „Šokačka grana“ iz Osijeka, Republika Hrvatska.

Gledatelje je na početku pozdravila predsjednica „Mostonge“ **Dara Filipović** i najavila reviju frizura i nošnji.

U kulturno zabavnom dijelu programa sudjelovali su folklorci HKUPD „Mostonga“ iz Bača, novoosnovano Hrvatsko kulturno pjevačko društvo „Zora“ iz Vajske i pjesnik **Josip Dumendžić Meštar** iz Bođana.

Održavanje ove manifestacije omogućili su Tajništvo za upravu, propise i nacionalne manjine i Tajništvo za kulturu AP Vojvodine.

„Lemeš“ gostovao u Hrvatskoj

Hrvatsko-bunjevačko kulturno-umjetničko društvo „Lemeš“ iz Svetozara Miletića gostovalo je 29. kolovoza u Piškorevcima u Republici Hrvatskoj, na manifestaciji „Piškorevački sokaci“. Domaćin im je bilo Kulturno-umjetničko društvo „Zora“ koje ima bogatu tradiciju i veliki broj nastupa, a organiziralo je 16. po redu „Piškorevačke sokake“.

Na putu do odredišta članovi udruge posjetili su đakovačku katedralu koja ih je oduševila svojom monumentalnošću i ljepotom.

/Prema: www.zkvh.org.rs i suboticadanas.info/

Smotra hrvatskih tamburaških sastava u Ljutovu

Smotru hrvatskih tamburaških sastava, drugu po redu, organiziralo je HKUD „Ljutovo“ iz Ljutova, a osim domaćina nastupili su tamburaški orkestri HKPD „Matija Gubec“ iz Tavankuta, Tamburaški sastav „Klasovi“ iz Hrvatske glazbene udruge „Festival bunjevački pisama“, tamburaši iz HKPD „Jelačić“ iz Petrovaradina i Tamburaški sastav „Bačka“ iz Gare u Republici Mađarskoj.

Upravo sastavi koji sviraju u okviru folklornih sekcija ili u manjim kulturno-umjetničkim društvima trebaju priliku iskazati se, ističe voditelj tamburaške sekcije HKUD „Ljutovo“ **Marinko Šimić**.

U prepunoj dvorani Doma kulture u Ljutovu i ostali sastavi su pružili publici više nego zadovoljavajuću razinu kvalitete zabave uz tamburašku glazbu. Na otvorenju Smotre su, među ostalima, nazočni bili i predsjednik HNV-a **dr. Slaven Bačić**, dogradonačelnik Subotice **Pero Horvacki** te konzulica savjetnica Generalnog konzulata RH u Subotici **Vesna Njikoš Pečkaj**.

Smotru su poduprli Pokrajinsko tajništvo za upravu, propise i nacionalne zajednice, te Pokrajinsko tajništvo za kulturu.

Somborci na III. Festivalu amaterskih kazališta u Slavonskom Brodu

Članovi mlađe skupine dramskog odjela HKUD-a „Vladimir Nazor“ iz Sombora nastupili su 25. kolovoza na ljetnoj pozornici ispred Kazališno-koncertne dvorane „Ivana Brlić Mažuranić“ u Slavonskom Brodu na „3. Festivalu amaterskih kazališta Slavonski Brod 2010.“. Među šest kazališnih ansambala iz Hrvatske, BiH i Srbije, mladi Somborci su nastupili s predstavom „Bubašvaba“, autorice **Lee Jeftić**. Njihov prikaz života članova jedne suvremene obitelji i osoba koje su stjecajem okolnosti u stalnom kontaktu s njima, pratilo je više od 300 gledatelja, nekoliko puta prekidajući predstavu burnim pljeskom. Treba napomenuti da je ansambl „Vladimir Nazora“ bio daleko najmlađi na festivalu, tvorili su ga mladi dobi od 14 do 19 godina. Predstava „Bubašvaba“ rađena je po tekstu šesnaestogodišnje Lee Jeftić, koja je potpisala i režiju, a tumačila je i glavni lik u ovoj urnebesnoj storiji. Upravo ova mlada Somborka polučila je specijalnu nagradu organizatora za najbolji tekst sa suvremenom tematikom.

Prva sjednica novog sastava HNV-a konstruktivna

Jedna od glavnih poruka s prve sjednice novog sastava Hrvatskog nacionalnog vijeća je da se ono protivi racionalizaciji u školstvu putem spajanja odjela te da dosljedno štiti stečena prava kada se radi o obrazovanju na hrvatskom jeziku.

Na sjednici održanoj u petak 10. rujna, jednoglasno je, uz manje primjedbe, usvojen i novi Statut Vijeća, izvješće o stanju imovine i potraživanjima, kao i izvješće o utrošku sredstava za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja ove godine.

Predsjednik HNV-a **dr. Slaven Bačić** kaže kako je zadovoljan iskazanim konstruktivnim radom predstavnika obiju lista, te da problema nije bilo niti oko točaka koje bi potencijalno trebale predstavljati mjesto neizbježnog sučeljavanja. Osim spomenutog usvojen je i novi Poslovnik te novi grafički simbol HNV-a.

UG „Urbani Šokci“ priredili multinacionalnu večer poezije

U okviru ovoga projekta „Somborsko ljeto za mlade 2010.“, financiranog od Grada Sombora, 26. kolovoza, u velikoj dvorani Gradske kuće u Somboru nastupili su i članovi Udruge građana „Urbani Šokci“. Na manifestaciji multinacionalne večeri poezije, „Lijepa riječ, lepa reč, szép szó“, stihove na hrvatskom, srpskom i mađarskom jeziku govorili su mladi članovi udruge i njihovi gosti, učenici gimnazije i somborskih osnovnih škola, uz glazbenu pratnju na violini, gitari, flauti i klavijaturama. Između stihova izvođene su pjevačke točke na svim jezicima, a potom su uslijedili hip-hop nastupi. U vrlo uspjeljoj večeri sudjelovalo je dvadesetak mladih. Poeziju su govorili Lea i **Miloš Jeftić**, **Aneta** i **Emina Firanj**, **Dejana Jakšić** i **Cynthia Szlako**. Glazbene točke na flauti izvodila je **Jasna Iđuški**, gitaru je svirao **Josip Pekačević**, violinu **Viktoria Poganj**, a klavijature **Tibor Koleszar**. Pjesmu Ave Maria pjevala je **Tamara Goretić**, a Kell még egy szó Cynthia Szlako.

Pjesmom i molitvom

Kako najbolje slavimo Boga? Pjesmom i molitvom. Neki i igrom. Sve što imamo, svaki talent dao nam je dobri

Bog. Zato tim talentima slavimo Gospodina!

Bilo je lijepo gledati djecu u etno kampu kako su svojim rukama radili suvenire, bilo je divno slušati i gledati tamburaše i pjevače koji imaju glazbeni talent.

Isto je tako lijepo biti u crkvi u kojoj ima puno djece, pa još kada dođu pred oltar! Lijepo je kada čitaju

Sveto pismo, pjevaju i prate svetu misu.

I eto, pjesmom i molitvom mi slavimo Boga i tako mu zahvaljujemo za darove.

Neki su već imali blagoslov za početak školske i vjeronaučne godine a najveći broj učenika bit će na blagoslovu u subotičkoj katedrali u subotu 18. rujna, o čemu ćemo pisati u sljedećem *Zvoniku*.

Do tada, pjevajte i molite – slavite Gospodina.

Vaša Zvončica

Moja zaštnica je blažena Majka Tereza

Ja sam 7 i pol godina.

Roditelji su mi dali zaštitnicu Majku Terezu.

Čuli su i na TV da je Papa kazao da je Majka Tereza blažena.

Najviše je volim viditi na Bunariću.

I ove godine ću ići na Bunarić na moj imendan 5. rujna.

Molit ću za mene i za moju sestru Antoniju.

Pisala Tereza Kujundžić,
II. h OŠ „Matko Vuković“

VI. dječja smotra pjevača

Velika vijećnica Gradske kuće bila je 10. rujna puna glazbe i radosnih roditelja, prijatelja i ljubitelja glazbe koju izvide mladi tamburaši i pjevači na VI. smotri dječjih pjevača a u okviru Festivala bunjevački pisama.

Smotru je otvorio dogradonačelnik Subotice Pero Horvacki podsjetivši kako je ovo najbolji način korištenja prava na čuvanje nacionalnog identiteta i kulture. Potom je izvedeno 16 glazbenih točaka. Nastupili su pjevači iz Lemeša (Svetozara Miletića), Subotice, Žednika, Male Bosne, Tavankuta i Đurđina uz Dječji festivalski tamburaški orkestar Muzičke škole u Subotici. Orkestrom je ravnala prof. Mira Temunović.

Na početku programa radosno su pjevale „kraljice“ župe Marije Majke Crkve iz Aleksandrova pod vodstvom s. Eleonore Merković. A program je završio himnom „Subotica“ koju su otpjevali svi sudionici smotre. Objе pjesme napisala je Đula Milodanović.

Na smotri su nastupili: Kristina Kemenj, Tatjana Poljaković, Sanja Malagurski Stantić, Dunja Šimić, Emil Cvijin, Veronika Vojnić Mijatov, Nađa Kovač, Ines Bajić, Martina Stantić, Dubravka Vukoja, Boris Vujković Lamić, Marija Sekereš, Josip Jaramazović, Snežana Orčić i Luka i Katarina Skendrović.

Na kraju službenog dijela programa prim. dr. Marko Sente, predsjednik Upravnog odbora Hrvatske glazbene udruge „Festival bunjevački pisama“ je rekao da je *smotra postala pravi rasadnik ne samo solista tj. pjevača nego i tamburaša. Svjedoci smo toga svih ovih šest godina, oformili smo orkestar i imamo puno ljubitelja tambure. Oni su čuli za profesore Miru i Vojislava Temunovića i vidjeli su kako to lijepo zvuči u realizaciji sestre i brata. Do sada je desetak mladih izvođača pokazalo izniman talent kojim će se najvjerojatnije moći dičiti za života, a na naše veliko zadovoljstvo moći će se i profesionalno baviti glazbom.*

I ovdje se potvrdilo geslo iz prethodnih godina: Tuđe poštivaj – svojim se diči! /Zv/

Hrvatski bunjevački suvenir u etno kampu

Hrvatska čitaonica je organizirala zadnjeg tjedna u kolovozu treći po redu etno kamp za pedesetero djece. Svi smo bili veseli. Puno smo toga vidjeli, puno toga sami izradili, a bilo je i plesa, glume, igre... U radu kampa pomagali su mnogi dobri ljudi, a svatko je mogao sebi naći neki od poslova u kojem ja napravio suvenir.

Radionice

Slamarska radionica je privukla i djevojčice i dječake. Skoro svi su uspjeli napraviti broš, narukvicu i prsten. Naučili smo praviti vjetrenjaču od kartonskog papira, slikali smo na staklenim bocama, radili s glinamolom. Bilo je tu svijecnjaka, boca za rakiju ili nešto slično...

Rad s kukurozovinom

Neki su se oprobali u izradi lutaka i kutijica od „ljkure“, a bilo je lijepih predmeta koje smo pokazali na prodajnoj izložbi zadnjega dana. Momci su najviše uživali u izradi bičeva kojima su tako pucali da je zujalo u ušima. Pravi su majstori u probijanju „zvučnog zida“.

Ah, divan izlet u Tavankut

Svake godine „kampovci“ idu na izlet, pa smo tako ove godine otputovali autobusom u Tavankut gdje smo pogledali galeriju slika od slame i druge suvenire, a obišli smo i mjesnu crkvu. Ipak, najzanimljivije je bilo natjecanje u prenošenju kuhanih jaja, skakanje u džakovima, malo su boljele noge, ali već smo zaboravili.

Glumci su pravi!

Svi čekaju završnu priredbu kada su glumci najvažniji. Svi se radujemo i dobro zabavimo a uz tamburaše i zaigramo. Ove godine smo odglumili „Kanda imam talenat“ po uzoru na televizijske audicije.

Završna priredba

Na priredbi je svaki „kampovac“ pokazao nešto. Od prodaje do pokazivanja suvenira, plesa, recitiranja do glume...Uspomena na kamp je i knjiga na dar koju je darovala NIU „Hrvatska riječ“.

„Kampovci“

Čikerijada 2010.

Jedanaesti po redu susret mladih na Čikeriji, tradicionalno zvan „Čikerijada“, održan je 26. kolovoza. Odvažili smo se i krenuli biciklima, kako već tradicija nalaže. Na određite je sretno stiglo osamdesetak mladih. Poslije kratkog odmora okupili smo se oko već dobro poznatog čikerijskog križa na zajedničko slavljenje svete mise. Ono što nas je najviše dojmilo bilo je to što možemo slaviti Boga kod improviziranog oltara, s križem od dvije grane povezane plavom vrpcom, sjedeći na balama slame, naslanjajući se na bagremova drva iza nas i promatrajući pauka kako plete mrežu. Za vrijeme mise te male stvari su nam se činile toliko lijepima da smo poželjeli da se ona nikada ne završi. Nije nas samo priroda zaokupila već i riječi **vlč. Ivce Damjanovića** koji je predvodio sv. misu u zajedništvu sa **vlč. Marjanom Vukovim**. Vlač. Ivica je u svojoj propovijedi istaknuo važnost gesla susreta mladih u Madridu iduće godine „Ukorijenjeni i nazidani u Krista Isusa, čvrsti u vjeri“ (Kol 2,7) i potrebu da to i doista postanemo i ostanemo. Tko je osjetio potrebu imao je priliku za svetu ispovijed kod **mons. Andrije Anišića** i **mons. Marka Forgića**.

Poslije mise uslijedio je zajednički ručak koji su pripremili domaćini s **preč. Franjom Ivankovićem** i zbog toga smo im veoma zahvalni. Ovogodišnji bandaš i bandašica,

Martin Matković i **Martina Dulić** su nam priredili iznenađenje posluživši nas slatkim lubenicama! Kako bi nam dan bio ispunjeniji, organizatori su pripremili igre bez granica. Sudionici su bili podijeljeni u osam ekipa, a svaka od njih odabrala je ime jednog od apostola. Natjecali smo se u 5 disciplina koje su, gledajući sa strane, izgledale vrlo komično. ☺ Bilo je tu ping-pong loptica, preskakanja bala, kablova punih (ili praznih) vode, skrivenih čokoladica... Sve u svemu dobro smo se zabavljali, a kako svaka igra ima pobjednika, kod nas je to bila ekipa s imenom **Ivan!** Pobjednici ovogodišnjih igara bez granica dobili su zvonca za bicikl kako bi iduće godine razdragano mogli zvoniti putem za Čikeriju. Ovim putem im od srca čestitamo!

Neke od mladih duh igre nije napustio ni poslije natjecanja pa su neki nastavili igrati nogomet, neki odbojku, otplesali smo i flamanski ples. Neki su popodne provodili u šumi moleći krunicu Božanskom milosrđu, neki su odmor potražili u hladu, dok su neki opušteno razgovarali o proteklim danima.

U predvečerje smo malo umorni, ali ipak radosni, krenuli svojim kućama kako bismo onima koji nisu došli podijelili radost koju smo dobili, jer smo ukorijenjeni i nazidani u Kristu.

Anita Pelhe

Tolerancija

Riječ tolerancija često se spominje u današnje vrijeme. Dolazi od riječi *tolerare* što znači *nositi, trpjeti*. Odnosi se na spremnost drugoga, koji je drukčiji od nas, prihvatiti i poštovati. Svi se možemo složiti da imamo što podnositi i da taj teret nije uvijek lak. Znamo da se bez tolerancije ne bi moglo živjeti s ljudima oko nas, jer je svatko manje ili više drukčiji. Ipak, ponekad se čini da je takva tolerancija nametnuta i umjetna, jer nije dovoljno nekog podnositi, šutjeti i trpjeti ono s čime se ne slažemo. Prije svega potrebni su otvorenost i prihvaćanje. Poštovati mišljenje drukčije od svog ne znači sa svime se složiti i biti bez stava, već obratno. Ona je znak odlučnosti u svojim stavovima koji se neće poljuljati ni kada se upozna nešto suprotno. Tolerancija je nemoguća bez strpljenja i blagosti. To znači znati sačekati i razmisliti prije

nego krenemo s prigovaranjem i osuđivanjem i shvatiti da na to nemamo pravo.

Moramo biti svjesni i toga da smo svi mi ponekad, a možda i često, razlog zbog kojeg netko mora biti tolerantan. Pored naših bližnjih, to je ponajviše naš Nebeski Otac. Sjetimo se samo njegova strpljenja i blagosti s nama. Njegova neumornog čekanja da mu se vratimo u zagrljaj. Njegovih stalnih traženja izgubljenih ovaca, koje nakon toga opet zalutaju. Iako dobro poznaje našu neposlušnost, čeka i daje uvijek novu priliku da se promijenimo, a uz to ne skida osmihe s lica, jer *daje da njegovo sunce izlazi nad zlima i dobrima, i da kiša pada nad pravednima i nepravednima (Mt 5,45)*. Svako dijete voli i želi mu samo dobro.

Nama, koji smo daleko od takve bezuvjetne ljubavi, teško je biti tako strpljivima i blagima, ipak znamo da je prema nama netko darežljiv i želi nas poučiti takvoj ljubavi, koja sve podnosi. /**Ana Ivković**/

Generacija kojoj se ništa ne smije reći

Sto da ti kažem o ovom naslovu? Sto ako si i ti jedan od onih kojima se ništa ne smije reći jer ćeš sve pogrešno protumačiti ili ćeš se odmah uvrijediti? A znam da jesi takav jer, znaš, svaki čovjek je takav po naravi. Neki manje, neki više.

Evo, pročitaj sljedeće retke. Oni govore o nekim primjerima koji se vrlo često susreću među mladima, među novim generacijama:

– Neću joj reći da je pogriješila u procjeni dotične osobe jer ona bi trebala znati procjenjivati ljude i trebala bi znati da sve što radi dotična osoba, radi zato da bi se pokazala pred drugima.

– Nitko mi ne smije reći da je neka druga osoba talentiranija od mene u crtanju, pisanju, pjevanju, plivanju itd., jer to sigurno nije točno! Ja sam i bit ću najbolji uvijek.

– Neću reći prijatelju da je njegova djevojka zrelija od njega u ponašanju jer znam da se pravi prijatelj treba držati po strani, a ne miješati se u tuđi život dajući neke *glupe* savjete.

– Sve mora biti po mome, mora biti onako kako sam zamislilo. Život je onakav kakvog ja želim – lagan i ispunjen uživanjem. Komu trebaju svakodnevni križevi i patnja?

– Kao da mi on treba u životu! Kome trebaju slabici i kukavice?

Istina, komu trebaju osobe koje će te u pravom trenutku znati utješiti, priteći ti u pomoć ili te zagrliti kada ti je samo to potrebno? Sve možemo sami, zar ne?

– Ne treba mi ničija pomoć oko učenja. Zašto da se ponižavam i uopće pitam za pomoć onog štrebera u prvoj klupi? Pa da i mene poslije zovu istim imenima kao njega!?

– Neću mu reći da taj njegov prijatelj ima loš utjecaj na njega jer mu prodaje drogu. Pa valjda on zna što je dobro za njega. Što me briga za njega?!

– E, ona djevojka je ruglo od sramote. I kako se odijeva, strašno. Ti se družiš samo s elitom, a ona je niža klasa za tebe. Ja to najbolje znam.

– Naravno da neću pomoći tati. Jest umoran od posla i teško mu pada pokositi travu, ali to je njegov posao, neka ga on uradi. Zašto ima travnjak ako misli meni *uvaliti* tu obvezu...?

Ovo je samo par od milijun drugih primjera kako se ponaša GENERACIJA KOJOJ SE NE SMIJE NIŠTA REĆI! Generacija koja ne prihvaća tuđa mišljenja, sta-

vove, savjete i kritike, a koja smije svima drugima svašta govoriti, preporučivati, savjetovati jer je uvijek u pravu. Ironično, ali donedavno je postojala samo generacija koja nije smjela ništa reći. I sad se i vi, kao i ja, pitate gdje je onda tu granica? Kakvi bismo trebali biti, kako se ponašati? Da li „istjerivati pravdu“ ili „šutjeti kao zaliven“? Da li biti drukčiji, svoj i iskren ili pratiti „najnovije trendove“ i biti „fancy“? Mišljenja sam da je

potrebno pronaći zlatnu sredinu. Treba znati poslušati svakoga i znati procijeniti odgovara li nam to i na kraju znati to i prihvatiti, po cijenu da je to dobro za druge, a na prvi pogleda loše po nas. A to je teško, ali NIJE NEMOGUĆE.

Dakle, *potrebno je znati slušati*. Slušati ljude (razgovarati s njima i družiti se), ali prije svega znati oslušivati Boga, tj. što nam On poručuje i preko koga. To je moguće putem molitve, meditacije, razmatranja, sv. mise...

Procijeniti odgovara li nam nešto – opet uključuje Božju prisutnost. Ukoliko nismo sigurni što nam odgovara, upitajmo našeg Mudrog Oca što nam je činiti. Sigurna sam da će nam odgovoriti ako smo naučili oslušivati Ga.

Prihvatiti neku stvarnost, nečiji savjet, pomoć... E, to je prava nauka. Prihvatiti znači „umanjiti“ svoju vrijednost pred ljudima, ali uvećati je pred Nebeskim Ocem tako što priznajemo da nam treba pomoć i da nismo samodostatni i najpametniji na svijetu. Ako netko zna npr. matematiku bolje od tebe, upitaj ga da ti pojasni. Čak i ako te ta osoba iritira, možda uvidiš da i nije toliko loša osoba koliko si mislio da je. Tako ćeš obogatiti sebe i druge na više načina: steći ćeš prijatelja, postat ćeš nečiji prijatelj, vidjet ćeš da nije sve onako kako izgleda, bit ćeš otvoreniji, a i pametniji (jer ćeš naučiti matematiku). ☺

Pokušaj, ništa ne gubiš. Možeš samo dobiti. U takvim trenucima slijedimo Kristovo evanđelje i u takvim trenucima smo bliži Bogu. Potakni svojim primjerom i svoje prijatelje. Sigurna sam da nisu svi u generaciji takvi da im se ne smije ništa reći, nisu svi takvi da neće prihvatiti dobar savjet, kritiku ili pomoć. Jesi li i ti takav i ističeš li se svojim načinom života? Ili si kao i ostali i spadaš u generaciju kojoj se ne smije ništa reći?

Marina Gabrić

Proslavljena 100. obljetnica rođenja Majke Terezije

Pod geslom „Bog nas je stvorio za velike stvari: voljeti i biti voljeni“ diljem svijeta misnim slavljinama, molitvenim bdjenjima, deveticama i kulturnim programima obilježena je stota obljetnica rođenja Majke Terezije iz Kalkute.

Sestre Misionarke Ljubavi u Zagrebu obilježile su obljetnicu rođenja svoje Utemeljiteljice u subotu 21. kolovoza. Proslavi obljetnice u Zagrebu pridružile su se i sestre Misionarke Ljubavi iz Banja Luke.

Središnje misno slavlje predvodio je zagrebački nadbiskup **kardinal Josip Bozanić** u dvorištu kuće sestara Misionarki Ljubavi.

U homiliji Kardinal je istaknuo primjer Majke Terezije koja je svojim životom uzorno utjelovila ideal Božje ljubavi. Podsjetio je na njezin misionarski život ispunjen ljubavlju koja nije nikad tražila ničiju zahvalu, potvrdu ili nagradu, već je u

Majka Terezija rođena je u albanskoj katoličkoj obitelji u Skopju 26. kolovoza 1910. kao Agnes Gonxha Bojaxhiu. U 12 godini života osjetila je Božji poziv da posveti svoj život Njemu kao misionarka. U rujnu 1928., kada je imala 18 godina, pridružila se Institutu Blažene Djevice Marije, poznatijem kao Sestre Loreta, u Irskoj. Uzimajući Svetu Tereziju od Lisieuxa za svoju zaštitnicu, odabrala je ime „Sestra Terezija“. Iz Irske je poslana u Indiju, stiže u Calcuttu 1929. Dvije godine kasnije polaže svoje prve zavjete i odlazi predavati u školi Svete Marije, Entally. 24. svibnja 1937. polaže svoje vječne zavjete i od tada je poznata kao „Majka Terezija“. Tijekom vožnje vlakom od Calcutte do Darjeelinga, 10. rujna 1946., primila je, kako je sama rekla „poziv nad pozivima“ da služi najsiromašnijima. Njena vjerska kongregacija, Misionarke ljubavi, službeno su osnovane 7. listopada 1950. Život i rad Majke Terezije bio je posvećen dostojanstvu svakog ljudskog života, radosti koja dolazi iz ljubavi jednih za druge i vrijednosti malih stvari koje su rađene s vjerom i ljubavlju.

U ožujku 1963. Majka Terezija je utemeljila je mušku granu Družbe – „Braću misionare ljubavi“.

U travnju 1962. primila je nagradu indijske vlade „Padmashri Medal“. Papa Pavao IV. uručio joj je 6. siječnja 1971. međunarodnu nagradu za mir „Ivan XXIII.“. U studenome 1972. primila je novu nagradu indijske vlade „Jawaharlal Nehru“ za međunarodno razumijevanje.

Princ Filip predaje joj 25. travnja 1973. nagradu „Templeton“ za širenje vjere.

U Oslu je 10. prosinca 1979. primila Nobelovu nagradu za mir.

Skupština grada Zagreba 19. srpnja 1990. proglasila ju je počasnim građaninom grada Zagreba.

Umrkla je 5. rujna 1997. u Kalkuti. Samo šest godina nakon njezine smrti, 19. listopada 2003. papa Ivan Pavao II. proglasio ju je blaženom na prepunom trgu sv. Petra u Rimu.

tišini i jednostavnosti srca djelovala svjedočeci Božju prisutnost u svijetu i među onima koji su bili bez nade – gubavcima, gladnima, bolesnima i siromašnima.

Zahvalivši sestrama Misionarkama Ljubavi koje nastavljaju to Terezijino svjedočanstvo živjeti svojim životom i za sve što čine za siromašne i napuštene kroz svoj rad u Zagrebu, kardinal im je čestitao stotu obljetnicu rođenja njihove Utemeljiteljice.

Na sam blagdan blažene Majke Terezije, u nedjelju 5. rujna 2010. godine, sestre Misionarke Ljubavi proslavile su svoju utemeljiteljicu u samostanskoj kapeli u Zagrebu misnim slavljem. /prema: www.zg-nadbiskupija.hr priredila **K. Č.**/

Privatna pisma Majke Terezije

Splitska nakladnička kuća „Verbium“ izdala je prije dvije godine prijevod engleskoga izvornika pod nazivom *Majka Terezija „Dođi, budi moje svjetlo“*. Riječ je, naime, o knjizi koju je priredio **Brian Kolodiejchuk**, a koja je odmah po objavljivanju izazvala veliku pozornost javnosti, budući da su u njoj sabrana do sada većinom nepoznata i nedostupna privatna pisma Majke Terezije. I sama naklada hrvatskoga izdavača (5000 primjeraka) govori da je knjiga ubrzo postala dio osobne biblioteke brojnih ljubitelja kršćanske literature, ali i svih onih koji cijene lik ove krhke, ali u isto vrijeme snažne žene, koja je iza sebe ostavila neizbrisiv trag. Posebna zanimljivost hrvatskoga izdanja jest u tome što ono, za razliku od svih drugih, ima povlasticu sadržavati i tri izvorna faksimila pisma Majke Terezije pisana na hrvatskom jeziku. Knjiga se sastoji iz trinaest poglavlja s dva posebna dodatka s pravilima Misionarki ljubavi te bilješkama Majke Terezije s duhovnih vježba iz 1959. godine.

Kako je istaknuto u prikazu nakladnika, *kroz pisma, izvatke iz osobnog dnevnika i druge ovdje objavljene zapise ova knjiga poput duhovne autobiografije nanovo prolazi kroz život 'svetice iz Calcutte'.* Tako biva osvijetljena sva njezina svetost te se otkrivaju dubine i bogatstvo njezina nutarnjeg života ali i dugotrajna duhovna pustoš, tamna noć duše koja više od svega svjedoči o prokušanoj njezine vjere. Ovo iznimno djelo bit će duhovni putokaz svima koji ga budu čitali - svi koji se nalaze u bilo kojem obliku tame u iskustvu i vjeri Majke Terezije moći će pronaći utjehu i ohrabrenje.

Ne čudi da je knjiga izazvala toliku pozornost, budući da se svece smatra bezgrješnima, odnosno osobama koje nikada nisu doživjele duhovnu tamu, tjeskobu i protivljenja duha nad tijelom i obratno. A Majka Terezija pisala je upravo suprotno: *Ako ikada postanem sveta – zacijelo ću biti svetica 'tame'.* Tajno ću biti odsutna s neba – da bih palila svjetlo onima koji su na zemlji u tami.

Upravo ova knjiga ruši takvu sliku pred nama, budući da kroz njena osobna pisma možemo spoznati i drugu stranu svetačkog života, što nam usput daje nadu da svatko od nas, unatoč tomu što je samo čovjek i bori sa svojim slabostima, uz Božju pomoć može sve! Stoga, ne čudi da su izdavači preporučujući ovu knjigu javnosti poručili: *Knjiga koja će Vas potresti i ganuti do dna duše!* /**Ž. Z.**/

Novi ljudi

Dragi čitatelji! Novi rujan može biti prelijep, ako mi odlučimo postati novi ljudi! Ne mijenjajmo, naravno, svoje dobre osobine, bilo da smo se za njih teškom mukom izborili, bilo da smo ih od Boga dobili. Ipak, uvijek ima novoga što trebamo činiti kako bismo bili novi ljudi. Skrećemo pažnju na dva najvažnija aspekta: naši bližnji i naši naj-bližnji. Siromaštvo je zbilja koju svaki dan srećemo, te moramo činiti sve što možemo za braću koja od nas imaju manje – posljednji „Ispit“ bit će nam taj. Naša obitelj – suprug ili supruga, djeca, te naši roditelji, braća i sestre izvor su nam katkad boli katkad radosti, ali uvijek su dar. Učinimo koliko možemo, ne samo umirujući svoju savjest riječima: „Pa, morao sam tako!“ ili „To je sada već prošlo, ne mogu ispraviti svoje roditeljske pogreške, a svi griješe, zar ne?“ Budimo u miru sa svima, koliko je to do nas. Shvatimo da nas ni naši najbliži ne mogu u svemu razumjeti i – prihvatimo to. Također, budimo svjesni da to ne ide bez – Boga na prvom mjestu, te budimo spremni na mržnju, zavist, grabež, ljubomoru od vlastite familije, prijatelja, kolega... Radujmo se „progonstvu“, znak je to da smo na dobrome putu i da smo, makar trunčicu – novi ljudi... Zvuči obeshrabrujuće, depresivno? Nikako! Ovo i tipkamo s osmijehom, jer razloga za smiješak, makar malecni razlog za još manji smiješak, uvijek ima... A poslije – sve ide lakše. (Ivh)

roditeljski kutak

Kazniti ili ...?

Djeca su oduvijek bila – nemoguća! Neposlusna, nemirna, svojevoljna, ne poštuju starije... Već je jedan egipatski svećenik 2000. pr. Kr. pisao: „Ovaj je svijet stigao do kritične točke razvoja. Djeca više ne slušaju roditelje. Kraj svijeta ne može biti daleko.“ Je li on pogriješio ili ne, pretjeruje li ipak malo, što bi rekao kad bi prošetao današnjicom i kad će zbilja biti kraj svijeta, uopće nije bitno za naše svakodnevne odnose s našom djecom i mladima. Bitno je samo da što god mi činili, rekli ili tek pomislili, naša ljubav nikada ne prestane. Imati u ravnoteži čvrst odgoj pravednog oca i ruke spremne podići svakog „rasipnog sina“ (ili kćer!) u zagrljaj nije lako.

Ali, prisjetimo li se sebe samih u nekim (možda ne istim, ali sličnih sigurno ima) situacijama, možemo li od svoje djece tražiti da budu savršena? Možda je iskrenije osuditi loše čine i podržati ih u nastojanjima da budu bolja, nadajmo se – bolja od nas! Možemo im ponuditi, u skladu s njihovom dobi i interesiranjima, „štit“ koji će staviti pred sebe kada su u prilici poželjeti učiniti nešto loše (naravno, pod uvjetom da smo ih iskreno i otvoreno poučili što je i zašto je nešto „loše“) i koji će im dati makar tren da se odluče na dobro! Može to biti „šešir dobrote“ ili „oreol mog anđela čuvara“ ili što slično – samo da djeluje! Naravno, od srca to preporučamo prvo sebi samima, pa i svima vama, jer za dobra djela i „čine ljubavi“ se nekad treba žestoko boriti. Evo par ideja suvremenih stručnjaka u odgoju što poduzeti umjesto kazne djeteta!

Dvadeset alternativa kažnjavanja

1. POTRAŽITE SKRIVENE POTREBE – Primjer: Zaigrajte dijete nečim dok čekate u redu na blagajni, u banci, itd.
2. DAJTE INFORMACIJE I RAZLOGE – Primjer: Ako dijete voli šarati po kućnim zidovima, objasnite mu zašto je to neprihvatljivo i omogućite mu prostor u kojem će moći nesmetano šarati (dovoljno dostupnog papira, dio zida na koji je pričvršćen papir i sl.).
3. RAZMISLITE O OSJEĆAJIMA „IZA“ PONAŠANJA – Prepoznajte, prihvatite i oslušujte djetetove osjećaje. Primjer: Ukoliko dijete udari mlađeg brata ili sestru, podržite ga da izrazi svoje negativne osjećaje na manje opasne načine.
4. PROMIJENITE OKRUŽENJE – Ponekad je lakše prilagoditi okolinu nego pokušavati promijeniti dijete. Primjer: Ako dijete ponavljano izvlači opasne predmete iz kuhinjskih elemenata, zaštitite elemente sigurnosnim bravama.
5. PRONAĐITE PRIHVATLJIVE ALTERNATIVE – Preusmjerite djetetovo ponašanje. Primjer: Ako ne želite da dijete gradi svoj dvorac na sred dnevnog boravka, nemojte mu samo zabraniti gradnju – osigurajte mu prostor gdje se smije tako igrati.
6. POKAŽITE SVOJIM PRIMJEROM KAKO ŽELITE DA SE I DIJETE PONAŠA – Primjer: Ako dijete poteže mačku za rep, pokažite mu kako je maziti. Nemojte se oslanjati isključivo na upute riječima.
7. PONUDITE IZBOR, NEMOJTE NAREĐIVATI – Odlučivanje osnažuje dijete; naređivanje izaziva sukob snaga.

Primjer: Umjesto da djetetu naredite da opere zube, probajte reći: „Želiš li zube oprati prije ili nakon oblačenja pidžame?“

8. PRAVITE MALE USTUPKE DJETETU – Primjer: „Danas ću pospremiti igračke umjesto tebe, kada si toliko umorna.“

9. OMOGUĆITE DJETETU VRIJEME PRIPREME – Ukoliko očekujete društvo na večeri, recite djetetu unaprijed kakvo ponašanje od njega očekujete. Budite precizni. Igranje uloga pomoći će djetetu u rješavanju potencijalno teških situacija.

10. DOZVOLITE UČENJE NA POSLJEDICAMA (GDJE JE PRIKLADNO) – Ukoliko dijete redovito ignorira upozorenja o nastanku neke posljedice, dozvolite mu da nauči u praksi.

11. RAZGOVARAJTE O VLASTITIM OSJEĆAJIMA – Dopustite djeci da saznaju kako njihovo ponašanje utječe na vas.

12. REAGIRAJTE KADA JE POTREBNO – Primjer: Ako vaše dijete inzistira na pretrčavanju ulice, čvrsto ga uhvatite za ruku i objasnite opasnosti takvog ponašanja.

13. NOSITE DIJETE – Na djecu koja se ponašaju nepodnošljivo i agresivno, nošenje ima pozitivan učinak. Nježno i podupiruće nošenje agresivnog djeteta, pomoći će mu (najčešće) kanalizirati i pretočiti agresivnost u iscjeljujuće suze.

14. MAKNITE DIJETE IZ PROBLEMATIČNE SITUACIJE I OSTANITE S NJIM – Iskoristite vrijeme za slušanje djeteta, izmjenu osjećaja, nošenje i rješavanje konflikta.

15. RADITE ZAJEDNO, BUDITE ZAIGRANI – Mnoge se konfliktne situacije mogu preokrenuti u igru. Primjer: „Izmjenjujmo se u pranju zuba – ja ću ih tebi oprati, a ti meni!“ ili „Zamislimo da smo patuljci i da čistimo kuću prije odlaska u rudnik.“

16. RASPRŠITE SITUACIJU SMIJEHOM – U napetoj situaciji, motivirajte dijete da izrazi svoj bijes/ljutnju kroz igru i zabavu. Primjer: Ako je dijete ljuto na vas, pozovite ga da svoj bijes izrazi kroz borbu jastucima. Odigrajte svoju ulogu dramatično se predajući. Smijeh pomaže oslobađanju od osjećaja straha i bespomoćnosti.

17. DOGOVARAJTE SE I PREGOVARAJTE – Dozvolite djetetu da redefiniira pravila i ponekad promijeni pravilo „u svoju korist“. Primjer: Ako je vrijeme za polazak kući s igrališta, a vaše dijete se predobro zabavlja i ne želi otići, dogovorite se koliko se još puta smije spustiti niz tobogan, koliko minuta igrati prije sigurnog polaska kući.

18. PRAKTICIRAJTE UZAJAMNO RJEŠAVANJE KONFLIKATA – Raspravljajte o aktualnim konfliktima među djecom, jasno recite svoje potrebe i tražite njihovu pomoć u iznalaženju rješenja. Pravila odredite zajedno. Održavajte obiteljske sastanke.

19. PREISPITAJTE SVOJA OČEKIVANJA - Mala djeca imaju intenzivne osjećaje i potrebe, prirodno su glasna, znatiželjna, neuredna, svojeglava, nestrpljiva, prepuna zahtjeva, kreativna, zaboravljiva, strašljiva, prepuna energije. Prihvatite ih!

20. KORISTITE RODITELJSKI „TIME-OUT“ – Napustite prostoriju ili učinite što god je potrebno kako biste povratili samokontrolu i smisao rasuđivanja. Izvor: www.parentingweb.com

mi smo za život!

Siromaštvo u Europi

Predstavnik Caritasa Europe i predstavnik Caritasa Španjolske predali su političke prijedloge predstavnicima Europe i španjolskoj Vladi, u kojima se jasno ističe da je **siromaštvo skandal!**

Mi, predstavnici Caritasa iz svih europskih država, smatramo da je siromaštvo skandal. Tijekom Europske godine za borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti, smatramo da vođe Europe trebaju raditi za društvo gdje nova kultura solidarnosti i ko-odgovornosti imaju istu vrijednost kao i individualna sloboda, i gdje socijalna pravda i borba protiv siromaštva predstavljaju ključne ciljeve svih političkih aktivnosti. Siromaštvo je multidimenzionalno, potrebno je da se djeluje i u dimenzijama koje nisu materijalne. Najbolji način da se spriječi siromaštvo je borba protiv njega i osnaživanje i uključivanje u društvo siromašnih. Naše preporuke:

2. mjesto – Vladimir Korać, Novi Sad

1) **Smanjiti za 30% broj ljudi koje žive ispod crte siromaštva**, i time smanjiti broj siromašnih za 25 milijuna. Kako bi se ovo postiglo, neophodno je implementirati Strategiju za aktivnu inkluziju, osigurati odgovarajući kućni prihod, osigurati socijalno stanovanje, podržati Kućnu njegu kao efektivnu socijalnu uslugu, omogućiti pristojne i kvalitetne poslove za sve. 2) **Iskorijeniti dječje siromaštvo u Europi** i time zaustaviti međugeneracijski prijenos siromaštva. Do 2020. broj djece koja žive u obiteljima ispod crte siromaštva mora biti smanjen za 70% u usporedbi s 2010. 3) **Svacom djetetu dati jednake šanse za obrazovanje**. Školski sustav Europe mora svakom djetetu dati iste šanse kako bi imao diplomu, kao i alternativne obrazovne načine. Uzročna veza između društvene pozadine i školskog uspjeha mora biti minimalizirana u svakoj zemlji i smatramo da treba smanjiti broj mladih koji prijevremeno napuštaju školovanje za 10%.

1. mjesto – Vesna Kojić, Beograd

4) **Potpuno uključiti i integrirati u sve sektore osobe koje su socijalno isključene** (imigranti, etničke manjine, osobe s HIV/AIDS-om, osobe s posebnim potrebama...). Svake treba dati jednake šanse na tržištu rada i pravo na socijalnu zaštitu. 5) **Osigurati usklađenost razvojnih politika** na način da Strategija za Europu u 2020. predstavlja strategiju koja će promovirati održivi razvoj zemalja u razvoju, praveći balans između ekonomskih, ekoloških i društvenih ciljeva. 6) **Omogućiti značajan uticaj na klimatske promjene**. Razvoj industrijaliziranih naroda bio je glavni uzrok klimatskih promjena, a danas su najsiriromašniji narodi na svijetu oni koji osjećaju posljedice. 7) **Snažno poboljšati aspekt upravljanja u Europi 2020.** stvarnim uključivanjem svih zainteresiranih strana, društvenih partnera i cijelog civilnog društva u dizajniranje, implementaciju, monitoring i evaluaciju strategija.

3. mjesto – Maja Đuričić, Novi Sad

Nagrade autorima najboljih fotografija na natječaju „Fotografija govori o siromaštvu“ koji je objavio Caritas Srbije i Crne Gore uručene su 7. 09. 2010. u Beogradu. Objavljujemo prve tri nagrađene fotografije: 1. mjesto – Vesna Kojić, Beograd; 2. mjesto – Vladimir Korać, Novi Sad i 3. mjesto – Maja Đuričić, Novi Sad.

Somborski slikar Paul Kronowetter

Piše: Stjepan Beretić

Povijest Kronowetterovih

Ako građani Egera za slikara **Paula Kronowettera** kažu da je slikar iz Kalače – valjda zato što je i u Kalači slikao, a rođen je u Pešti, onda Somborci, s još većim pravom mogu reći da je Paul Kronowetter somborski slikar, budući da je u Somboru i radio, ali je u Somboru i živio, u Somboru se oženio, pa je bio somborski zet. U Somboru je sahranio svoju malu djevojčicu, sam je sahranjen je u Somboru.

Korijeni njegove obitelji su u Pečuhu. Sigurno je da je izvjesni slikar **Josef Kronowetter** 1715. godine živio u Pečuhu, te da je 1734. godine postao građanin grada Pešte. Njegov sin **Gabriel** je još rođen u Pečuhu, a školovao se na bečkoj akademiji oko 1738. godine. Građaninom Pešte je postao 1742. godine. Gabriel se 1752. godine oženio također u Pešti. Do sada nije poznato tko je otac somborskoga slikara. Somborski slikar Paul Kronowetter je naime rođen 1750. godine.

Od Broda do Egera

Od najveće mi je pomoći za ova saznanja zalaganje povjesničara umjetnosti **Dušana Škorića**, koji mi je spremno dao na raspolaganje sve što mu je poznato o Kronowetteru. Bez njegove pomoći o Kronowetteru mi ne bi ostalo ništa drugo osim njegova spomena u Ljetopisu somborskog franjevačkog samostana. Dušan Škorić je u Franjevačkom samostanu u Slavanskom Brodu otkrio dvije slike Paula Kronowettera: Poklonstvo kraljeva i Isus na gozbi kod farizeja Šimuna. Poznato je da je Kronowetter 1761. i 1778. godine slikao i sliku glavnog oltara franjevačke crkve u Egeru. I mađarska povjesničarka umjetnosti **Klára Garas** spominje da je Paul Kronowetter prije dolaska u Sombor slikao egerski glavni oltar, ali i zidne slike u mjestu Fekte. Slika Bezgrješne i na nebo uznesene Gospe u Egeru je velika 522 x 254 cm. On je radio i pozlatu, te je za te svoje egerske radove 1778. godine dobio 1.000 guldena. **Zsuzanna Korhecz** zna da u Egeru postoji knjižica o povijesti franjevačke crkve Bezgrješne na nebo uznesene, gdje se Paul Kronowetter spominje kao „gipsarius”, što on nikada nije radio. Prema jednom drugom izvoru, osim glavnog oltara, Kronowetter je oslikao i svetište tamošnje crkve. Prema kućnom Ljetopisu, jedan egerski franjevac je

otputovao u Vác, da u Eger doprati oltar poslan Dunavom iz Beča. Tu se možda radi o oltaru bez Kronowetterove slike. Na svojoj web stranici: <http://esolivia.hupont.hu/28/eger-nevezetessegeitemplomok-1> dr. **Olivia Estók** pod naslovom Templomok spominje Paula Kronowettera kao kalačkog slikara.

Poznato je također da je na svodu iznad kora kalačke prvostolnice radio zidne slike. Postoje li te slike ili ne? To treba provjeriti, budući da je krov kalačke katedrale zajedno s kupolama tornjeva 18. srpnja 1795. pogođen gromom izgorio, pa je nastradao i dio crkvenoga inventara. Pitanje je, koliko su požarem bile zahvaćene slike na koru.

U Baču i u Somboru

Iz Kalače Kronowetter dolazi u Sombor, gdje se i nastanio. Još za vrijeme svoga boravka u Kalači, Kronowetter je kupio sliku svetoga Antuna Padovanskoga za 43 forinte, te je istu sliku prodao somborskim franjevcima. Slika se i danas može vidjeti. Ista slika, samo manjega formata se nalazi i u sončanskoj župnoj crkvi. Još u travnju 1782. godine je za sporedni oltar somborske crkve nabavljena slika svetoga Vendelina i Isidora. U to vrijeme Kronowetter još nije živio u Somboru, a nema ni potvrde, da je tu sliku baš on naslikao. Ipak je za tu sliku dobio 50 forinti. Možda je on bio samo posrednik za nabavku slike. Slike više nema, ali je u somborskom župnom dvoru sačuvana fotografija te slike. Oltarna slika svetoga Vendelina i svetoga Izidora je možda prenesena u Baju, kad su franjevci morali napustiti svoj somborski samostan. Poznato je da su neke slike iz Sombora bile čuvane na koru nekadašnje franjevačke crkve u Baji.

Kronowetter je 23. lipnja 1783. počeo slikati svetište somborske župne crkve oko glavnog oltara. Posao je završio 7. prosinca iste godine, a za posao je dobio 200 forinti. Od tih fresaka više ništa nema. Vjerojatno su prekrećene. Naredne godine, tj. 30. svibnja 1784. godine blagoslovljeno je veličanstveno djelo slikara Kronowettera: oltarna slika Presvetog Trojstva. Za taj rad je dobio 500 forinti. Stolar je za svoj dio radova dobio 60, a drvorezbar za okvir i ukrase 150 forinti. Veličina slike je 5,86 x 2,36 metara. Slika je, dakle viša i vitkija od one oltarne slike u Egeru. Slika je bio preslikana u 19. stoljeću, a između dva svjetska rata izgorjela je donja trećina slike. Taj dio je zamijenjen novim, tanjim platnom. Subo-

Paul Kronowetter, Uznesenje Marijino, oltarna slika u Franjevačkoj crkvi u Egeru (iz 1761. godine).
Veličina: 522 x 254 cm.
Slika se nalazi na adresi:
<http://esolivia.hupont.hu/28/eger-nevezetessegei-templomok-1>

tičkom soboslikaru Kujundžiću je povjereni da rekonstruira taj dio slike. Kujundžićev rad međutim drastično odstupa od Kronowetterovog.

Godine 1784. bio je Kronowetter jako zauzet u Somboru. Iste je godine naslikao i veliku sliku Raspeća, kojom se u korizmi zastirala slika glavnoga oltara. Sličnom se slikom još šezdesetih godina 20. stoljeća zastirala oltarna slika. I taj mu je posao donio 70 forinti. Kronowetterova slika raspeća je nestala, pa je u 19. stoljletju zamijenjena novom. Kad se više u korizmi nije zastirala slika glavnoga oltara, ta je slika neko vrijeme smotana u svitak ležala u crkvi svetoga Nikole Tavelića na Bezdanskom putu.

Ljetopis franjevačkog samostana u Baču spominje da je Paul Kronowetter za tamošnji glavni oltar 1785. godine naslikao sliku Uznesenja Marijinog. Naslikao je još jednu sliku za bački samostan. Danas više u Baču nema ni jedne ni druge. Ipak, povjesničar umjetnosti Dušan Škorić misli da je u Baču vidio još pet slika, koje su, zacijelo, također Kronowetterovi radovi. To mogu ustanoviti samo stručnjaci na temelju proučavanja somborske oltarne slike.

Kronowetter se u Somboru oženio 27. veljače 1786. kada je, prema Matici vjenčanih, za ženu uzeo **Margaretu Rebinč**. Poznati su i kumovi: **Antun Dević** i **Franjo Demini**. Imao je 37 godina. U Somboru mu se 4. travnja 1787. godine rodila kćer Franciska, koja je 5. veljače naredne godine umrla. Iste je godine, 28. studenoga u dobi 38 godina umro i Paul Kronowetter.

Sloboda i odgovornost

Odgovara: dr. Andrija Kopilović

Jesu li su sloboda i odgovornost, koje nam je Bog darovao, dvije suprotnosti ili su to darovi kojima nas Bog u ljubavi vodi k sebi?

N. P., Subotica

Zahvaljujem se na hrabrom ali važnom pitanju koje ste postavili. Uistinu je problem slobode, problem koji nas prati kroz cijelu povijest. Ovo nije pitanje samo pojedinca pa niti zajednice vjernika, nego je pitanje cijelog čovječanstva. Pođimo redom. Ponajprije trebamo dobro razlikovati pojmove slobode u Bogu i pojmove slobode darovane čovjeku. Kategorija, koju ne možemo razumjeti jer nadmašuje našu ograničenost, je pojam apsolutnoga Bića, prema tome i apsolutne njegove slobode. Jedini je slobodan Bog. On je apsolutno slobodan i „konstituirao“ ga ta nedostupna apsolutna stvarnost u čemu je jedan jedini i niti može biti niti ima drugih. Ali time ispovijedamo i apsolutnost Božanske osobe. Kako Bog čovjeka stvara „prema svojoj slici“, stvara ga i obdaruje razumom – moć spoznaje – i slobodom – moć odlučivanja. Tako čovjek biva osoba. Jasno da još ima puno elemenata koji konstituiraju ljudsku osobu ali to nije sada vaše pitanje. Kod čovjeka je važno uočiti da je u biti ograničeno biće svojom naravi, vremenom i prostorom. Kao što sam gore ustvrdio Božju apsolutnost, tako se mora o čovjeku ustvrditi da je biće granica. Dakle, ne posjeduje ni jednu mogućnost apsolutnoga čina spoznaje, volje ili odluke. U granicama naše naravi se događa – po našoj naravi – najveći stupanj slobode koji je primjeren toj naravi. Čovjek je u ljudskom posve slobodan i ne ograničava ga ni božanska sloboda ili volja već samo narav čovjeka kao takvoga. Imate pravo, sloboda je dar. Bog je darovao slobodu upravo stoga da se može uspostaviti odnos dviju osoba. Naime, tamo gdje ne postoji sloboda, ne postoji mogućnost slobodnog opredjeljenja za odnos osobe prema osobi, dakle, ni čovjeka

prema Bogu. Stoga je bitna pretpostavka da je sloboda darovana upravo radi toga da bi se čovjek mogao slobodno opredijeliti za Boga i tako uspostaviti već sada početak trajnog zajedništva u Bogu do onog konačnog u vječnosti. Tako će tom slobodnom odlukom čovjek jednog dana „uroniti u svoj izvor“ što ga čini konačno beskonačno blaženim. S tim se činom odluke povezuje i najveća odgovornost. Mi možemo birati između dobra i zla, od načina svoga života koji je prolazan, do načina kako ćemo živjeti onaj dio života koji je vječan. Sloboda povlači neizrecivu odgovornost. Odgovornost za vječnost. Sjetimo se da je biblijski opis „izbora“ bio negativan. Neposlušnošću praotački par se odlučuje za „ne“. To povlači za sobom sve ono što danas osjećamo, a to je da smo skloni i mi reći svoj „ne“. Usput rečeno, psiholo-

čanina i kao pojedinca i kao zajednice. Kako je Krist „utopio“ našu buntovnu volju i grijeh u svojoj krvi darivajući se za nas ljubavlju, tako nas i uvodi u svoj svijet ne osvetom nego ljubavlju. Nakon Kristova uskrsnuća, On ne može otkupljenike drukčije gledati nego kao oslobođene i pozvane na ljubav, jer On nije došao suditi nego spasiti. Zato je Ivan i zapisao da je Bog ljubav. Tako naše krive putove trajno ispravlja poziv nove odluke na dobro i vraćanje na put one ljubavi kojom nas Bog ljubi. Ako je On ljubav, onda ne može djelovati drukčije nego iz ljubavi i stoga je spašenost u Novom zavjetu uistinu najveći kozmički dar ovom „malom ali moćnom“ čovjeku koji ima dar slobode ali koja povlači odgovornost.

Prostor ne dopušta da bismo se još dotaknuli dvije činjenice koje se su-

Bitna pretpostavka je da je sloboda darovana upravo radi toga da bi se čovjek mogao slobodno opredijeliti za Boga i tako uspostaviti već sada početak trajnog zajedništva u Bogu do onog konačnog u vječnosti.

gija nas uči da najčešće prve riječi koje izgovara malo dijete jesu „ne“ ili „neću“. Čudno, a istinito! Kada nas Isus Krist otkupljuje, to čini činom ljubavi i predanja u smrt. Da bi nas oslobodio te prvotne Adamove krivice, On preuzima našu narav i biva jedini apsolutni čovjek jer je Bogočovjek. Time uspostavlja novi red, a to je da se kršćanin sakramentima, napose krštenjem suobličuje Kristu te apostol Pavao naučava da koji god su kršteni, u smrt su Kristovu kršteni, ali su time postali i nova stvorenja. Tako kršćanska sloboda više nije izbor između dobra i zla nego je milosna sposobnost uvijek reći dobru „da“. Pavao, dakle, naučava oslobođenje u Kristu koji nam je uklonio istočni grijeh, pobožanstvenio narav i dao milost odluke za pravu slobodu, kako on to kaže – slobodu u Kristu. U ovom nauku apostola naroda stoji i pitanje najteže odgovornosti krš-

protstavljaju ovoj teologiji slobode i odgovornosti, a to je tzv. determinizam ili pučki kazano sudbina, a u teologiji je često u zabuni način tumačenja predodređenja – predestinacije. Možda bi bilo korisno nastaviti ovaj odgovor u sljedećem broju jer zbunjuje često činjenica kada se kršćani pozivaju na sudbinu, a neki i na predodređenje, a zaboravljaju da postoji samo Božja providnost koja nam se nudi i daruje, a nikada ne nameće. Dakle, čovjek je slobodan u granicama svoje naravi i odgovoran za svoju putanju života, a Bog je onaj koji spašava i dariva lijek i krivom izboru.

*Sloboda povlači
neizrecivu odgovornost.
Odgovornost za vječnost.*

X. FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA

24. 09. 2010.

s početkom u 20 sati

Dvorana sportova

Na festivalu će biti izvedeno 18 novih pjesama

Snimka HosanaFesta 2010.

RTV 2 u nedjelju 26. 09. 2010.
od 21,35 sati

MEĐUNARODNA IZLOŽBA „ŠOKCI I BAŠTINA“

u organizaciji Udruge građana

„Urbani Šokci“ i

Gradskog muzeja Sombor

Bit će izložena tradicionalna ruha, sakralni, knjige, fotografije, instrumenti, upotrebnih predmeta te drugi eksponati. Izložba će biti otvorena u četvrtak, 30. rujna, s početkom u 19 sati, u prostorijama Gradskog muzeja, a moći će se pogledati do 10. listopada.

NOVE KNJIGE

Knjiga

„Čudesna bunarička noć“
po cijeni od 300 dinara
u Uredništvu „Zvonika“

Fotomonografija

„100 bandaša i bandašica“
može se nabaviti
u Uredništvu „Zvonika“
po cijeni od 10 Eura
u dinarskoj protuvrijednosti

PROŠTENJE

u katedrali-bazilici

sv. Terezije Avilske

15. X. u 18 sati

Svečana misa proštenja

Izložba

„Naše kalvarije“

U povodu obilježavanja Dana Grada Subotice, u crkvi sv. Jurja, na Trgu Paje Kujundžića, postavljena je izložba „Naše kalvarije“, koju je postavio Međuopćinski zavod za zaštitu spomenika kulture, Subotica.

Izložba se može pogledati do 25. rujna, u vremenu od 9 do 11, te od 16 do 18 sati.

Hrvatska čitaonica Subotica priređuje

IX. dane Balinta Vujkova: dane hrvatske knjige i riječi 27.-29. X. 2010.

Tema: Narodna književnost Hrvata u Podunavlju

Iz programa:

– srijeda, 27. X. u 12 sati u velikoj vijećnici Gradske kuće

NARODNA KNJIŽEVNOST U ŠKOLI

Likovni natječaj za školsku djecu

«Zmaj iz pripovijetke dide mog»,

– **STRUČNO ZNANSTVENI**

SKUP 29. X. od 9 do 13 sati

– **MULTIMEDIJALNA VEČER**

petak, 29. X. u 19,30 u Velikoj vijećnici Gradske kuće

Nagradu „Balint Vujkov Dida“ za životno djelo na području književnosti ove godine će primiti izuzetna znanstvenica i književnica dr. sc. Jasna Melvinger

Hrvatska Čitaonica

Čitajte tisak, posudite knjige
i porazgovarajte s prijateljima
u Hrvatskoj čitaonici

Subotica, ulica Bele Gabrića 21
srijeda, petak 10 – 14 sati
utorak, četvrtak 16 – 19 sati

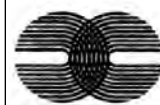
Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hrvivo@tothfalu.co.rs

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

**Slušajte
Radio Suboticu**
program na hrvatskom jeziku
svaku večer od 18-21 sat
na frekvenciji 104,4 Mhz
Put Jovana Mikića 12,
Tel: 024 55 22 00; Fax: 551-902

Fotografije u ovom broju:
Zvonik, Subotica.info,
Branka V. Milojević

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Rimokatolički župni ured Sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Beogradski put 52
Telefon: +381(0)24 554-896; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs

Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

mr. Mirko Štefković, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381(0)24 553 610

Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika

mr. Andrija Anišić, pročelnik Izdavačkog odjela Instituta "Ivan Antunović"

mr. Ervin Čeliković, tehnički urednik

Katarina Čeliković, lektorica

Vedran Jegić, fotograf

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković,
dr. Andrija Kopilović, mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer,
s. Blaženka Rudić, Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435

ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupire Ministarstvo vera R. Srbije.

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- direktnom dostavom na župe: 1450 din

- poštom:

1700 din: tuzemstvo (za više primjeraka
slijedi popust)

50 Eura: Europa

60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati poštanskom uplatnicom na ime Mirko Štefković, Trg žrtava fašizma 19, 24000 Subotica, s naznakom podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na ime Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojode 12, 10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva mogu poslati na biskupijski račun s naznakom **Za Zvonik:**

NLB Banka A.D. Beograd

SWIFT: CONARS22

IBAN: RS35310007080200263537

Rimokatolička vjerska zajednica - Biskupski ordinarijat, Trg žrtava fašizma 19, 24000 Subotica, Serbia.

Toth optika

OČNA KUĆA

SZEMÉSZETI SZALON

551-045

A FŐPOSTÁNÁL

KOD GLAVNE POŠTE

CRKVO SLIKAR
DEKORATIVNI MOLERAJ

AMBROŠIĆ IVAN

Telefon: 025 25 658
Mobilni: 064 26 444 58

IZOLUJEMO VLAŽNE KUĆE CRKVE DVORCE

I DRUGE KAPITALNE OBJEKTE DEBLJINE ZIDOVA DO 10m

27 GODINA ISKUSTVA
40 IZOLOVANIH CRKVI
- BOLJE SUŠITI NEGO RUŠITI -

025/440-470 25000 Sombor,
063/440-470 Šeste Licke 25

NOVI SAD 90,0 MHz - SUBOTIČA 90,7 MHz
SOMBOR 95,7 MHz - PLANDIŠTE 89,7 MHz
LESKOVAC 107,4 MHz

Kontakt:
NOVI SAD
Koste Abraševića 16
Redakcija: 021/4790529
Program: 021/4790464
SMS: 063/598441
radiomarija.srbija@gmail.com
www.radiomarijasrbije.org

Kontakt:
SUBOTIČA
Starine Novaka 58
Redakcija: 024/692255
Program: 024/692259
SMS: 063/445523
mariaradio@tippnet.rs
www.mariaradio.rs

POMOZITE RADIO MARIJI!

Broj računa: 160-324873-16
Banca Intesa a.d., Prima: Udruženje Marija,
21000 Novi Sad, Koste Abraševića 16

Dacia porodica na okupu!
Koji je Vaš izbor?

Dacia Logan
već od **6.990 €**

Dacia Logan MCV
već od **8.200 €**

Dacia Logan Van
već od **6.900 €**
bez pdv-a

Dacia Logan Pick Up
već od **7.300 €**
bez pdv-a

Dacia Sandero
već od **6.990 €**

3 GODINE GARANCIJE ili **100.000 km***

www.dacia.rs | Think big

AUTO CAR VIDAKOVIĆ, SUBOTICA

Braće Radića 51-53, Tel.: 024/553-567

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- Karadorđev put 2, **SUBOTICA**

Telefon (danonoćno): **024 / 55-44-33**

RASPORED SAHRANA NA INTERNETU

www.funero.co.rs
E-mail: funero@funero.co.rs

WiFi **Najpovoljniji Internet paket**

5GB mjesečno!

999 dinara

2048kbps simetrična brzina (i kod upload-a!)

- Besprijekorna i brza komunikacija sa videom i glasom ako koristite Skype, MSN Live, Yahoo Messenger ili neki drugi popularni IM klijent
- Lako i brzo postavljanje fotografija i videa na Vaš Facebook, Flickr, Picassa... nalog
- Više nego dovoljno megabajta za svakodnevno posjećivanje vaših omiljenih web stranica
- Velika brzina kod slanja e-maila

Subotica, Karadorđev put 2, 024 / 555-765, www.tiponet.rs

Zahvaljujemo našim darovateljima

kupatila
kolpa-san[®]
by kolpa

*Opustite se i uživajte
u savršenstvu!*

Saloni kupatila KolpaSan:

Beograd, Bulevar Kralja Alexandra 402, **Tel: 011/ 240 73 71**

Novi Beograd, Tošin bunar 224/a, **Tel: 011/ 260 99 20**

Novi Sad, Rumenački put 11, **Tel: 021/ 518 091**

Subotica, Banijska 2, **Tel: 024/ 547 886**

Srce kuće Vaše kuhinje su naše!

Saloni kuhinja:

Beograd, Tošin bunar 224/a, **Tel.: 011/ 2609 920**

Novi Sad, Marka Miljanova 20, **Tel.: 021/ 661 9005**

Subotica, Batinska 34, **Tel.: 024/ 561 187, 561 186**

**U našoj Poliklinici možete obaviti
sljedeće specijalističke preglede:**

pregled madeža – dermoskopiju
dugotrajno uklanjanje dlaka – epilaciju
fotopomlađivanje kože
liječenje akni i kozmetičke tretmane aknozne kože
kemijski piling
uklanjanje bradavica, mekih fibroma
i drugih kožnih promjena tekućim dušikom,
eketrokirurški, ugljikodioksidnim laserom
ispitivanje sluha
Ultrazvučni pregled: vrata, štitnjače, dojke, gornjeg i donjeg
abdomena, testisa, kukova kod djece
Kolor depler krvnih žila vrata
Dvadesetčetverosatni holter srca i krvnog tlaka
Alergo test
Liječenje bolnih stanja mekim laserom
Liječenje bola intramuskularnom stimulacijom
i drugih stanja tradicionalnom kineskom akupunktutom

Svi pregledi se zakazuju telefonom: 024/ 520 - 698
Zahvaljujemo Vam na ukazanom povjerenju!

Dermatovenerolog
Otorinolaringolog
Neurolog
Ginekolog
Pedijatar
Ortoped
Urolog
Kardiolog
Gastroenterolog
Endokrinolog
Reumatolog
**Specijalist za
ultrazvuk**
Akupunkturolog
Dječji neurolog
Dječji nefrolog
Psiholog

Umjetnost življenja slična je umijeću bojenja!

ZRG

ZAVRŠNI RADOVI GRAĐEVINE

2000 Subotica, Imotska 31, tel/fax: 024/562-712, mob: 064/240-43-95
e-mail: zrg.sasa@yahoo.com, www.poslovnabaza.com/zrg

Bunaričko proštenje

HosanaFest

HosanaFest 2010.